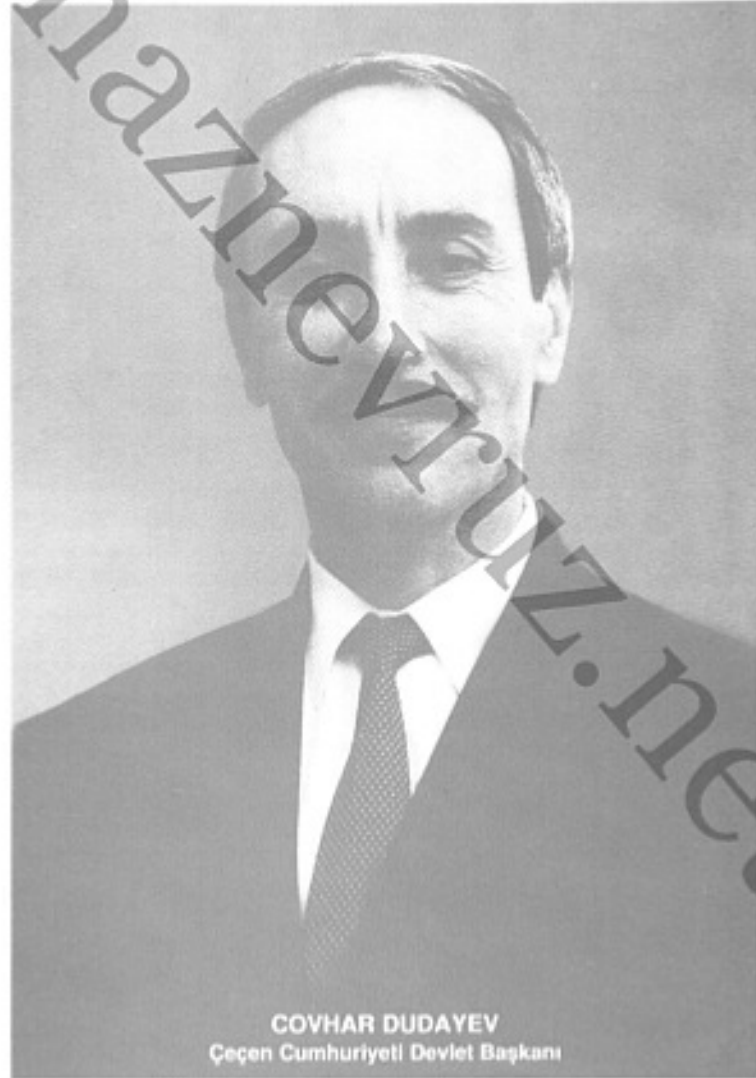

«Ey yer ve göklerin Hükümrani! Vatan ve din düşmanlarına
karşı cihadımızda bize yardım et ve bizi düşmanların şerrinden koru!»
— İmam ŞAMİL —

Birleşik Kafkasya

ÜÇ AYLIK DERGİ

COŞAR DUDAYEV
Çeçen Cumhuriyeti Devlet Başkanı

Yıl: 2

Haziran–Temmuz–Ağustos 1996

Sayı: 7

İÇİNDEKİLER

CAHAR DUDAYEV'in Şehadeti ve Çeçen Gazavatı Yılmaz NEVRUZ	1
Kafkas'ın Yiğit Ruhu Cevher DUDA ve Rus Şövenizmi A. Hazer HIZAL	5
Kartalın Ölümü (Şiir) Zeki HAFIZOĞULLARI	8
Nice Bayramlara ve Şehit Cevher Dudayev Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ	9
Dudayev'e Rahmet Olsun N. Kemal ZEYBEN	10
Ölümünden Asla Korkmadı M. Necati ÖZFATURA	11
Şehide Ağıt (Şiir) Abdurrahim KARAKOÇ	13
Dudayev, Oh Dudayev Tahir Kutsi MAKAL	14
Dudayev'ler Ölmez Erhan ARIKLI	15
KAFKAS Kartalı'na Ağıt Ahmet KABAKLI - M. Necati BÜRSALİ	23
Özden Yurdudur KAFKAS (Şiir) Bilal LAYPAN	25
İstanbul Çerkezleri Doç. Dr. Süreyya ÜLKER	26
KAFKASYA Birliğinin Aynık Otları Kobi Muammer CANIDEMİR	38
Çeçen Halkının Yaşama ve Özgürlük Hakkı Var mı? Lema ÜSMANOV	45
"Birleşik Kafkasya" ya Mektup	58
Ben Kafkaslıyım Deme (Şiir) Harunhan Remzi ÖZTÜRK	59
Karaçay Halk Edebiyatı Araştırmaları Mahmut DUDA	60
KAFKAS Destanı (Şiir)	61
K.K.K.B.K. ve Y.D. Olağan Kongresi Yapıldı	62

Birleşik KAFKASYA Üç Aylık Dergi

Genel Koordinatör:
Yılmaz NEVRUZ

Sahibi:
K.K.Karaçay-Balkarlılar
Kültür ve Yardımlaşma
Derneği adına:
Hüsnü KÜÇÜK

Yazı İşleri Müdürü:
Mehmet KARAÇAY

Yazım:
Cahide BAŞÇI

Haberleşme Adresi:
Mrk. P.K. 62
ESKİŞEHİR

İdare:
Deliklitaş,
Dr. Hilmi Sk. 1/C
ESKİŞEHİR
Tel: 0.222.221 66 97
Fax: 0.222.230 34 07

Yurtdışı Yıllık Abone:
40\$

Yurtiçinde:
Demek hesabına
125.000 TL. bağışta
bulunmak suretiyle
temin edilebilir.

Posta Çeki No: 112736
(Mehmet KARAÇAY)

Dergideki yazılar kaynak
gösterilmek suretiyle
alınabilir.

Dizgi-Baskı:
ETAM A.Ş.
Matbaa Tesisleri
ESKİŞEHİR

Birleşik Kafkasya

ÜÇ AYLIK DERGİ

YIL: 2

Haziran – Temmuz – Ağustos 1996

Sayı: 7

CAHAR DUDAYEV'İN ŞEHADETİ ve ÇEÇEN GAZAVATI...

Yılmaz NEVRÜZ

Kurban Bayramı arefesinde, Kafkas İstiklâl Mücadelesinin büyük önderi Cahar DUDAYEV, 21. Nisan, 1996 günü hayatını kutsal davasına kurban ederek, rus füze ateşine hedef oldu ve yaşamını yitirdi. 23. Aralık, 1994 günü TV'de yaptığı konuşmada "Köleleştirilmektense, Kutsal GAZAVAT yasalarına göre şerefli bir şekilde ölmek daha iyidir" demişti. Sözünde durdu ve en şerefli bir ölümle aramızdan ayrıldı ve Allah katında en yüce merteye olan şehadet mertebesine erişti. Acımız fevkalâde büyüktür, sadece Çeçen halkı değil tüm Kafkasya ve Türk Dünyası derin bir yasa boğulmuştur. Her şeye Kadir olan Yüce Allah O'nu yanına alırken elbette mazlum Kafkas Halkını sahipsiz ve yardımsız bırakmayacaktır. "V'Allahü a'ziyzün züntikam" va'dini yerine getirerek "Kanlı Emperyalistlerden" intikamını alacaktır.

Kafkas Ulusu üç yüz yıldan beri Rus ateşi altında nice vatan evlatlarının acılarına ve İmam Mansur gibi, İmam Samil gibi nice önderlerinin yok edilmesine tahammül edegelmiştir. Dudi Cahar'ın üfûlüne de sabır ve metanetle tahammül edecektir. Asıl olan Kutsal Gazavat'ın "hedefe varılmaya kadar" aralıksız sürdürülmesidir. Nitekim, Büyük Önder Cahar Dudayev son nefesini vermeden önce "Davamızdan vazgeçmeyin" demek suretiyle bu hususun ehemmiyetini "milli bir vasiyet" olarak kafalarımıza nakşetmiştir. Keza, O'nun şehadetiyle kutsal görevi üstlenen Zelimhan Yandarbiev de yaptığı ilk açıklamada "O'nun bize vasiyeti olan 'Ya tam bağımsızlık ya şehadet' yolunda yürüyeceğimize, önce Allah'a sonra sağlığında O'na söz vermiştik. Bundan böyle hiçbir aynlığa düşmeden O'nun çizdiği ilkeler ışığında bağımsızlık yolunda mücadelemizi sürdüreceğiz" şeklinde konuşarak Çeçen Halkı'nın hissiyatına tercüman olmuştur.

Kafkas Ulusu, rus istilâ hareketi başladığından beri pek çok önderini, yüzlerce bahadır kumandanını ve yüz binlerce vatan evladını vatan savunmasında kurban vermiştir. Milyonlarca mazlum insan, acımasız düşmanın zoruyla toplu sürgün ve soykırım faciasına maruz kalarak vatanından kovulmuş, geçtiği yolları insan cesetleriyle döşeyerek yadellere göçetmiştir. Bütün bu insanlık dışı imha yöntemlerine rağmen Kafkaslılar Atayurtlarını Ruslara bırakmamakta direnmişler ve 300 yıldan beri tüm insanlık alemine ibret dersi olacak şanlı bir "Bağımsızlık Mücadelesi Tarihi" yaratmışlardır.

Cahar Dudayev, bu şanlı mücadelenin zamanımızdaki halkasının "Efsanevi Önderi" olarak tarihe geçmiştir. Kafkas Ulusu O'nun önderliğinde kutsal amacına biraz daha yaklaşmıştır.

Son Çeçen direnişi ve Dudayev'in şehadeti; 130 yıldan beri Rus esaretinin ve acımasız Rus yönetimlerinin etkisiyle ümitleri sarsılan, milli benlikleri zaafa uğrayan

bazı Kafkas uruklarının uyanmasına da vesile olmuştur. Rus emperyalizmi ve O'nun güdümündeki müstemleke aydınlarının baskısı altında bunalan bu urukların uyanarak, Çeçenlerle birlikte "**Bağımsız Kafkasya**" ülküsüne doğru harekete geçme süreci bugünden başlamıştır. **Cahar Dudayev**'in attığı "**Milli bağımsızlık tohumu**"nun tüm Kafkasya'da yeşermesi uzun sürmeyecektir. Emperyalist Rusya bundan korktuğu için "**Çeçen Bağımsızlık Hareketini**" kanla, ateşle boğmaya çalışmaktadır. Ama kullandığı yöntemler uzun vadede işe yaramayacaktır. 300 yıllık kin ve nefret, **Dudayev**'in Rus füzesi ile şehit edilmesinden sonra kat kat artmış ve yaygın bir "**İntikam duygusu**" haline gelmiştir. Bundan sonra Moskova'da huzur, Kafkaslar'da sükun olmayacaktır. İntikam ateşi her Kafkaslının kalbinde adeta bir volkan halini almıştır. Bu volkanın sönmesi de ancak ve ancak Kuzey Kafkasya'nın bağımsızlığına kavuşmasıyla mümkün olacaktır..

Önder CAHAR DUDAYEV

1944 yılının 23 Şubatında Çeçen-İnguş Halkı Sovyetler Birliği Hükümeti tarafından topyekün sürgüne gönderilirken, **Musa oğlu Cahar** henüz kırkını dolduramamış bir bebektir. Çileli yolculuk ve binbir zorluk içinde geçen sürgün yıllarında, binlerce çocuk yaşamını yitirirken Tanrı O'nu korumuş ve mazlum Halkına hizmet etsin diye başarılarla dolu bir hayat ihvan etmiştir.

Dünya'yı tanıdığı zaman Anavatan Kafkasya'dan binlerce kilometre uzakta, Kazakistan Stepplerinde ailesiyle birlikte yaşam savaşı veriyordu. Sürgün hayatı 13 yıl sürdü. 1957 yılında Anavatan'a döndüğünde henüz ortaokul çağındaydı bir çocuğu. Liseyi tamamladıktan sonra Tambov Havacılık Yüksek Okulu'na girdi ve 1966 yılında "Mühendis-Pilot" olarak bu okuldan mezun oldu. Çeşitli askeri görevlerde bulunduktan sonra "Kurmaylık imtihanı"nı kazanarak Yuri Gagarin Hava Harb Akademisi'ne girdi ve 1974 yılında burayı da başarıyla bitirdi. Kısa sürede birinci derecede askeri pilotluğa terfi etti. Çeçen olmasına rağmen Rus yönetimi O'na generallik rütbesini vermek zorunda kaldı ve tümgeneralliğe kadar yükseldi.

Cahar Dudayev 1982-1990 yılları arasında Estonya'daki "Ağır Bombardıman Filosu" komutanlığına atandı. Çok geçmeden Tartu garnizonu komutanı oldu. Estonya'daki görev yıllarının sonlarına doğru gelişen olaylar O'na büyük bir şöhret kazandı: Gorbaçov'un Perestroyka ve Glasnost politikasının bir sonucu olarak Estonya'da bağımsızlık hareketleri ortaya çıkınca, Sovyetler Birliği hükümeti Dudayev'e adı geçen hareketlerin merkezi olan Parlamento binası ile Televizyon kulesini kuşatma emri verdi. Ama o bu emri uygulamadığı gibi Estonyalı bağımsızlıkçılara sempati gösterdi. Bu tutumundan dolayı adı "İsyancı general"e çıktı. Çok geçmeden görevden alınarak pasif bir göreve tayin edileceği ve muhtemelen yargılanacağı anlaşıncaya, "**Çeçen olmak benim için rütbelerin en büyüğüdür**" diyerek ordudan istifa etti. O günlerde, Çeçenistan'da da bağımsızlık hareketleri başlamış bulunuyordu.

Kasım 1990'da toplanan "**Çeçen Halkının Kurultayı**"na davet edildi. Sonradan "**Çeçen Ulusal Kongresi**" adını alacak olan bu Halk Meclisinin icra kurulu başkanlığına seçildi. Artık "mukadder" liderini bulan Çeçen Ullusu sür'atle bağımsızlığa doğru yol alıyordu.

19-21 Ağustos 1991'de Gorbaçov'a karşı girişilen başarısız darbe hareketi sırasında, darbecilerle işbirliği yapan Özerk Çeçen-İnguş Cumhuriyeti hükümeti kendi ipini kendi çekerek azatlık taraftarlarına harekete geçme fırsatı hazırladı.

Gn. Cahar Dudayev, Hükümeti devirmek için başlatılan hareketin başına geçti. Demokratik güçler, aydınlar ve tüm Çeçen Halkı bu milli hareketi destekledi.

Yüz binlerce Çeçen'in bilfiil katıldığı protesto gösterileri karşısında kukla yönetim çökilmek zorunda kaldı. 15 Eylül 1991'de Hüseyin Ahmedov'un başkanlığında geçici hükümet kuruldu ve iki ay içinde serbest seçimle parlamentonun yenilenmesi ve devlet başkanı seçilmesi kararlaştırıldı. 27 Ekim 1991'de Dünya İnsan Hakları Komitesi'nin gözetiminde yapılan seçimlerde halkın hür iradesiyle Milli Meclis oluştu ve Cahar Dudayev kahir bir ekseriyetle (%92) Devlet başkanlığına seçildi.

1 Kasım 1991'de toplanan Çeçen Parlamentosu ilk icraat olarak Çeçenistan'ın Bağımsızlığını ilan etti. Kardeş İnguş Halkı bağımsızlık hareketine katılmayaarak Rusya Federasyonunda kaldı. Çeçenler bu kararı saygıyla karşıladılar.

Devlet Başkanı seçilen Cahar Dudayev, bu tarihten şehadetine kadar ülkesinin bağımsızlığını tüm dünyaya tanıtmak ve Çeçenistan/İÇKERİA'da devlet düzenini kurmak için hayatını ortaya koyarak durmadan çalıştı ve ülkesine bağımsızlık yolunda büyük mesafeler katetti.

DUDAYEV'in KİŞİLİĞİ

Dudayev'in kişiliği hakkında söylenecek çok söz vardır. Bir dergi makalesinin mahdut çerçevesi içinde "Bu deha insan"ın niteliklerini ifade etmek çok güçtür. Gerçeği söylemek gerekirse, destanlara konu olacak bir "Milli Kahraman"ın hayatını ve hususiyetlerini layıkıyla anlatmaya benim gücüm yetmez. Bu aczimi telafi etmek için, en yakın iki dava arkadaşının, O'nun hakkında söylediklerini buraya almakla iktifa edeceğim.

Cahar'ın yanbaşında görev yapan birinci yardımcısı ve halefi Zelimhan Yandarbiev O'nu şöyle anlatıyor:

"Dudayev ağır sorumluluklardan kaçmayan, kendine güveni tam, ileriye gören engin deneyime sahip bir insandı. Doğruluğu ve dürüstlüğü ile çok sevilen ve sayılan bir liderdi. Keza, samimi bir müsliman, sözünde duran, mert ve cömert bir insandı. Kendisini tanımayanlar, sert ve zorba bir kişi olduğunu sanmışlardır. Halbuki çok cana yakın, hoşgörülü ve şakacıydı. Cepheye askerler hep O'nu gözlerlerdi. Askerlerine fıkralar anlatır, güldürür, onlarla şakalaşır. Askerler O'nu sadece bir lider olarak değil, bir baba olarak görürlerdi.

Gerçekten bizim fikir ve cesaret öncümüzü. Namaz sonrası uzun uzun dua eder Rabbi'ne çok yakardı. İlim adamlarına çok önem verirdi. Bu amaçla, bağımsızlık ilanından hemen sonra ilim adamlarını davet etmiş, onlara Çeçenistan ve Çeçenistan dışındaki tüm Kafkaslar'da İslami ve ilmi çalışmaların başlatılması yönünde talimat vermiş ve bunu teşvik etmiştir. Çok sayıda Çeçen gencini İslâm ülkelerine göndererek oralarda ilim tahsil etmelerini sağlamıştır. Savaş esnasında bile öğrencilerin tahsillerine devam etmelerini, savaşa gelmemelerini emretmiş, buna karşılık İsviçre'de öğrenim gören oğlunu geri çağırarak cepheye göndermiştir. Dün oğlunu cepheye şehit veren Dudayev, bugün kendisi şehit olmuştur. Bu olay, O'nun ne kadar samimi bir insan olduğunun en güzel ifadesidir. Askeri tecrübesi takdire şayandı. Verdiği talimatlar ve strateji belirlemedeki yönlendirmeleri akıllara durgunluk verecek kadar mükemmeldi. Dudayev'den önce üç ayrı siyasi grup ve beş ayrı cemaat bağımsızlık mücadelesi veriyordu. Dudayev'in başa geçmesiyle tüm gruplar birleşti. Dudayev, tecrübesi ve disiplinli çalışmalarıyla birliğimizi sağladı. Bizler, O'nun vasiyeti olan 'Ya tam bağımsızlık, ya şehadet' yolundan ayrılmayacağımıza, önce Allah'a sonra sağlığında O'na söz vermiştik. Bundan böyle hiçbir ayrılığa düşmeden O'nun ortaya koyduğu ilkeler çerçevesinde bağımsızlık mücadelemizi sürdüreceğiz. En ümitsiz anlarımızda O'na gittiğimizde, açık sözlülüğü ve engin fikirleriyle beni yeniden

ömitlendirmiş, moralimi düzeltmiştir. O bir asker olduğu kadar siyasi bir dehaydı da. O'nu artık tüm dünya takdir ediyor. İnsanlık O'nu rahmetle anacaktır."

Çeçenistan Genelkurmay Başkanı Aslan Mashadov ise Cahar Dudayev'i çok kısa ve veciz bir ifadeyle şöyle anlatmıştır:

"Adı dillerde, sevgisi gönüllerde yaşayan büyük devlet ve dava adamı."

KARİZMATİK LİDER...

Azatlık mücadelesinin başanya ulaşmasında "Halkın uyanışı" ne kadar önemli ise, mücadelenin yürütülmesi ve ulusal birliğin sağlanmasında "Karizmatik lider" in ortaya çıkması da o kadar önemlidir. Kuzey Kafkas halkları arasında "Özgürlük Şuuru"na ilk erişen halk şüphesiz Çeçen Halkı'dır. Kafkasya'nın beklenen önderi de milli şuuru kemale ermiş olan Çeçen Halkından çıkmıştır: Cahar Dudayev. Daha şimdiden efsanevi bir kahraman haline gelen Dudayev, liderlik vasıflarını eksiksiz taşıyan, dâhi bir liderdi. Altı yıl gibi kısa bir zaman dilimi içinde ülkesine ve ulusuna akıllara durgunluk verecek derecede büyük hizmetlerde bulunmuştur: Ülusesuna "Devlet" şeklinde teşkilatlanmayı öğretmiştir. Zaten var olan "Vatanın bağımsızlığı ve ulusun özgürlüğü için mücadele etme" azim ve kararlılığına güç kazandırmıştır. Milli birlik ve beraberlik şuurunu şaha kaldırmıştır. O'nun ateşlediği hürriyet meşalesi diğer Kafkas Halklarının da yolunu aydınlatmıştır. Bugün için sessiz görünseler bile yakın bir gelecekte onlar da Çeçenler gibi milli benliklerini kazanarak "Birleşik Kafkasya" idealinin hadimi olacaklardır. Cahar Dudayev, Kafkasya Bağımsızlık Mücadelesi'nin ana stratejisini, yol ve yordamını çağdaş şartlara uygun olarak organize etmiş ve Halkı teşkilatlandırmıştır. Bütün yöneticiler ve kumandanlar görevlerini çok iyi bilmektedirler. Liderlerinin başına bir hal geldiği zaman liderlik görevini kimin üstleneceği önceden bilinmektedir. O'nun rus tüze saldırısıyla şehit olması bile herhangi bir paniğe yol açmamıştır. Zelimhan Yandarbiev Devlet Başkanlığı görevini üstlenmiş diğerleri de O'na biat etmişlerdir. "Şamil Basayev duruma hakim", "Aslan Mashadov görevini Basayev'e bıraktı", "Çeçen liderler arasında iktidar kavgası başladı"... gibi haberler Rusya'nın yaydığı yalan haberlerdir. 15 yıldan beri tahammülfersa acılara, meşakkatlere katlanan; on binlerce vatan evladını "Kutsal gaye" uğruna yitiren, efsanevi önderi Cahar Dudayev'i şehit veren Çeçen Ulusu ve Çeçen liderleri arasında iktidar kavgası olamaz, tefrika olamaz. Çeçenistan gerçeğini ve Çeçen Halkı'nı iyi tanımayanlar ancak bu kasıtlı yalan haberlere inanabilirler. Zaman, Rus entrikalarını zaten ortaya çıkaracaktır.

Zelimhan Yandarbiev'in yönetiminde "Bağımsızlık mücadelesi" aralıksız sürdürülecektir. Elbette iki insan tıpatıp birbirinin aynısı olamaz. Her insanın olaylara yaklaşımı kendi üslubuna, kendi tarzına göre olur. Ama ana ilkelerde ve hedeflerde asla değişiklik olmayacaktır. Rus Hükümeti samimi davrandığı takdirde barış görüşmeleri de devam edecektir. Ancak, uluslararası garanti sağlanmadan silahlı mücadeleye son verilmeyecektir. Çeçen liderler ne yapacaklarını çok iyi bilmektedirler. Dudayev'in yokluğu bir zaaf teşkil etmeyecektir.

Cahar Dudayev, Kafkas İstiklâl Mücadelesi tarihinde İmam Şamil gibi "Zirve şahsiyet" olarak yerini almıştır. İmam Şamil kendinden sonra gelenlerin yolunu nasıl aydınlatmışsa, Cahar Dudayev de öylece aydınlatacaktır. O'nun vatan toprağına dökülen temiz kanı, Allah'ın izniyle Rus Hükümetini de, Rus ordusunu da tutacak ve onların helakine sebep olacaktır.

Büyük Şehidimizi saygıyla selamlıyor, rahmetle anıyoruz. Çeçen Halkına ve tüm Kafkas Ulusu'na başsağlığı diliyoruz

KAFKAS'ın YİĞİT RUHU CEVHER DUDA ve RUS ŞÖVENİZMİ

A. Hazer HIZAL

"Allahım, senden temiz bir hayat, dümdüz bir ölüm ve utanç vermeyen bir dönüş dilerim."

Hız. Peygamber (S.A.V.) in Duası

Kendi yurdunda insanca, özgür yaşamaktan başka bir amacı olmayan gururlu bir milletin gururlu başkanını kehepece bir planla şehid ettiler. Yok edilmek istenilen Cevher Duda değil, toptan bir millettir. Kafkasın milli direnişini kesilen bir vücut gibi yıkmak istediler. O'nun ölümüne meydan okuyan bakışları her şeyi anlatıyor. Bunlar kellesini koltuğuna almış, sonuna kadar mücadeleye azmetmiş şehitliği aziz bir rütbe olarak bekleyen bir dava adamının bakışlarıdır.

"Kimileri Allaha olan ahidini yerine getirmiş, kimileri de sıralarını bekliyorlar" ayeti hükmünce Rabbine olan ahidini yerine getirdi ve Hakka yürüdü.

Allahü Ekber! Allah en büyüktür!

O'nda, milleti gibi Allahtan başkasına boyun eğmeyen, düşmanın hesapsız ordularına karşı pervasız şövalyeye bir gurur vardır. Bu iman devam ettiği müddetçe aynı ruh; yeni isimler, yeni vücutlarda devam edecek ve mücadele sonuna kadar sürecektir. Cevher Duda, milletin tam bir örneği ve lideri idi. İnsan olarak kalabilmenin ve özgürlüğün kolay olmadığını biliyordu. Bu şereften hiç taviz vermedi. Rus ordusunun generallik rütbesini fırlatıp attı. "Çeçen olmak bana rütbe olarak yeter" diyerek milletin sinesine döndü. Kafkasın en büyük değeri olan imanı ve şeref duygusu tek övüncü idi. O'nda bir mahzunluk da hissedersiniz. İslam âleminin "Dünya (!) ile beraber hareket" eden çoğu umursamaz politikacıların (!) elinde olması - halkların duyarlılığına rağmen - davasında yalnız bırakılması O'nu çok üzmüştü. Onlara hakkını helâl etmedi. Gücü elinde tutanların sorumlu, hatta suçlu olduğu bir çağın sonunu göremedi. İstidrac⁽¹⁾ kabilinden, mü'minlerin imanını, kâfirlerin azabını şiddetlendirecek bir sınavın ortasında Rabbi O'nu aldı. Allah'ın rahmeti üzerine olsun.

Rus zalimleri ve onları destekleyen Batı Dünyası ile Doğudaki yardakçıları, çirkin menfaat ortaklıkları içinde her melaneti yaparak şımarıkça derece derece bir felâkete Allah tarafından yaklaştırılmaktadır:

"Biz onları bilemeyecekleri yünden derece derece (azâba) yaklaştırırız."

(Kalem Sûresi. 44-45)

"Onlar, önce gelenlerin âkıbetine uğramaktan başka birşey mi bekliyorlar. Allahın kanununda hiçbir değişiklik göremezsin."

(Fâtır Sûresi. 43)

O'nun samimiyeti, yigitliği, imanları körlenmiş, menfaata bulanmış, yüreklerini korku almış çirkin dünyamızın çirkin insanlarını rahatsız etti. Şehidi, maddi hayatında olduğundan daha güçlü ve tehlikeli bulan düşmanları ise, herbiri birer Cevher olan Çeçenlerin intikamını korkuyla bekliyor. O ruh, roketle de öldürülemez. O'nun şehadetindeki mânâ, 1785'te Ferruh Ali Paşa'nın (Adigey bölgesini Ruslara karşı ör-

(1) İstidrac: Zulüm ve kötü yolda ilerlerken Allah'ın nimetlerini devam ettirmesi ve bundan şımaran, kuvvet ve kudretine mağrur olan kişi veya milletlerin derece derece (tedricen) Allah'ın azâbına ve felâketlerine yaklaşmaları.

gütleyen değerli devlet adamı) kendi türbesi için yazdığı beyite ne güzel uyuyor:

"İki âlemde tasarruf ehlidir ruh-u veli
Deme kim bir mürededir bundan nice derman ola
Ruh şemşir-i Hüdâdır, ten gılaflı olmuş anâ
Dahi ilakâr eder bir tığ kim üryan ola."

(Velilerin ruhları iki dünyada da tasarruf ehlidir. Bir ölüden ne umulur deme, Ruh Allah'ın kılıcıdır, ten ise onun kılıfı. Vücuttan ayrılan ruh yalın kılıç gibidir). (2)

O'nun mücadelesi, manevi bir kılıç halinde bu yoldaki bütün milletlere örnek olmuş, imanımızı bilemiş, ruhlarımızı keskinleştirmiştir.

Çeçenleri vaktinden önce harekete geçirdiği iddiası geçersizdir. O düşmanı tanıyordu. Milletinin hesaplı bir gaddarlık ve hile ile imha edilmek istendiğini anlamıştı. Ne olursa olsun Çeçenler herhangi bir şekilde tahrik edilerek isyana sevkedilecek ve arkasından imha hareketi gelecekti. Bunun belgelerini de açıklamıştır. Tek bir yol kalıyordu: Var gücü ile topyekûn bir karşı koyuş ve sonuna kadar mücadele! Çünkü Çeçen Milleti köle olmaya elverişli değildi. 1944'te bir bayram günü ani olarak bütün bir milletin tevkif edilip hayvan vagonlarında Sibirya'ya sürgünü unutulmamıştı. Bu defa Çeçenler bu duruma düşmemeğe yemin etmişlerdi. Ruslara karşı hiçbir şekilde güvenilemezdi. Bir kere daha iki ayrı dünyanın insanları karşı karşıya gelmişti. İnsanlık tarihi kadar eski bir dram oynanıyordu. Yiğitlikle kahpelik karşı karşıya idi. Bir taraf daima asil ve insan olarak yaşamakla, diğeri ise hilenin her çeşidini cibilli-yeti icabı yerine getirmekle meşguldü.

1736 yılı Kırım Hanı 2. Feth Giray'ın Divan Kâtibi Kefe'li İbrahim Bin Ali Efendi Rus politikasını şu ibret verici satırlarla anlatıyor:

"Moskov tâifesi eyyâmı kadından beru kizb ve hiyleyi mürtekeb olup kelâm-ları ademül itimad bir gûruh-u mekruh olmalarıyla akvalleri fiillerine mugayir olduğu cümle mîlîlî nasranî devletleri beyninde durûb-u emsalden bermûtaddır."

(Moskov taifesi çok eski zamanlardan beri yalan ve hile işleyen, sözlerine itimad edilmeyen iğrenç bir gûruh olmaları dolayısıyla sözleri fiillerine uymadığı bütün hristiyan devletleri arasında ata sözü (darb-ı mesel) gibi söylenilmesi âdetidir 'mutad-ır'. (3)

O'nun yiğit kalbi fanatik düşmanlıklara uzaktı. İnsanlığını kaybetmemiş, vicdan sahibi Rus arkadaşları ile dostluğunu devam ettirmişti. Ne yazık ki Rusya'da iktidarı elinde tutan zümreler-Rus tarihi boyunca olduğu gibi- ırkçı şövenist ve yayılmacı emellerinden bir türlü vazgeçmemişlerdir. Vicdan sahibi aydınların çığlıklarını susturmuş, şiddetle tepkide bulunmuşlardır. Tarihçi J. Michelet'in 1851'de dediği gibi "Rus İmparatorluğu, kör bir inanç ve barbarlık üzerine inşa edilmiştir."

Çaadeyef (1794-1856) 1831'de "Rusya'nın tarihi, köleliğin ve diktatörlüğün tarihidir" diyordu. Dergisi yasaklanan ve Rus ırkçıları tarafından ölkeyle karşılanan bu değerli aydın "Deliliğe Medhiye" adlı eserinde Çürümüş Bizans'a bağlanmanın hayâli mükemmellikleri aptalca seyrederek geleceğin kurulamayacağını, millî egolizmin, şövenist ve emperyalist duyguların millî kinleri beslediği ve dünyayı kedere boğduğuna işaret etmiş, geleceğe yol gösterici şu satırları yazmıştı:

"Hakikate duyulan aşk, hikmet sahibi insanlar doğurur ve onlar bütün insan-

(2) Evliya Çelebi ve Haşim Efendi'nin Çerkezistan Notları.

(3) Tevarih-i Tatarhan ve Dağıstan ve Moskov ve Deştli Kıpçak ülkelerininindir. Bazarcık - Romanya, 1933, shf 8-9.

liğe iyilik ederler. Bu aşk, düşünmenin sevincini ve idrakin ışıklarını yayarak insanı Allaha yaklaştırır."

Çarlıktan komünizme geçişte aynı Rus kadro sinsice ipleri eline almasını bildi. 30 Aralık 1922'de Lenin "Milliyetler sorunu" başlıklı notlarında:

"Çarlıktan devralıp 92 buçuk Sovyet yağı ile kutsadığımız aynı Rus kadro" dan şikayet etmekte ve devamla:

"Kendimizi haklı çıkarmak için kullandığımız 'birlikten ayrılma özgürlüğü' bu şartlarda kağıt üzerinde kalacak ve rus olmayanları o gerçek rus'un tipik rus bürokrati örneğinde olduğu gibi aslında namussuzun zorbanın biri olan Büyük Rus (Veliko-rus) soveninin saldırısına karşı koyamayacaktır."

Veliko-Rus milliyetçiliği kokan kampanyadan Stalin ve Derzinski'yi sorumlu tutarken "sonradan ruslaşan kimselerin bu rus zihniyetini benimsemekte aşırı gittikleri bilinen bir şeydir" demektedir. (4)

Rus Milleti Asya ve Avrupa'nın etkisi altında çelişkili bir hamurdur. Moğol despotizmini, Slav sinsiliğini, Bizans hilekârlığını kişiliğinde meczetmiştir. Asya'dan aldığı kadercilik de onun kayıtsızca diktatörlere teslim olmasına yolaçmıştır. Çeşitli ideolojileri ise kendine benzetmiş, çeşitli milletlerin en güzide unsurlarını menfaatle celbederek kendi yararına kullanmıştır.

Çağımızın ünlü rus düşünür ve yazarı A. Soljenitsin de emperyal geçmişin günahkar mirasını reddederek millete adil yeni Dünyada yerini alması için uyandı bulunuyor:

"Kuşağımız atalarının işlediği hataların ceremesini ödemekten kaçamaz. Ayaklarını kuvvetle yere vurmamak, 'benimdir' diye haykırmak kolay. 20. yüzyılın sonundayız. Bizim aklı kıt son çarımızın yaptığıni yapmak, hayalde bir dünya kurup içinde yaşamak bugün için imkânsızdır. Zaten çar da hatasını hayatıyla ödemiştir. Milliyetçilik akımlarının güçten düşeceği ile ilgili öncü öğretinin (komünizmin) kehaneti tutmadı. Doğrusu şaşılacak şey. Sibernetik ve Atom çağında gelişti bile. Hoşumuza gitsin veya gitmesin kendi kaderlerini kendi tayin etme ilkesi ve özgürlük hakkı adına çıkardığımız senetlerin vadeleri gelecektir. Ateşle yakılacağımız, suda boğdurulacağımız, kafamızın uçurulacağı günü beklemeden o bonoları ödemeliyiz. Sahiden büyük bir millet isek büyüklüğümüzü topraklarımızın genişliği ile vesayet altına aldığımız halkların sayısı ile değil, yaptığımızın yüceliği ile ortaya koymalıyız. Kopanlar düştükten sonra elde kalanın derine işleniş ve değerlendirilmesi büyüklüğümüzün başka bir ölçümü olabilir." (5)

Yeni bir şafak söküyor, yeni bir dünyanın kuruluş sancılarını yaşıyoruz. Son imparatorluklar tarihin çöplüğüne atılmak üzere...

Şuurlanma yolundaki milletler kendi kültürüne ve geleneklerine sarılıyor, imanlarını yeniden buluyor. İslâmın yeniden yükselişi karşısında şaşırtıcı ittifaklar (Amerikan-Rus ittifakı gibi) ortaya çıkıyor. Yükselen büyük bir dalgaya karşı ümitsizce çırpınışlar ve saldırılar sonucu değiştiremeyecektir.

Rus milleti vicdanının sesi olan gerçek aydınlarını dinleyerek politik ve ahlâki olgunluğa erişebilecek mi? Önü açık bir soru ki, diktatörler yorgunu bu halkın huzuru, vereceği cevaba bağlıdır. Başka milletleri ezen bir millet kendi de özgür olmaz.

(4) Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri, V.İ. Lenin, Çev. T. Ağaoğlu, İstanbul 1970.

(5) A. Soljenitsin, Gulag Takımadaları, 3. Cilt, shf. 48-49.

Kartalın Ölümü

Anıl Çeçen'e

Burası Çeçen toprağı
Şehşamilin sesi yankılanıyor
tok ve erkekçe
Dağlar sarp
Vadiler engin
Şimdi bahardır orada
Badem çiçekleri kokar
Ama bir kartal düştü toprağa
Kan diz boyu
Bir destan daha bitti
Al üstüne kara bağlamış
Çeçen kızları
Geride bitmeyen bir yas
Bir özgürlük şarkısı kaldı
Toprak alabildiğine kanla boyandı
Çağların biriktirdiği kin var
Düşmanlık var
Uzanmış boyluboyunca
yatıyor Dudayef
Suratında melek saflığı
Barış özlemi
Kanı yerde
Irmak olmuş akıyor
Bir hançer saplanmış
Halkın yüreğine
Ağtlar yakılıyor
Övgüler düzülüyor şimdi
Ama ne çare hala özgürlük yok
Hala tutsak Çeçen halkı
Dün de böyle olmuştu
Artık yetmez mi Şehşamiller
Yetmez mi kan dünyanın bu yerinde
Yetmez mi özgürlüksüz kahramanlıklar
Hiç utanmaz mı insanlar
Plakta Şehşamil çalıyor ihtişamlı
Bir kartal daha düştü derin vadiye
Bu kez de yiğitlik şarkıları yankılanacak
ninniler yükselecek
Kafkas dağlarından
Emek boşa gitti
Gene ulaşamadı Kafdağına
Özgürlük hep özlemi oldu Çeçenin

25.4.1996

Zeki HAFIZOĞULLARI

Türk Basınında Dudayev...

NİCE BAYRAMLARA VE ŞEHİT CEVHER DUDAYEF

Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ

Bir yeni bayrama, 1996 yılı Kurban Bayramı'na ulaştık, milletçe ve ümmetçe. Bu bayramın şu farkı oldu ki daha kurban günlerine girmeden İslam dünyası en değerli kurbanını verdi: Büyük mücahit Çeçen istiklalinin kolu ve iradesi bükülmez öncüsü kahraman başkomutan Cevher Dudayef şehit oldu. Ancak çok yükseklerde rastlanabilen bir Kafkas kartalını daha kaybettik. Silâh arkadaşları şanlı Kafkasya'nın ikinci bir Şeyh Şamilini daha şehitler yatağı temiz dağ toprağına verdiler ve dualar okudular.

Şehit Cevher Dudayef'in ruhunun beka âlemine göçmesiyle Çeçen istiklâl mücadelesini duracak mıdır? Böyle olmayacağı çok açık görünüyor. Çünkü bu asil halkın savaşı iman ve iradeye, istiklâl aşkına dayanıyor. Bütün bunlar manevi değerler ve hazinelerdir. Bunlar var oldukça ve tükenmedikçe bir milletin kolunu bükmek ve sırtını yere getirmek mümkün değildir. Bunun en açık örneklerini bu millet, Türk halkı Milli Mücadele yıllarında yaşadı. Yedi cephede düşmanlara karşı savaşmış ve yüzbinlerce evlâdını şehit vermiş yorgun bir millet ve dağınık bir ordu o iman ve iradesine dayanarak toparlandı ve müstevlileri denize döktü.

Fakat Kafkas kartalı Cevher Dudayef'in şehadeti ile kahraman Çeçen mücahidleri yeri kolay doldurulmayacak bir liderden mahrum olmaktadır. Bu vasıfta bir lideri her millet, her zaman yetiştirememektedir. En müşkül şartlar içinde halkın önüne geçmiş ve daha Rusya Federasyonu Devleti tekevvün etmeden önce Çeçenistan'ın istiklâlini ilan etmiş, yapılan seçimde halkın oyları ile Cumhurbaşkanlığına getirilmişti. Mücahit Çeçenlerle kurduğu Çeçen Cumhuriyeti'nin istiklâlinin tanınması için büyük bir gayretin içine girdi. Rusya Federasyonu bu talebi reddetti. Kendi kullandığı uçağına atladı Türkiye'ye geldi. Türkiye bütün asil Kafkas halklarının hep ümit kaynağı ve nihai melcei olmuştur. Sonra Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gitti. Orada da tanınmamış bir devlet ve onun müstesna mücahid Cumhurbaşkanı vardı: Rauf Denktaş. Birbirlerini ve uluslar arası menfaat, oyun ve kalleşliğin ne olduğunu her iki lider herkesten çok iyi biliyorlardı. Sonra vatanına, Kafkas yaylalarına döndü ve cihadına devam etti.

Şehit Dudayef'le İstanbul'da görüşmüş idim. Sakin, kararlı ve bütün İslam kahramanları gibi sarsılmaz bir imâna sahipti. Sükunetle ve çok açık bir şekilde konuşuyordu. Ruh ve düşünceleri ile pırl pırl olan bu kararlı mücahid lider daha önce Hayber geçidinin eteklerinde diz dize görüştüğüm Afgan mücahid liderlerine ne kadar çok benziyordu: Kararlı, yalnız kendisine görev olan cihadını düşünen ve sonucun Yüce Yaradan'ın takdirinde olduğuna inanan bir öncü. Yalnız onlarla şehit Dudayef'in arasında bir farkın zaman zaman zaman belirginleştiğini konuşmamız sırasında görüyordum. Kafkas Kartalı kendisi ve mücahid arkadaşlarının yalnızlık içinde olduklarını, sadece dünyanın geri kalan kesiminin değil ve fakat İslam ülkelerinin de onların cihadını seyretmekle yetineceğini, acı hislerle de olsa, görmüş ve bunu kabullenmişti. Sessizliği ve kararlılığı biraz da bundandı. Gerçekten de Afgan mücahidleri topraklarındaki müstevliye karşı savaşta yanlarında bir çok ve güçlü devletleri buldular. Çeçenler ise büyük savaşlarını yalnızlık içinde sürdürüyorlar. Bundan dolayı kendilerine "Yalnız Kurtlar" isimlendirmesini uygun gördüler.

Şehit Cevher Dudayef imanı ve davası uğruna canını kurban etti ve diğer mücahidler de hayatlarını veriyorlar. Çünkü İslamın bu şehit kartallarının başka verecek varlıkları da yoktur. Peki dünyanın her yerinde ve Türkiyemizde mal ve mülkleri maddi imkanları olan diğer Müslümanlar ne yapıyor ve ne yapmalıdırlar? Cevap açıktır: Mallarını vererek cihad etmek, imkânı olan herbirine farzdır.

Şehit olanlar dirilip tekrar şehid olmak isterler. Ya bizler? Nice Bayramlara temiz İslam imanı ve yaşayışıyla.

"Türkiye"

DUDAYEV'E RAHMET OLSUN

N. Kemal ZEYBEK

Cevher Dudayev'le 1992 yılında, Dünya Kırgızlarının Kurultayı'nda tanışmıştım. Kurultay günleri boyunca sohbetlerimiz oldu. Sevimli bir insandı. Elinden doksan dokuzluk tespihi hiç bırakmıyordu. Yüzünde secde izleri ve ışık vardı. Yaptığı işe inanıyordu. Dudayev'in Kadiri tarikatına bağlı bir müslüman olduğu biliniyor. Dudayev'in davranışlarında bazen dervişçe bir tevazu, bazen eski bir Kızıl Ordu generalinin tavırları, bazen de bir halkın seçilmiş önderi olmanın gerektirdiği bilinç göze çarpıyordu. Biz sohbetimizde, üniversite öğrenimi görmeleri için Türkiye'ye öğrenci gönderilmesini istedim. Dudayev not aldı ve zamanı gelince de öğrenciler Türkiye'ye yüksek öğrenim görmek için geldiler.

Dünya Kırgızlarının Kurultayı'nda Kırgızistan'ın ve dünyanın birçok yerinden gelmiş seçkin temsilciler vardı. En seçkin konuklar ve yöneticiler, sahnede en ön sırada oturuyorlardı. Toplantının başında, konuklar takdim edildi. En çok alkış alan üç kişiden biri Dudayev'di. Diğer ikisi Kırgızistan Cumhurbaşkanı Askar Akayev ve Kırgızistan'ın sembolü haline gelmiş, Türklüğün övünç kaynaklarından biri olan Cengiz Aytmatov'du.

Dudayev'e gösterilen bu ilgiden, herkesin üzerine düşen dersi alması gerekir. Kurultayın son gününde, Kurultay Başkanı olan Başbakan yardımcısıyla birlikte basın toplantısı yaptık. Ben tabi ki şahsım için değil, Türkiye Cumhuriyeti'ne gösterilen sevgi ve saygıdan ötürü, hem kurultaya hitab ettim, hem de basın toplantısını Kırgızistan'ın Başbakan Yardımcısıyla birlikte yaptım.

Başkana sorulan sorulardan birisi, "Dudayev'in niçin bu toplantıya davet edildiği" idi. Aydınların ve halkın Dudayev'e olan ilgisi birilerini rahatsız etmişti. Başkan Erkebeyev, hiç tereddüt etmeden şöyle cevap verdi: "Dudayev, Çeçenistan'ın Cumhurbaşkanıdır. Biz bütün cumhurbaşkanlarını çağırdık. Dudayev de geldi. Dudayev'in gelmesinde, biz bir sakınca görmüyoruz." Dudayev çağıldığı her yere gitmeye ve Çeçenistan'ın varlığını hatırlatmaya çalışıyordu.

Dudayev, hava Kuvvetleri Generaliydi. Pilottu. Uçaklarla haşır neşirdi. Uçağına atlayıp her yere gidiyordu. Azerbaycan Cumhuriyeti Kültür Bakanı Polat Bülbüloğlu Dudayev'le ilgili bir olayı anlatmıştı: "Azerbaycan'da, *Sehy Samil*'in bir anıtı yapılmıştı. Anıtın açılışı sırasında hiç beklenmedik bir anda Dudayev helikopterle gelmiş, güzel ve etkili bir konuşma yaparak tekrar yurduna dönmüştü."

Dudayev, Çeçenlerin Cumhurbaşkanıydı. Çeçenler tarih boyunca milli onurlarına düşkün bir halk olarak bilinirler. Çeçenler için ölüm ve hayat arasında fark yoktur. İnsanlar ölmez, sadece geldikleri yere geri dönerler. Böyle bir halkın liderine şehitlik yaraşır. Dudayev için "Yeri cennet olsun" demiyorum, çünkü "Onun gittiği yerin cennet olduğunu" biliyorum...

Rusya, Çeçenistan meselesini soğukkanlı olarak ele almak zorundadır. Çeçenistan'ın onuruna aykırı bir çözüm, Rusya için ancak Pirus zaferi yani zafer yenilgisi olabilir.

Çeçenistan için dua ediyor ve komşumuz Rusya'nın yöneticilerine aklı selim diliyoruz...

"Son Havadis"

ÖLÜMDEN ASLA KORKMADI

M. Necati ÖZFATURA

Bu yazımı gözyaşları ile yazıyorum. Cevher Dudayev'e yapılan suikast ve şehidlik haberini geçmişte olduğu gibi bir Rus propagandası ve Çeçenlerin direnişini kırmak için psikolojik savaş olarak değerlendirmiştim ve inanmamıştım. Ama maalesef Cevher Dudayev'i kaybettiğimize dair bilgiler kesinlik kazanmıştır. Cevher Dudayev'in yanına kadar sızan bir soysuzun el telefonu ile verdiği haber üzerine bir toplantıdan ayrıldıktan sonra Rus helikopterinin roket ateşi ile bir mü'minin kavuşacağı en yüksek makama kavuşarak şehidlik rütbesine kavuşmuştur. Kendisi ile yakınlığım vardı. Çekmece-sinde kendisine imzalayarak gönderdiğim "Ah Bosna" kitabım bulunuyordu. Türkiye'ye gelen özel sekreteri ile bana selamını yollamış. Ve "Türkiye'de 5 milyon Kuzey Kafkas asıllı olacağına 10 tane Mustafa Necati Özfatura gibi davayı destekleyen olsaydı yeterdi" diyerek bana layık olmadığım iltifatı göstermiştir. Cevher Dudayev'e suikast düzenlenerek öldürülmesine son Moskova'daki G-7 zirvesinde karar alınmış ve bu karar icra edilmiştir. Yeltsin'in yeniden seçilmesi ve Yeltsin'in şahsında Rusya'ya bugüne kadar verilen 23 milyar dolar kredinin tehlikeye düşmemesi için Cevher Dudayev'in katli yani şehid olması gerekiyordu. Clinton dahil ABD, Kanada, Fransa, İtalya, İngiltere, Almanya ve Japonya liderleri Yeltsin'in ölüm fermanını imzaladılar.

Cevher Dudayev, kendini Çeçenistan'ın bağımsızlığına adanmış bir lider idi. Parolası: "Ya şehid olmak ya da Rus'un esaretinden kurtularak bağımsız olmak" idi. Ölüm-den asla korkmadı. O efsane bir lider idi. Kendisini 70'i aşan İslam ülke ve topluluğunun bir kaç lideri hariç hiçbiri sevmedi ve asla desteklemedi. Çünkü Cevher Dudayev, diğer İslam ülke liderleri şeyh, emir, sultan, diktatör ya da sözde seçimle gelen liderleri gibi Hristiyan Batı, Siyonizm, Çin, Rus ve diğer emperyalist güçlerin Truva Atı, Mankurt ya da Zombi rolünü üstlenmiş emperyalist güçlerin temsilcisi ya da ajanı değildi. O Çeçenistan'ın bağımsızlığını kalbinden hissetmiş ve hiçbir ülkenin ya da gücün uşağı olmamıştır. Geçen hafta bir bakanı (Maliye Bakanı) beni ziyarete geldi. Ayrılırken Cevher Dudayev'e selamımı ve cihad edenin duası makbuldür bana son nefesimi iman ile vermem ve şehid olmam için dua etmesini istemiştim. Cevher Dudayev'in kaybına üzgünüm ama asla umudumu kaybetmiş değilim. Esasen Mü'min en zor şartlar altında dahi paniğe kapılmaz. Her şey ALLAHü teâlânın takdir ve yardımı ile olur. Bir ağacın üzerinde solan ve çürüyen bir yaprak bile ALLAHü teâlâ irade etmezse düşemez. Cevher Dudayev zamanımızın Şeyh Şamil ve diğer Kafkas Kahramanlarından biridir. İmanlı her

Çeçen bir Cevher'dir. Bu yazımı muhakkak saklayın. Çok uzun değil ama çok kısa da değil fakat yakında Rusya Kafkasya'dan hezimete uğrayarak ricat ederek çekilecektir.

Rahmetli Cevher Dudayev'in arzusu BAĞIMSIZ ÇEÇENİSTAN VE KUZEY KAFKASYA HALKLARI KONFEDERASYONU (BİRLİĞİ) gerçekleştirmektir. Ve ömrü olan bunu görecektir. Cevher Dudayev'e destek vermeye Müslümanlar ve ülkeler de çok sayıda sıkıntı ve çilelere düçar olacaklardır. Tabii Yeltsin'in 31 Mart 1996 planını red ettiği için Cevher Dudayev'in ölümüne karar veren başta ABD ve Avrupa ülkeleri gelişmiş 7 ülke öyle sıkıntılara düçar olacaklardır ki ömrü olan bunları görecektir. Cevher Dudayev, varsayalım şehid olsa bile (halen inanmak istemiyorum) Çeçenistan'ın bağımsızlık savaşı devam edecektir. Çeçenler 400 yıldır Ruslarla savaşıyorlar. Çeçenler içinden daha nice Cevher'ler çıkacaktır. Kaldı ki ŞEHİDLER ÖLMEZ. Cevher Dudayev kalblerde, Kafkasya'da yaşayacak ve manevi liderliğini devam ettirecektir. Cevher Dudayev, Türkiye'ye geldiğinde uçağından inmedi. Çünkü kendisini resmi kişiler karşılamadılar ve havaalanından uçaktan inmeden KKTC'ne gitti. Rauf Denktaş ile görüştü. Gerçi sonra Rahmetli Turgut Özal, İstanbul Harbiye Ordu Evinde Cevher Dudayev ile gayri resmi görüştü ise de Türkiye Çeçenistan'daki savaşa daima Rusya'nın iç meselesi olarak bakmak hatasına düştü. Türk ve İslam Dünyası'nın Cevher Dudayev, Elçibey, Rauf Denktaş gibi liderlere ihtiyacı vardır.

Netice olarak Cevher Dudayev'in şehadeti kesine yakındır. (Yine de umutluyum) Cevher Dudayev (çok azı hariç) ve İslam ülkelerinin tamamına yakınuna dargın olarak şehid olmuştur. En son beyanatında: "Biz sonuna kadar ve tek Çeçen kalıncaya kadar ALLAHÜ teâlâ'nın rızası ve O'nun dinini yaşamak için ve ülkemizin Rus işgalinden kurtulup bağımsızlığımız uğruna görevimizi şerefle yapacağız. Bu dehşet manzaralarını Rusların Çeçenistan'daki soykırım ve katliamı umutsamıza ve sessizce seyreden Müslümanlar ve İslam ülkelerini ALLAHÜ teâlâyâ havale ediyoruz..." şeklindedir. Gerçek Müslümanlara başsağlığı ve sabır, Çeçenlere son derece ilgi ve yardımda bulunarak gafletten uyanmamız için dua ederken, Cennet bahçesi olan kabrine sayısız nimetler ve bizlere de Cenâb-ı Hak'tan hidayet diliyorum. Dostum Cevher Dudayev, şehidler ölmez, sen her zaman kalbimizde ve önümüzdesin.

Büyük davaların kaybı da büyüktür. Hazreti Hamza (R.A) ve Kosova'da Murat Han'ı kaybettik, ama ondan sonraki yıllar, büyük zaferlere kavuşuldu. Cevher Dudayev tohumdur. Çeçenistan daha nice efsane kahramanların beşiği olacaktır. Sevgili kardeşim Cevher, gazan mübarek olsun. Sen Rıza-ı ilahiye kavuştun, Geriye kalan bizlerin hali ve sonu acaba ne olacaktır?

"Türkiye"

Gerdanlık

Abdurrahim KARAKOÇ

ÇAR'LARDAN YELTSİN'E UZANAN BİR HAT
O HATTA EN KANLI MÜSTEBİTLER VAR...
MOSKOVA DUYGUSUZ – MOSKOVA RAHAT
ORADA KAN İÇEN KUDUZ İTLER VAR...

ŞEHİDE AĞIT

Ey iman sembolü, ey şanlı yiğit
Ey büyük mücahid, ey büyük şehid
Kıyamete kadar artık her vakit
Nisan'lar ağlasın..

Toprak incitme ha misafirini
Daha az görürsün böyle birini
Hoşnut et İslam'ın mefahirini
İnsanlar ağlasın...

Yas tutsun ırmaklar, yas tutsun dağlar
Seni nasıl.. nasıl unutsun dağlar
İsminle kendini avutsun dağlar
Ormanlar ağlasın...

Meydan meydan dayak vurdu Rus'lara
Kök söktürdü, kan kusturdu Rus'lara
Tek başına karşı durdu Rus'lara
Meydanlar ağlasın...

Her sabah kartallar konsun kabrine
Şeyh Şamil'in nuru insin kabrine
İhvanlar ağlasın..

Zulme baş kaldırdı, Hakk'a yaslandı
Zaferleri şehadetle süslendi
Hürriyete gönül vermiş aslandı
Aslanlar ağlasın...

Ağlamasın Çeçenyalı bacılar
Ağlamasın Mekke'deki hacılar
İnsanlık adına insanlar ağlasın...

"GÜNDÜZ"

Dudayev oh, Dudayev...

Tahir Kutsi MAKAL

Türklüğün kaynak kitaplarından "Divan-ı Lügat-it Türk"de ünlü Alp Ertunga destanımızdan bir parça yer alır: "Alp Ertunga öldü mü? Acun ıssız kaldı mı? Felek öcün aldı mı? Şimdi yürek yırtılır..."

Bu destan parçasını şimdi şöyle söyleyebiliriz: "Alp Dudayev öldü mü? Dünya ıssız kaldı mı? Ruslar öcün aldı mı? Şimdi yürek yırtılır..."

Alp Ertunga, ülkeler ve gönüller fetheden bir Türk destan kahramanı idi... Cahar Dudayev de destan kahramanıdır. İki üç yıldan bu yana, Çeçenistan'da destanlar meydana getirmiştir. Koca Rus ordularına, bir avuç yiğit arkadaşlarıyla karşı koymuş, Yeltsin rejimine kök söktürmüştür...

İkide bir Ruslar, halkın ve Türk Dünyası'nın moralini bozmak için, Dudayev'in, oğlunun veya bir yakınının hayatını kaybettği yalanını yayarlardı. Vaktiyle, Kırım Türkleri'nin Lideri Mustafa Cemiloğlu'nun da öldüğü yalan haberini yaymışlardı... Cemiloğlu'nun, Sibirya'ya sürgün gönderildiği meydana çıktı.

Bu defa yalan değil, acı gerçeğe karşı karşıyayız: Evet, Çeçen halkının lideri Cahar Dudayev, şehit edilmiştir. Şehit olduğu ve cenazesinin kaldırıldığı resmen açıklanmıştır. Keşke, bu ölüm haberi de yalan olsaydı. Keşke, Dudayev esir alınsaydı.. Sibirya'ya sürülseydi de sağ olsaydı.. Amma bir acı gerçeği yaşıyoruz: Çeçenistan kahramanlarının öncüsü Dudayev artık yok, artık sonsuzlukta...

Cahar Dudayev'le birkaç kere görüşmek kismet oldu... El sıkıştık, sarılıştık, öpüştük... O sıralar, 1990'lı yılların başında Dudayev, ülkesinin taze Cumhurbaşkanı idi... Güzel yarınlara, geniş ufuklara umutla bakıyordu. Tükenmek bilmeyen enerji yüklü bir konumda görünüyordu. Liderlik ona yakışıyordu. Rus işgalinden önce Türkiye'yi ziyaretinde, Swiss Otel'de, "Türk Toplulukları Liderleri" toplantısı vardı. "Türk Dünyasının lideri Alparslan Türkeş" ile yan yana duruyordu... Öteki liderler arasında derhal farkediliyordu. Türkeş, toplantı boyunca onu hiç bırakmadı. Dudayev, "Türk Dünyası'nın lideri" Türkeş'e ve bana, geleceğin parlak ve ilerlemiş Çeçenistan'ından bahsetti. Kafkas birliğinden özlemle söz ediyordu...

Halk tarafından bu kadar çok sevilen lider az bulunur diye düşünüyorum. Bir ara Çeçenistan Cumhuriyeti'nin Başbakanı Muhammed Yeragi idi... Başbakan Muhammed Yeragi ile Antalya'daki "Türk Dünyası Kurutayı"nda dost olmuştuk...İstanbul'a her gelişinde beni arardı... Türkiye-Çeçenistan Dostluk Derneği Başkanı olmamı isterdi... Muhammed Yeragi, her yerde Cumhurbaşkanı Cahar Dudayev ile birlikte olurdu. Otel odasında Dudayev'in resmi bir kılıcın üzerinde asılı dururdu... Yeragi, "Onun bakışı bana heyecan, kararlılık veriyor" derdi. Her an Dudayev'i yanında, gönlünde ve beyninde hissedirdi...

Bundan sonra da Çeçenistan'lı mücahitler, destan kahramanı liderlerini daima yanlarında, yüreklerinde ve beyinlerinde hissedecekler... Ruhu rahat uyusun Dudayev'in, yükselttiği bayrak kahraman ellerdedir.

"Orta Doğu"

DUDAYEV'LER ÖLMEZ...

Erhan ARIKLI

Değerli dostum, büyük dava adamı, tarihin ender gördüğü kahramanlardan birisi olan Dudayev, şehadet şerbeti içerek ebediyete intikal etmiş bulunuyor.

Çeçenistan'daki yası içimde hissediyor, Moskova'daki sevinç gözyaşlarını ve zafer çiğliklerini ise tahmin ediyorum.

Dudayev'in manevi kardeşi olma şerefine nail birisi olarak, Dudayev'in şehadetine bir türlü inanmak istemeyen ve onun şehadeti ile Çeçen direnişinin akıbetini merak eden dostların soru akınına muhatap oluyorum.

Onlara söylediğim şu: "Dudayev de cihadın başlangıcında tıpkı diğer mücahitler gibi beyaz elbisesini giyip şehadet için yemin etmişti. O Ruslar'ın en büyük hedefi olduğunu, er veya geç şehadet şerbetini içeceğini biliyor, yerine en az kendisi kadar değerli komutanlar hazırlıyordu. Şu anda Çeçenistan'da komutayı üstlenecek en az Dudayev kadar bilgili, zeki ve tecrübeli elli civarında şahsiyet var... Ruslar Dudayev'i şehit etmekle Çeçen direnişine yeni bir güç kazandırdılar..."

Ben bu satırları yazarken Çeçenistan'ın eski Türkiye temsilcisi değerli dostum Yüksel Özdemir aradı.

Gözyaşları içerisinde: "Erhan hatırlıyor musun. Bundan iki sene önce Grozni'de Dudayev'in yıldız falına bakan bir kadın bizim yanımızda Dudayev'e bu şekilde öldürüleceğini söylemiş, o da "Böyle ölüm dostlar başına" demiş ve gülmüştü."

"Ne mutlu ona, dostlarının ve oğlunun yanına çekildi" diyebilirdim, sadece.

Kim demiş erkekler ağlamaz diye.

Allah kahretsin ağlıyorum işte...

İlk karşılaşmamızı hatırladım bir an.

Tarihi; 14 Haziran 1992 yerse hayallerimin şehri Grozni idi.

Yanımdaki Tatar tercüman Firdus Fathet İslam, Rusya Federasyonu'ndaki esir Türkler'in gönül sultanı Dudayev'i ilk kez görmenin verdiği heyecanla dudakları titriyor ve sözlerimi bir türlü tercüme edemiyordu.

Dudayev, kendi tercümanını çağırırken büyük bir alçakgönüllülükle yanımıza gelerek dostça Firdus'un elini tutuyordu.

Saatlerce konuştuk o gün.

Bir taraftan KKTC hakkında sorular sorarken öte yandan ne yapmak istediğini anlatıyor, projelerini birbiri ardısıra sıralıyordu.

"Benim kavgam Ruslarla değil, Kafkas halklarının makus talihi ile" diyordu.

Kalkarken son bir soru daha sordu: "KKTC devletinin bizimle ilişki kurmaya cesareti var mı?"

"Evet" demeyi ne kadar çok isterdim.

"Sayın Cumhurbaşkanı siz isterseniz iyi niyetinizi gösteren bir mektup yazın, neticeyi birlikte görelim" dedim.

Tekrar oturduk.

Kendi eli ile Sayın Cumhurbaşkanımız'a bir mektup hazırladı. Tercüme ve daktiloya verdi.

Özetle şöyle diyordu mektup:

"Ekselansları!

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Çeçen Cumhuriyeti arasında iyi anlayış ve dostluk ilişkileri kurmaya istekli olarak, halklarımız arasında ekonomik ve yakın siyasi işbirliği ihtiyacını tahakkuk ettirmek için;

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanımaya hazır olduğumuzu teyit etmek istiyor. Siz ekselanslarınızı resmi bir ziyaret için Çeçen Cumhuriyeti'ne davet ediyorum."

Mektubu verirken gülererek "Gelir mi Sayın Denктаş" dedi.

"İnşallah" dedim.

Beni özel bir uçakla Moskova'ya gönderdi.

Orada Tataristan'dan gelen diğer arkadaşlarla buluşup İstanbul'a oradan da KKTC'ye döndük.

Sayın Cumhurbaşkanımız Ada'da yoktu. Mektubu Meclis Başkanı Cumhurbaşkan vekili Sayın Hakkı Atun'a verdik.

O zamanki Cumhurbaşkanı vekili şimdiki Başbakan Sayın Hakkı Atun, Türk Dünyası konusunda çok hassastı...

Beni heyecanla dinledi.

Dudayev'in Cumhurbaşkanı Denктаş'a yazdığı mektubu Cumhurbaşkanı Vekili olarak ona verdim.

"Efendim!... Mükünse cevabınızı hemen iletmek istiyorum..."

Acele ediyordum çünkü, sayın Atun'un mektubu dışişlerinin eline teslim etmesi, hele hele onlara Dudayev'e ne tür bir cevap verileceğini sormasından korkuyordum.

Tecrübelerim ve duygularım böyle bir durumda gerek mektubun ve gerekse cevabın Dışişlerinin bilmem hangi masasında, bilmem kimin talimatı ile sümen altı edileceğini söylüyordu.

Sayın Atun, ısrarlarımdayanamadı.

Cumhurbaşkanı Vekili olarak Dudayev'e gayet sıcak bir cevabi mektup yazarak onu ve heyetini Kıbrıs'a davet etti.

İstediğim buydu.

Şayet KKTC ve Çeçenistan birbirlerini tanıyarak ekonomik ve siyasi işbirliğine girerlerse Çeçenistan, KKTC'nin Türk Dünyası'na, KKTC ise, Çeçenistan'ın Avrupa'ya açılan kapısı olabilirdi.

Mektubu aldığım gibi önce Bakü, sonra trenle Grozni'ye geçtim.

Dudayev, cevabi mektuba inanmayarak bakmıştı...

"Sayın Cumhurbaşkanı Vekili kimseye sormadan mı yazdı bunu..?" dedi.

Ne demek istediğini anladım. O, KKTC hariciyesinin Türkiye hariciyesine sormadan bir şey yapamayacağını çok iyi biliyor. Türkiye hariciyesininse, Moskova korku ve baskısı yüzünden Çeçenistan'a karşı takındığı lakayd tavıra son derece üzülüyordu.

Türkiye Cumhuriyeti'nden hiçbir makam kendisini muhatap almamıştı şimdiye kadar.

Ona göre KKTC, Türkiye'nin bilgisi dahilinde böyle bir davet göndermişse, Türkiye Cumhuriyeti'nin, Çeçenistan'a ve kendisine karşı tutumu yumuşamış demektir.

Onu üzmemek için resmen yalan söylemiş ve "Bilmiyorum efendim" demiştim.

Yemekten sonra Türkiye ve KKTC'deki siyasi durumları benim hangi partiye ya-

kın olduğumu falan sordu.

Anlattıklarım arasında özellikle **"Bozkurt"** sembolü ile ilgili sözlerim dikkatini çekmişti.

Bozkurdun milletim için önemini anlattım.

"Bak" dedi heyecanla "Bu bile bizim Türk kökenli bir halk olduğumuzu ispat ediyor. Bizim efsanelerimizde de KURT önemli bir yer tutuyor. Bir Çeçen efsanesine göre Çeçenler bir kurdun karnından çıkarak, dünyaya yayılmışlar."

Sofrada bulunan Milli Eğitim Bakanı Prof. Zulaiy Hamidova lafa karıştı: Zulaiy Hanım'la, Kazan'daki Türkoloji Kongresi'nde tanışmıştım.

Çeçenistan o sıralar Latin alfabesine geçme hazırlıkları yapıyor, bu hazırlıkları ise, Zulaiy Hanım'ın başkanlığında bir heyet yürütüyordu.

"Efendim dillerimiz çok farklı" dedi.

Dudayev güldü ve "Her dil farklı bir millet demekse, Türkler'in işi zor. Yakutlar, Çuvaşlar, Altaylar, Tuvalar Türk değil demek ki. Çünkü onlar Erhan Bey'in dilinden anlamıyor. Bizim de dil meselesine bir izah getirmemiz gerek. Aksi takdirde **"Kafkas Evi"**ni kurmakta güçlük çekeriz. **Bana göre sosyolojideki millet tarifini yeniden yapmak gerekiyor...**"

Kafkas Evi'nin ne olduğunu sordum.

"Buna Ali Cabbar cevap versin" dedi.

Ali Cabbar ise, kendini Kafkaslar'ın hürriyetine adanmış, yaşlı fakat son derece bilgili bir Azeri idi. Ailesi Bakü'de olmasına rağmen o Grozni'de yaşıyordu.

Ali Cabbar, uzun uzun **"Kafkas Evi"**ni anlattı. Bu fikre göre Kafkaslar ancak Kafkaslar'da yaşayan yerli halkın evi idi. Rusya'nın burdaki hakimiyetine derhal son verilmesi, 150 yıldan beri içinde bulunulan esaret zincirinden kurtularak bir federasyon kurulmalı idi.

Bu fikir daha sonra **"Kafkas Dağlı Halklar Federasyonu"**na zemin teşkil edecekti.

Yemek sohbeti sabaha kadar sürmüştü.

Uyumadan sabahki Bakü uçağına yetişmek istedim.

Ayrılırken, Dudayev'e **"Efendim Kıbrıs'a ne zaman geleceksiniz?"** diye sordum.

Gülerek: **"Sizin bir padişahınız varmış. Adını unuttum. O demiş ki nereye gideceğimi sakalımdan bir kıl bile bilse kafamı keserim. Ben nereye gideceğimi, önceden duyursaydım, KGB şimdiye kadar çoktan işimi bitirirdi. Benim Kıbrıs'a geldiğimi ancak Kıbrıs'ta öğreneceksin."**

Cumhurbaşkanı Vekili Sayın Atun'un cevabi mektubunu rahmetli Dudayev'e verdikten sora Bakü üzerinden KKTC'ye döndüm.

MDD'deki arkadaşlar Dudayev'in gelebileceğine bir türlü inanamıyorlardı.

Aradan aylar geçti.

Ben de artık ümidimi kesmiştim.

Derken bir sabah Dudayev'in özel bir uçakla Kıbrıs'a geldiğini haber aldım: **De-diğini yapmıştı...**

Arkadaşlarla hemen kaldığı Salmis Bay Otel'e gittim.

Hasretle kucaklaştık.

Sonradan Başdanışmanı **Edik Katchenko**'dan KKTC'ye nasıl geldiklerini öğrendim.

Anlattıklarından yerin dibine girdim ve Türkiye Hariciyesinden bir kez daha utan-dım.

Ben o konu hakkındaki bildiklerimi tarihe havale ediyorum.

Sadece olayı en hafif şekilde anlatan **Ferruh Sezgin**'in 5 Eylül 1992 tarihli Orta-doğu gazetesindeki "**Türkiye Dudayev'i tutukladı mı?**" başlıklı yazından bazı pasajlar aktarıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti, Çeçenistan Cumhurbaşkanı Dudayev'i Esenboğa Ha-valanı'nda tutuklamaya "enterne etmeye" kalkıştı.

Né var ki, birkaç saat süren enterne olayı mutlu sonla bitti. Kaçın kur'ası olan Dudayev o birkaç saatin sonunda firar etti.

Yüzkaramız olan bu hadise Çeçenistan Cumhurbaşkanı **Dudayev**'in KKTC'ye yapacağı ziyaret için Türkiye üzerinden transit geçişi esnasında yaşandı.

Dudayev'in uçağının Çeçenistan'dan havalanışı sırasında uçağın rotası ne Tür-kiye'ye ve ne de üzerinden geçilecek devletlere bildiriliyordu. Bunun gerekçesi güvenlik. Zira Ruslar ve Ermeniler Dudayev'in adım adım peşindeler.

Dudayev'in uçağı Türk hava sahasından geçerken pilot "**KKTC'ye gitmek için izin istiyor.**"

Dudayev'in KKTC'ye gitmek istediğı öğrenildiğinde Ankara'da yer yerinden oy-nuyordu.

Ankara Dudayev'in uçağının Esenboğa'ya inmesini talep ediyor.

Uçak Esenboğa'ya iniyor. Bir Türk devlet başkanı olan **Dudayev** tam 3.5 saat kendisine hiçbir tatminkâr açıklama yapılmadan Esenboğa'da "**emniyet altında**" tutulu-yor...

Türkiye Cumhuriyeti yetkililerinin kendisine karşı olan davranışları Dudayev'i si-nirlendiriyor. 3.5 saatin sonunda Dudayev Çeçenistan'a geri döneceğı bahanesini uydu-rarak, Esenboğa'dan ayrılıyor. Biraz mizahla karışık olsa da bunun adı "**firar.**"

Uçak havalanır havalanmaz Dudayev rotayı "**KKTC'ye çeviriyor.**"

Dudayev 'in firarıyla Dışişleri yetkililerimizde bir telaş başlıyor. KKTC Cumhur-başkanı Denktaş o sıralar Ankara'da olduğu için KKTC Meclis Başkanı Atun aranıyor ve "bir krize yol açacak davranışlardan sakınılması" tavsiye ediliyor.

Burada bir parantez açarak bir itirafta bulunmak gerekecek. Dudayev'in Esenbo-ğa'daki zoraki misafirliği boyunca Özal çok yakın çevresinden bir kişiyi görevlendirerek, Dudayev'i yatıştırmaya ve korumaya çalışıyor. Ancak Özal'ın Dudayev'den yana olması-nın sebebi, Özal'ın hükûmete karşı olması ile hiç ilgili değil. Sebep "bambaşka."

Macera perde arkası hariç özet olarak bu...

Sayın Ferruh Sezgin'in o yazısını Ortadoğu gazetesi mümkünse tekrar yayınla-sın.

Yazının tamamını merak edenler Sayın Sezgin'in "Sistemle Satranç" isimli ese-rininin 240. sayfasını okusun.

Dış politika üstadı Ferruh Sezgin o yazısının son bölümünde Sayın Denktaş'a bir göndermede bulunuyor ve diyor ki; "Umarız Sayın Denktaş artık Ankara ile hiçbir iş yapılamayacağını ve kendi başının çaresine bakması gerektiğini anlamak zorunda..."

Sezgin yazısının sonunda Dudayev'in KKTC'ye gitmesini engellemeye çalışan

zamanın Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin'e de bir soru yöneltiyor ve diyor ki; "Talabani ve Barzani Laçın çevresindeki bir Kürt bölgesinin özerkliğini ya da bağımsızlığını tanımak için Ermenistan'a uçarken, Türkiyeden geçiş izni isteseydi, Hikmet Çetin onları da Esenboğa'ya indirip engellemeye kalkışacak mı idi..."

Ben o ziyaretle ilgili anlatacaklarımı Sayın Sezgin'in yazısı ile sınırlandırmak istiyorum.

Yalnız Türk milletinin Türk hariciyesinin kimlerin elinde olduğunu bilmesi açısından bu olayın kamuoyunun gündemine tekrar gelmesi gerektiğine inanıyorum...

Sayın Dudayev KKTC'deki temaslarından istediği sonucu alamamıştı.

Hatta BRT'de isteği üzerine yaptırdığımız bir röportajı bile yayınlamadılar.

KKTC'de kalışı biraz uzun sürdü.

Bunun nedenini bilmeyenler epey yanlış yorumlarda bulundular.

Sebebinin yalnız o, ben ve yakın çevresi biliyordu.

Aldığı istihbarata göre dönüşünde uçağa sabotaj yapılacaktı. KGB dönüş tarihinin ilan edilmesini bekliyordu.

Onun için gecikmeli olarak KKTC'den ayrıldı ve geldiği gibi sürpriz bir şekilde yolu biraz uzatarak da olsa Çeçenistan'a döndü.

Giderken benden bir ricada bulundu: "İngiltere'ye gitmek ve orada bazı temaslar yapmak istiyorum. Yardım eder misin?" dedi.

Garibim benim elimin kolumun çok uzun olduğunu zannediyordu.

İngiltere ile çok iyi ilişkileri olan bir işadamımızdan yardım istedim

Sağolsun yardım etti. Sayın **Dudayev** İngiltere'ye de gitti. Orada çok yararlı bazı temaslarda bulundu.

Daha sonra İngiltere'den yarı resmi bir heyet Çeçenistan'a gitti.

MDD Başkanı olarak **Dudayev**'le tekrar 1992 yılının 11. ayında Grozni'de görüş-tüm.,

Orada verdiği mesaj 7 Kasım 1992 tarihli Ortadoğu gazetesinde manşetten yayınlandı.

Dudayev o mesajında, "Kıbrıs Türklerinin kendilerini 200.000 kişi sayması yanlıştır. Her Kıbrıs Türk'ü KKTC için ölür mü bilmem ama her Çeçen KKTC için ölmeye hazırdır, bunu böyle bilin" diyerek KKTC'yi yok etmeye çalışan şer odaklarına güzel bir mesaj vermişti.

Daha sonra birkaç kez daha görüştük.

Türk devlet ve topluluklarında yapacağımız faaliyetlerde bize yardımcı oluyor, bazı yetkililere ise bizi dinlemeleri konusunda mektup yazıyordu.

Bir tek Kırgızistan Meclis Başkanı'na KKTC ile ilgili yazdığı mektubu maalesef yerine ulaştıramadım.

O mektubu hâlâ saklım.

Sayın **Dudayev**'le son görüşmemiz Tataristan'a yaptığımız bir gezi sonrası oldu. Bakü'de idik ve yanımda KKTC'den bir grup arkadaş vardı.

Grozni barut fıçısı idi.

Rus rusluğunu yapmış, KGB bütün hünerini göstererek Çeçenistan'ı ikiye bölmüştü.

Bir grubun başında Başbakan **Yeragi Mamadayev** diğer grupta tabiatı ile Cum-

hürbaşkanı **Dudayev** vardı.

Mamadayev de en az **Dudayev** kadar sevdiğim bir liderdi.

Şu anda İstanbul'da bulunan Sayın **Mamadayev**'in Antalya'daki Türk kurultayına davet edilmesine de vesile olmuşum.

Dolayısı ile **Mamadayev** de en az **Dudayev** kadar beni seviyordu. Hatta bir keresinde "**Sen Türk milletinin Çeçen boyundansın**" diyerek beni ve 4 arkadaşımı Çeçen vatandaşı yapmış ve bize pasaport vermişti.

Dediğim gibi Kazan dönüşü Bakü'de idik.

İnturist Otel'de aniden lobiye bomba gibi bir haber düşmüştü.

Cumhurbaşkanı **Özal** bir kalp krizinde vefat etmişti.

Sayın **Özal**'ı, fazla sevmememize rağmen gerçekten çok üzölmüştük.

O sırada **Dudayev**'in has dostu **Ali Cabbar** bizi ziyarete geldi.

Grozni'den getirdiği haberler çok kötü idi. Her an bir iç savaş çıkabilirdi.

Ali Cabbar, "**Senin Dudayev'le de Mamadayev'le de ilişkilerin çok iyi. Lütfen arabulucu ol**" dedi.

Hiç ümidim yoktu ama o akşam yanımdaki iki arkadaşla birlikte trenle Grozni'ye doğru yola çıktık.

Ali Cabbar'ın ricası üzerine ben Genel Sekreterimiz Tukyü Umar ve bir Azeri tercüman o gece trenle Bakü'den Grozni'ye hareket ettik.

Dağıstan sınırında Rus kontrolleri çok sıkıydı.

Allahtan yanımda **Mamadayev**'in verdiği Çeçen pasaportları vardı da fazla bir sıkıntı çekmedik.

Ertesi sabah Grozni'ye indiğimizde halktaki tedirginliği daha orada farkettilik.

Tren istasyonu ile Başkanlık Sarayı yakındı. Başkanlık Sarayı'nın karşısında geniş bir meydan, o meydanın diğer tarafında ise Parlamento binası vardı.

Mamadayev'in, Başbakanlık ofisi de Parlamento binasında bulunuyordu.

Başkanlık Sarayı'na yaklaştığımızda durumun vahametini gördük.

Başkanlık Sarayı'nın etrafını **Mamadayev**-Parlamento taraftarları, yolun karşısındaki Parlamento binasını ise **Dudayev** taraftarları ablukaya almıştı.

Her iki tarafın mitinginin 4 gündür kesintisiz bir şekilde devam ettiğini Rus Ostankino Televizyonu'ndan öğrenmiştik.

İnsanların hemen hemen hepsi silahlı idi.

Her iki tarafın durumunu görünce Tukyü; "**Erhan KGB burada bir sakız patlat-sa kan gövdeyi götürür**" dedi.

Mesele şuydu;

Mamadayev başkanlığında bir heyet Parlamento'dan aldığı yetki ile Moskova'da uzun süren görüşmeler yapmış sonra ortaya bir anlaşma taslağı çıkmıştı.

Parlamento bu anlaşma taslağının görüşölüp son şeklinin verilmesini sonra da referanduma sunulmasını istiyordu.

Dudayev ise bunu reddediyor. Ruslar'ın Çeçenistan'ın tam bağımsızlığını kabul etmediği bir anlaşmanın tartışılmasının bile sözkonusu olamayacağını açıklıyordu.

Sert tartışmalardan sonra **Dudayev**, Parlamento'yu feshetmiş, Parlamento ise **Dudayev**'in böyle bir yetkisi olmadığını bildirerek onun kararını reddetmişti.

Sonunda her iki görüşün taraftarları meydanlara çıkmış böylece Çeçen milli da-

vası tam ortadan ikiye bölünmüştü.

Şüphesiz KGB de boş durmuyor tarafları sürekli kışkırtıyordu.

Önce Parlamento binasına gidelim dedik.

Kalabalığı yarmakta oldukça güçlük çektik. İnsanların gözleri kan çanağı gibi idi. Kimbiler kaç gündür uyumuyorlardı.

Mamadayev, bizi sevinçle karşıladı. Durumun bu noktaya gelmesinden oldukça üzgündü.

Bir ara **Özal**'ın nasıl öldüğünü sordu.

Biz de "Kalp krizi imiş" dedik.

Hafif bir tebessümle; "Tipik bir KGB cinayeti. Onu Bakü'de zehirlemiş olacaklar" dedi.

Sonra bize KGB'nin geçmişte rejim muhalifleri için kullandığı bir zehirden bahsetti..

Sonra laf Çeçenistan'daki duruma geldi: "Şu anda tamı tamına dokuz aydır memur maaşlarını **ödeyemez** durumdayız. Ben Parlamento'dan aldığım yetki ile Moskova'da görüşmeler yaptım. Görünüşte Rusya Federasyonu'nda kalacağız ama içte ve dışta Rusya'dan tamamen bağımsız hareket edeceğiz... Biz bunu halka sormak istiyoruz sadece" dedi özette.

Sonra Başkanlık Sarayı'na geçtik.

Dudayev de çok üzgün görünüyordu... Karşısındaki insanlar nihayet davayı o güne kadar kendisi ile sırtlamış bu günlere kadar getirmişlerdi.

Laflı önce **Özal**'dan açtı, öldüğüne çok üzümüşü.

Niçin geldiğimi bildiği halde konuyu bir türlü Çeçenistan'a getirmiyordu.

Bir ara fırsatını bulup elimle dışarıyı gösterdim ve "Efendim Moskova herhalde bu durumundan oldukça memnundur" dedim.

Söyledikleri çok net ve kısaydı: "Erhan bu işin geriye dönüşü yok. Tam bağımsızlık için yola çıktık. Kimsenin bunu sulandırmasına müsaade edemeyiz. Sen tarihi biliyorsun. Durum Şamil (Şeyh) döneminden farklı değil. Hatırlarsan Şamil de tam bağımsızlık için yola çıkmış, Ruslar'la bunun dışında görüşme yapmayı yasaklamış hatta bu konuda teklif getireni bile cezalandıracağını ilan etmişti. Bunun üzerine bazı Çeçenler Ruslar'la görüşme isteğini **annesi** vasıtası ile Şamil'e iletmışlerdi. O da annesine verilmesi gereken kırbaç cezasını oğlu olarak kendi çekmişti."

Anladığım kadarı ile bu konuda kendisini iyice şartlandırmış veya şartlandırmışlardı.

Rus beşinci kolu olayların içinde idi...

"Efendim karşı tarafla bir görüşebilirsiniz eminim bu problemleri hallederdiniz.."

"Artık yapacak bir şey yok. İş olacağına varacak.."

Bu konuda daha fazla konuşmak istemiyor olmalıydı ki tercümanımınla Azerbaycan'dan konuşmaya başladı.

Müsade istedim. Kalmamız konusunda hiç ısrar etmedi. "Bu akşam Bakü'ye dönmeniz için bir vasıta ayarlayayım?" diye sordu.

İçim "Cız" etti.

Demek ne olacaksa bugün olacaktı. Bizim olaylar esnasında Grozni'de olmamızı istemiyor ve kibarca yol gösteriyordu.

"Gerek yok; akşam yedi treni ile gideriz efendim" dedim.

"Bu sefer Çeçen usulü değil Türk usulü vedalaşalım" diyerek yanaklarımdan öptü.

Dışarı çıktığımda Tukyü'ya; "Yazık.. Çok yazık... Yapacak bir şey yok. Bugün Bakü'ye dönüyoruz"

Tekrar Mamadayev'e uğradık çok telaşlı idi. Bir şeyler olmuş ya da olacak bir şeylerin haberini almıştı.

"Erhan sizi yedi treni ile değil de yarım saat sonra geçecek olan Moskova-Bakü treni ile gönderelim. Yerlerinizi ayırttım" dedi...

İkisi de sona doğru kurulmuşlardı. İki taraftan biri mutlaka kaybedecek asıl kaybedense Çeçenistan olacaktı..

Bizi Parlamento Sarayı'nın ön kapısından değil arka kapıdan çıkardılar.

Meydandan uzaklaşırken Tukyü; "Bu iş bitti Başkan" dedi.

Neyi kastettiğini sormadım bile.

Gözyaşlarını içime akıtmakla meşguldüm.

Sabahleyin Bakü'ye vardığımızda, Rus Ostankino (Birinci Kanal) Televizyonu gece Grozni'de çarpışmalar çıktığını, saatler süren çatışmalardan sonra Dudayev'in duruma hakim olduğunu haber veriyordu.

Böylece Çeçen millî hareketi tam ortasından ikiye ayrılmış ve zayıflamıştı.

Dudayev'in en büyük destekçileri yanında yoktu artık.

Zaten birkaç ay sonra Ruslar senaryonun ikinci bölümünü vizyona koymuş, Rus ordusunu Çeçenistan'a sokmuştu.

Hep düşünürüm o lanetli gün yaşanmasaydı, Ruslar Çeçenistan'a girmeye cesaret edebilirler mi idi. Bilmem ki Mamadayev ne düşünür.

"Orta Doğu"

Yeni Neşriyat...

BAŞKANIN SAVAŞ GÜNLÜĞÜ

Yazan: Osman ÇELİK

"BAŞKANIN SAVAŞ GÜNLÜĞÜ"; bağımsız Çeçen Cumhuriyeti'nin serbest seçimle iktidara gelen Devlet Başkanı Cohar Dudayev'in başkahraman olduğu 4 perdelik bir tiyatro eseridir.

"BAŞKANIN SAVAŞ GÜNLÜĞÜ" Çeçen Bağımsızlık Savaşı'nın raporu gibidir. Medyada gerektiği gibi yer almayan olaylar, "Dünya Kamuoyuna Mesaj" biçiminde kaleme alınmıştır.

Mutlaka okuyunuz...

Fiyatı : 250.000 TL.

Temin Adresi : Osman ÇELİK - Orköy Gn. Md.

Tel: 0.312.212 55 64 Gazi / ANKARA

Kafkas Kartalı'na Ağıt

Ahmet KABAKLI

Çeçenlerin bugünkü Şeyh Şamili olan... ve hem bizim hem Kafkasların 19. asırdaki aynı düşmanımız tarafından şehid edilen CİHAR DUDAYEV için, vaad etmeme rağmen bir ağıt yazabilmem kısmet olmadı.

O günlerde dostum şair MUSTAFA NECATİ BÜRSALİ'nin cidden duyularak ve arüz vezniyle yazdığı şu şiiri geldi. "Cuma'nın Feyziyle" ve Dudayev ile bütün Kafkas şehitlerinin ruhlarına rahmetle, sayın Bursalı'ya teşekkürle yayımlıyorum.

"Allah yolunda öldürülmüş olanlar için 'Ölümler' demeyin. Bil'akis onlar diridirler. Fakat siz iyice anlayamazsınız". (Bakara: 154)

Şehitler Cevheri için

Evet, Şehid diridir. Bilmeyen ölmüş sanır,
Hak yolda can vereni Şeytan bile kıskanır.
Sana en hoş çağında kıydı kâfir-i gaddar,
Ona bu korku yeter, bu dünya başına dar!..
Ey güneş bakışlı er, ey ümidin sarayı
Tıpkı Şeyh Şamil gibi hayran ettin dünyayı!
"Âferinler" demişti: Hem kadın, hem er sana,
Kutlu olsun bu devlet, bu güzel zafer sana!..
Sina'da çakan şimşek gönlüne düştü senin,
Dağlar sana sır verir, haberi yok kimsenin!..
Kan dökücü timsahın kalbine kazma vurdun,
Pençesinde inerken milletin, aziz yurdun!
Sabrın, azmin, irâden dağlar gibi kaviydi,
Ey Cihangir! Erlerin şehitlik tacı giydi!..
Âlemde nice taş var, her taş Cevher olamaz,
Cihânı nur kuşattın seni ne çok övsem.
Sen Ebâbil kuşusun, Ebrehe ne ki Sana,
Son Nebî-Tek rehberin, mazharsın âsânına.
Gayb ordusuna karşı savaş kimin haddine,
Zafer senin ey Başbuğ, şehid olsan da yine!
Balığın evi sudur, ekmeği de yine su;
Cihân gaillesinden olmaz onun korkusu!..
Pençende nasıl ezdin o bin başlı ejderi,
Cihan böyle destanı görmüş mü çoktan beri?
Âzerler yıkık köprü, Sen İbrahim okusun,
Cihangirlik hülyası kâbusa döndü Rus'un!..
Doymak bilmez bir kâfir asırlardır kan emer,
Onun kurbanı idi Hamza, Ali ve Ömer!..
Firavundan bin beter, Nemrut'tan dahi gaddar,
Âdemin evlâdına cihanları etti dar!..
Hişmindan olmaz hâlas: Çocuk, kadın ne dede.
Ocaklar evler söner kâfir giren ülkede!
Bu kuduz iştah nedir, gözünün karnı doymaz
Ona gökleri bahşet, ayı bağışla yetmez.

İstermez ki açılsın gülîstanda bir çiçek,
Huzura ermek için her lâhza kan içecek!
Gece gündüze döner, şeytan insafa gelir.
Yüzlerce sene geçse sanma kâfir düzelir!..
Ne İsa'dan bir nefes, ne Mûsa'dan koku var.
Başka değil, bu ancak, cehennemlere duvar!..
Ey **Cevher** bu diyardan sevip aldı **YÂR** seni
Cennet ilk durağıdır yakmaz artık nâr seni!..
Ey Sabah gibi gülen, hançer gibi parlayan,
Bir sözün vardı bize: "**Yalnız Allah'a dayan!**"
Allah yolunda ölmek, ölüm değil ki sana,
Şehitlikle taçlandın erdin büyük ihsâna!..
Âferinler, gıptalar, ey efsane **Cihangir**,
Sağlık safalık ile gülzâr-ı Cennet'e gir!..
Ben gamın **Yakûb**'uyum, sen Cennetin.
Övgüne söz yetişmez, her sözün doğrusu bu.
Kafesten gülîstanın fezasına açtın yol.
Artık saadet senin, rahat uyu, mutlu ol!..
Mezarının başına bahar çadırlar kurdu,
Toprağını Cennetin miski ile yoğurdu!..
Uzağında olsam da aynı gülün dalıyız,
Bizde Mecnun Leylâdır, Allah'a sevdalıyız!
Sen canlar fâtihisin, Süleyman tahtı senin,
Böyle ulu bahtı yok kâinatta kimsenin!
Melek başında durur, Hızır sana su taşır,
Yattığın kutlu toprak Cennet kokusu taşır!
Sen gönlümün gamını yıkayıp aldın benim.
Keşki şehid gömleği olsa idi kefenim!
Sen kudurmuş çağında Moskofu ettin zelil,
Öyle bir arslansın ki hiç kimse dengin değil!..
Dağlar tekrar duymalı **Diriliş** şarkısını,
Ferhat'a Şirin gerek, kılıç özledi kınıl!..
İşte devlet olmak bu, Mûsa koşar Hızır'a,
Ey yiğitler davranın, bize gelmişler sıral!..
Selâm, ey Dâd-ı Hudâ
Sen ki erdin maksuda!..

27.4.19996 / Mustafa Necati BÜRSALİ
"TÜRKİYE"

UFUK TAVKUL
KAFKASYA DAĞLARINDA HAYAT ve KÜLTÜR
(Karaçay – Malkar Türklerinde Sosyo–Ekonomik Yapı ve
Değişme Üzerine Bir İnceleme)

Temin Yeri : ÖTÜKEN YAYINEVİ
İstiklal Cad. Ankara Han 99 / 3
Tel: 0.212.251 03 50 80060 Beyoğlu / İSTANBUL

ÖZDEN YURDUDUR KAFKAS*

Bilal LAYPAN

Geçen börü Dudaların Cohar
Senin hayrın hepimizi tutar
Sana benzer nice yiğitler çıkar
Birleşen güç zulmü yıkar
Özgür olur KAFKAS.

İtletirmeye didinmekteler börüyü,
Savaşmaktalar kaç yıldır kaç asırdır:
Her yana yaymaya yalanı, ölümü,
Yok etmeye yetişen genç dölüyü.
Ama onların dediği olmaz.

Hainleri aradılar da buldular,
Amantiş**lere altından diş vurdular;
Başımıza baş edip üstümüze saldılar,
Böyle böyle tüm gücümüzü aldılar.
Ama diz çökmeyecek KAFKAS.

İt gâvurlar anlamıyor bir şeyi:
Yenecek güç vardır zahmeti, iskenceyi.
Özden yürek köle sezimine yenilmez,
Allah diyenler iblislere yenilmez.
Gök kubbeye yakındır KAFKAS,
Özden yurttur KAFKAS,
Özdenlerin yurdudur KAFKAS,
Nartların yurdudur KAFKAS,
Gök gürlercesine bir türküdür KAFKAS,
Börülerin yurtlarıdır KAFKAS.

* Aslı Karaçayca olan bu manzume, tarafımızdan Türkiye türkçesine aktarılmıştır.
(Y.N.)

** Amantiş:1828'de Karaçay yurdunu işgal eden Rus ordusuna klavuzluk yapan yerli
bir hainin lakabı. Burada "hain" anlamına gelmektedir.

İSTANBUL ÇERKEZLERİ

Doç. Dr. Süreyya Ülker

-I-

Osmanlı Devleti 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile Kırım'ı Rusya'nın etki alanına bıraktıktan sonra Kuzey Kafkasya'nın batı kanadı olan Çerkezistan ile doğrudan doğruya ilgilenmeye başlamıştır. Güneyde Gürcü prenslikleriyle yakın ilişkiler içerisinde olan Hristiyan ağırlıklı Abaza Prensliği ile doğuda Rus güdümünde olan Müslüman Kabartay Prensliği bir yana bırakılırsa Batı Çerkezistan adı verilen bölge devlet örgütünden yoksun bir biçimde yaşayan boyların yurduydı. Bu bölge 1774'e dek Kırım Hanlığı'nın etkisi altındaydı. Ondan sonra doğrudan doğruya Osmanlı Devleti'nin etki alanına girmiştir. Bölge halkının çoğunluğunu kendisini Adige olarak adlandıran, yabancılarca Çerkez adıyla anılan bir Kuzey Kafkas kavmi oluşturmaktaydı. Kabartay Prensliği bu kavmin, ayrı bir lehçe konuşan doğu kolunca kurulmuştu. Abaza Prensliği de bu kavmin en yakın hısmı olan bir başka Kuzey Kafkas kavmince kurulmuştu. Osmanlılar'ın bölgeye el atmasından önce Batı Çerkezleri'nin önemli bir bölümü daha Müslüman olmamıştı. Çok Tann'lı inançlar bölgede yaygındı. Bölgenin güneyinde Abazaca, doğusunda Kabartayca ile Türkçe konuşan boylar da yaşıyordu. Bir de Çerkezlerle Abazalar arasında bir ara kavim sayılan Übıhlar vardı. Bunlar 19. yy'da çerkezleşeceklerdi.

Osmanlı Devleti'nin Çerkezistan politikasındaki öncelikli amaç Rusya'nın sıcak denizlere inme isteğine karşı Kırım Hanlığı'nın yerini tutacak bir engel oluşturmaktır. Bu amaçla Karadeniz kıyısında kaleler kurulmuş, Çerkez boyları İslam Dünyası'na kazandırılmaya çalışılmıştır. İkinci amaçsa saraya insan kaynağı sağlamaktır. O güne dek sarayın insan kaynağını çoğunlukla batılı tutsaklarla Balkanlı devşirmeler oluşturmıştı. Devletin Balkanlar'daki etkisinin de gücüne koşut olarak azalmasıyla bu kaynağın bulunmasında sıkıntıya düşülmüştü. Öte yandan devlet anlaşılmaz bir tutumla öz kaynağı olan Anadolu'ya yönelmekten kaçınıyordu. II. Mahmut döneminde başlayarak sarayda Çerkezler'in etkisi belirgin bir biçimde görülmeye başlamıştır. Abdülmecit'ten başlayarak bütün padişahların annelerinin Çerkez olması bunun göstergesidir. Karadeniz kıyısında yaşayan Şapsığ boyunun sarayla ilişkisi özellikle yoğun olmuştur. Böylelikle enderuna veya hareme giren Çerkez delikanlılarıyla kızları İstanbul'da 19. yy'da oluşan bir Çerkez topluluğunun çekirdeğini oluşturmuşlardır. Zamanla bunların hısımları da göçmen olarak gelip İstanbul'a veya İmparatorluğun çeşitli bölgelerine yerleşmişlerdir. Bu topluluk İstanbul'da yaşayan başka Müslüman öğelerle hısımlık ilişkileri kurmuş, İstanbul Türklüğü'nün yapı taşlarından birini oluşturmıştır. Böylelikle bir yandan Türk toplumuyla kaynaşırken öbür yandan Mısır, Filistin, Anadolu Çerkezleri ile sürdürdüğü hısımlık ilişkileri dolayısıyla benliğini bir ölçüde koruyabilmiştir. Bugün nüfusu on milyona yaklaşan bir şehrin dört bir yanına serpilmiş olan bu topluluğun bir üyesi olarak Kuzey Kafkas sorununun bütün boyutlarıyla gündeme geldiği bu günlerde üzerinde bugüne dek pek durulmamış olan bu konuyu ele almayı bir görev biliyorum.

Yaşamımın büyük bir bölümü İstanbul dışında, hısımlarımın uzağında geçtiğinden konuyla ancak İstanbul'a yerleştiğim 1986 yılından sonra ilgilenebildim. Geçen on yıl içerisinde hısımlarımın çoğunu buldum. Çocuklukları bir arada geçmekle birlikte çağdaş yaşam koşulları dolayısıyla birbirini yıllardır unutmuş, yitirmiş olan

kardeş torunlarını bir araya getirmeye çalıştım. Soyları konusunda bilgi edinmeye çabaladım. Ne var ki bilgilerin çoğu büyüklerin çocukluk anılarına dayalıydı. Çoğu, yazılı kaynaklara dayanmadığından beşinci göbekten gerisi yanılgıya açıktır.

VORKOJ AİLESİ

En iyi tanıdığım Çerkez soyu Vorkoj ailesidir. Eski beyler anlamına gelen bu Şapsig ailesi babamın babasının anneannesinin soyudur. İstanbul'da yaşayan baba yanı hısımlarımın çoğunun bu aileyle kan bağları vardır. Adı bana ulaşmayan yedinci göbek dedemin üç oğlu olduğunu sanıyorum. Bunlardan İslam Bey 6. göbek dedemdir. İslam Bey'in bir kardeşinin oğlu Hacı İndar Bey 1864 büyük Çekrez göçü sırasında Vorkoj ailesinin birtakım daha uzak kolları, Abate ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç ederek önce Biga'nın Tokatkın köyüne yerleşmiş, bu topluluk daha sonra İpkaiye (Çerkez Bekacak) köyünü kurmuştur. Hacı İndar Bey'in oğlu Çolak Ahmet Bey babasıyla birlikte çocuk yaşta Kafkasya'dan gelmiş, yine köyde yaşamıştır. Ali ile Ömer adlı 2 oğluyla Mihriye adlı bir kızı olmuştur. Vorkoj soyunun bu kolunu Ali ile Ömer Bey'in oğulları sürdürmektedir. Mihriye Hanım da köyde büyüdükten sonra İstanbul'a yerleşmiştir. Oğlu bankacı Haydar Önder İstanbul'da yaşamış, emekli olduktan sonra baba toprağı olan Çanakale'ye yerleşmiştir.

İslam Bey'in bir başka kardeşinin torunu Zehra Hanım'ın doğrudan doğruya İstanbul'a yerleştiği, Nâzire adlı bir yeğeninin bulunduğu bildirilmektedir. Zehra Hanım çocuksuz olduğu için yeğenini evlât edinmiş, o da evlenmemiştir. Dolayısıyla Vorkoj soyunun bu kolu orada kesilmiştir.

İslam Bey'in dört oğlu olduğu, eşinin Karzeg soyundan olduğu bildirilmektedir. Bunlardan Canbulat Bey 5. göbek dedemdir. Kafkasya'da yaşayan bu kişinin eşi de annesi gibi Karzeg soyundan olup Karzeg Süleyman Paşa'nın halasıdır. Bu evlilikten İkbâl, Melek, Ayşe adlı üç kızı olmuştur. Ortanca kızı Melek Elmasoğlu dedemin anneannesidir.

İslam Bey'in Hacı Arslan Bey adlı oğlunun İstanbul'a ilk yerleşen Vorkojlardan olduğu sanılmaktadır. Büyük göçten önce Kasımpaşa Camii'nin imamlığına atanarak İstanbul'a yerleştiği bildirilmektedir. Karzeg Süleyman Paşa'nın bir başka halasıyla evli olduğu, bu evlilikten Hacı Beslan, Rıza adlı 2 oğluyla Hacı Melek, Hacı Emine adlı 2 kızı olduğu bildirilmektedir. Görüldüğü üzere Vorkoj ailesinin Karzeg ailesiyle çok sıkı kan bağı vardır. Canbulat-Arslan kardeşlerin anneleriyle eşleri Karzeg olup eşleri de birbirinin kardeşidir. Dini bütün bir kişi olan Hacı Arslan Bey büyük oğluyla kızlarını çocuk yaşta hacca götürmüştür. Büyük oğlu Hacı Beslan Bey Filistin'de Taberiye Gölü'ne yakın Kfar Kame köyüne yerleşmiştir. Bugün bu köy İsrail sınırları içerisinde. Hacı Beslan Bey'in Hacı Davut Vorkoj, Süleyman Vorkoj adlı 2 oğlu olmuştur. Bunların torunları adı geçen köyde bugün 25 evlik bir topluluk oluşturmaktadır. Biga'nın İpkaiye köyü bugün bir Çerkez köyü olma niteliğini yitirmiş, dolayısıyla Vorkoj ailesinin merkezi olmaktan çıkmıştır. Buna karşılık Hacı Beslan Bey'in bugün Vorkoj soyunun en güçlü kolunu oluşturmaktadır. Kfar Kame köyü de Vorkojlar'ın kırsal merkezi durumuna gelmiştir. Bu köyde yaşayan Vorkojlar'dan Adnan Vorkoj adı geçen köyün okulunun müdürüdür. Hacı Davut'un Torunu Hamit orta öğrenimini Antakya'da gördüğü için Türkçe bilmektedir. İstanbul'daki kimi hısımlarımızı tanımaktadır. Kendisiyle telefonlaşmaktayız.

Vorkoj Hacı Melek Hanım İstanbul'da Geylanî Türbesi'nin imamıyla evlenmiş, bu evlilikten Hacı Hesna Hatun adlı bir kızı olmuştur. Eşinin ölümünden sonra

Edime ileri gelenlerinden Dertli Musta Bey ile evlenmiş, kızı da Dertli Musta Bey'in oğluyla evlenmiştir. Hacı Hesna Hatun'un eşi Bulgar komitecilerince öldürülmüş, ölüsü küçük dilimlere doğranarak Dertli Musta Bey'in evinin önüne bırakılmıştır. Hacı Hesna Hatun daha sonra yine Edime'de Dağdeviren Ahmet Bey adlı bir kişiyle evlenmiş, çocuğu olmamıştır. Hacı Hesna Hatun Üsküdar Sultantepe'de kendi adını taşıyan bir camiyle mahalle yaptırmıştır. Camiyle önündeki sokak bugün de adını taşımaktadır. Vorkoj Hacı Emine Hanım Düzceli Avukat İbrahim Lütfü Bey ile evlenmiş, bu evlilikten Ahmet ile Mehmet adlı 2 oğlu olmuştur. İbrahim Bey Şapsığ boyunun Natho soyunun Nemlikzade (Nemlikuo) kolundandır. Nemlikuo Çerkezce'de Gözdeoğlu demektir. Kendisi çocuk yaşta Kafkasya'dan Mısır'a giderek Kahire'de halasının yanında yetmiştir. Hukuk fakültesini bitirerek avukat olmuştur. Harun Reşit Paşa'nın kızkardeşi olan, Fatma adında, kendisinden yaşça çok büyük bir Mısırlı prensesle evlenmiş, bu evlilikten çocuğu olmamıştır. İlk eşinin ölümü üzerine büyük bir mirasa konmuştur. Avukatlığını yaptığı Mısırlı Vorkoj Habibe Hanım aracılığıyla ikinci eşiyle tanışmıştır. Vorkoj Hacı Emine Hanım ile evlendikten sonra İstanbul'a yerleşmiş, saraya girerek mülki paşalık payesi olarak matbuat nazırlığı yapmış, önce Moda'da, sonra Eminönü'nde oturmuştur. Genç Türkler eylemine katılması, İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne girmesi dolayısıyla gözden düşme görevden alınmış, Nemlikzadelerin büyük göçten sonra topluca yerleştikleri Düzcce'ye gitmiştir.

İbrahim Bey'in 2 kızkardeşinde biri olan Ayşe Hanım Düzceli Alhas Bey ile evlenmiş, bu evlilikten Lütfiye adlı bir kızı olmuştur. Lütfiye Hanım Beşiktaş'ta oturmuştur. Gazanfer, Erol Tuğrul adlı 2 oğlu olmuştur. Rahmetli Erol Tuğrul önce Basın Birliği Genel Müdürü idi.

Düzce Çerkezleri'nin ileri gelenlerinden Meslek Okulu Müdürü Kâzım Taymaz ile ağabeyi Prof. Haydar Taymaz'ın anneleri İbrahim Bey'in amcasının oğlu Musa Bey'in kızıdır. Musa Bey'in bir başka kızı da bugün Beşiktaş'ta oturan Nahide Batur'un annesidir. Bu bayanın torunlarından Aslı Batur Gaziosmanpaşa Kuzey Kafkas Derneği halk oyunları topluluğunun usta oyuncularındandır. Öncel başbakan yardımcılarında Murat Karayalçın'ın eşi Neşe Hanım'ın anneannesi Nezihe Hanım da Düzce Natholan'ındandır.

Vorkoj Hacı Emine Hanım'ın oğullarından Ahmet Muhittin Bey de hukuk fakültesini bitirmiştir. Ubihlar'ın Şaplı soyundan Natho Hanım (Şapanca'nın Kırkpınar köyünden) ile evlenmiş, bu evlilikten Fikret adlı bir kızı olmuştur. Kurtuluş Savaşı sırasında Ahmet Bey yedeksubay olarak Düzce Kuvayı Milliye Komutanlığı'nı yapmıştır. Natho soyuyla kan bağı olan Ethem Bey Düzce Ayaklanması'nı bastırmak için geldiğinde Ahmet Bey'in evinde kalmış, ev karargâhı olarak kullanılmıştır. O sırada İbrahim Bey innelli olarak üçüncü eşi Asiye Hanım ile birlikte Mısır'da yaşamaktaydı. Ethem Bey Düzce Ayaklanması'nı kanlı bir biçimde bastırarak Berzeg Sefer Bey'i ölüme çarptırmıştır. Sefer Bey Ahmet Bey'in komşusu, çocukluk arkadaşısıydı. Bu yüzden hissa Ethem Bey'i bu düşüncesinden caydırmaya çalışmış, ancak Ethem Bey'i kararından döndürememiştir. Ethem Bey'in Düzce'den ayrılmasından bir süre sonra İstanbul yanıkları Ahmet Bey'e Nüfren Boğazi'nde pusu kurarak kendisini şehit etmişlerdir. Düzce'de bir sokağa adı verilmiş; ancak, çok partili yaşama geçtikten sonra bu sokağın adı değiştirilmiştir.

Ahmet Bey'in kızı Fikret babasının ölümünden 6 ay sonra doğmuştur. Rahmetli Alb. Hakkı Çelikkol'un eşiştir. Büyük oğlu Mülh. Yavuz Çelikkol Amerika'da kayınca öldürülmüştür. Küçük oğlu Ahmet Oğuz Çelikkol Los Angeles başkonsolosu

muştur. Fikret Çelikkol A tanbul'da Pamukbank Gen

Vorkoj Hacı Emin ket Ordusu'nda görev almı

Vorkoj Hacı Arslan şalık payesi olarak İ. Abd

şör Ruza Bey adıyla tanın nı yapmıştır. Eşi Bjeduğ b

n'ndendir. Kayın Alb. Nuri olup kullarından Handan H

den Abaza kökenli rahmet yokimya uzmanı olup İngi

merkezde çalışmıştır. Vork nından Necmettin Karadur

nim'dir. İki kızkardeşin sa baldızın kızı olmaktadır.

annelerinin halası olma kt iye Abateleri'nden olup k

Osetinleri'nden, Batiyate i metli, Tahrani ile Kâbil aslı

büyük anneleri Bigalı bir H lar. Kenan Paşa'nın büyük

Amerika'da Patterson'da lalı Abazin iş adamı Ceng

bay Zagreb büyükelçimiz ndir.

Silahşör Ruza Bey zı olmuştur. Eşi, yeğeni H

ya (şir-i pençe) bağlı olar liliğini yapmış, oğlu İkinci

Vorkoj Celal Yükl su keşabasının jandarma

adı geçen beldenin ilk be su halkınca çok sevilen b

lan'nın erkek soyu sona r

Silahşör Ruza Be İI, Abdülhamit'in Karzeg

Efendi ile nişanlanmıştır. üzerine nişan bozulmuştu

geni Hünkâr Yaveri Yzb. Ş kez olup boyuyla soyu bi

Boyabat kaymak köyü halkının IV. Murat'ı

mektedir. Sadettin Koçm man'ın bu evlilikten Mülk

Hanım, Üsküdar Mutasa mıştır. Aydın ile Aykut a

muştur. Fikret Çelikkol Ataköy'de oturmaktadır. Kızı Yıldız'ın kızı Nilgün Akçalı İstanbul'da Pamukbank Genel Müdürlüğü'nde çalışmakta olan başarılı bir bankacıdır.

Vorkoj Hacı Emine Hanım'ın oğullarından Mehmet Bey subay olmuş, Hareket Ordusu'nda görev almış, Balkan Savaşı'nda genç yaşta koleradan ölmüştür.

Vorkoj Hacı Arslan Bey'in küçük oğlu Ali Rıza Bey saraya girerek mülki paşalık payesi alarak II. Abdülhamit'in koruma görevlisi olmuştur. Hünkâr Yaveri Silahşör Rıza Bey adıyla tanınmıştır. Babasından sonra İstanbul Vorkojları'nın başkanlığını yapmıştır. Eşi Bjeduğ boyunun Tav soyundandır. Kaynanasıysa İpkaiye Abateleri'ndendir. Kayın Alb. Nuri Tav Kurtuluş Savaşı'na katılmıştır. Nuri Tav'ın eşi Abaza olup kızlarından Handan Hanım Toprak Mahsulleri Ofisi'nin öncel genel müdürlerinden Abaza kökenli rahmetli Cemil Parman'ın eşidir. Kızlarından Dr. Ayşe Parman biyokimya uzmanı olup İngiltere'de şeker hastalığı konusunda araştırmalar yapan bir merkezde çalışmıştır. Vorkoj Rıza Bey'in baldızının torunları öncel TBMM başkanlarından Necmettin Karaduman'ın kaynanası Neriman Hanım ile kızkardeşi Piraye Hanım'dır. İki kızkardeşin saraylı bir hanım olan rahmetli anneleri Vorkoj Rıza Bey'in baldızının kızı olmaktadır. Vorkoj Rıza Bey'in kaynanası Em. Gen. Kenan Kortan'ın annelerinin halası olmaktadır. Baba yanı Kobli soyundan olan paşanın annesi İpkaiye Abateleri'nden olup kızkardeşlerinden Feriha Hanım'ın eşi Kars'ın Selim ilçesi Osetinleri'nden, Batiyate soyundan rahmetli Em. Top. Alb. İsmail Batıbay'dır. Rahmetli, Tahran ile Kâbil askeri ataşeliği yapmıştır. Kenan Paşa ile Feriha Hanım'ın bir büyük anneleri Bigalı bir Kumuk prensesidir. Her iki kardeş İstanbul'da oturmaktadır. Kenan Paşa'nın büyük oğlu Refik Kortan Tübitak'tan ödül almış bir bilgin olup Amerika'da Patterson'da bir araştırma laboratuvarında çalışmaktadır. Eşi Üzunyalı Abazin iş adamı Cengiz Gül'ün kızkardeşidir. İsmail Batıbay'ın oğlu Daryal Batıbay Zagreb büyükelçimizdir. Kızı Feryal ise Amerika'da konuşma bozukluğu uzmanıdır.

Silahşör Rıza Bey'in Celal Yüksel adlı bir oğluyla Nezihe Nazlıyar adlı bir kızı olmuştur. Eşi, yeğeni Hacı Hesna Hatun'un Çeyizini hazırladığı bir sırada kızılıyara ya (şir-i pençe) bağlı olarak ölmüştür. Kimliği bize ulaşmayan bir bayanla ikinci evliliğini yapmış, oğlu ikinci eşinden doğmuştur.

Vorkoj Celal Yüksel jandarma subayı olup son görev yeri olan Bursa'nın Gürsu kasabasının jandarma komutanlığından yüzbaşı rütbesiyle emekli olduktan sonra adı geçen beldenin ilk belediye başkanı olmuştur. Ablasıyla birlikte yaşamıştır. Gürsu halkınca çok sevilen bu kişi orada gömülüdür. Ölümüyle birlikte İstanbul Vorkojları'nın erkek soyu sona ermiştir.

Silahşör Rıza Bey'in kızı Vorkoj Nezihe Nazlıyar Hanım sarayda yetişmiştir. II. Abdülhamit'in Karzeg Bedrifelek Kadın'dan doğma büyük oğlu Şehzade Ahmet Efendi ile nişanlanmıştır. Bir gün şehzadeye kızarak üzerine paravan yıkmıştır. Bunun üzerine nişan bozulmuştur. Saraydan ayrılarak Kahvecibaşı Boyabatlı Ali Bey'in yeğeni Hünkâr Yaveri Yzb. Sadettin Koçman ile evlenmiştir. Bay Koçman'ın annesi Çerkez olup boyuyla soyu bize ulaşmamıştır.

Boyabat kaymakamı olan eşimin teyzesinin oğlu Gökhan Sözer Kuruşaray köyü halkının IV. Murat'ı ağırladıkları için saraya alınarak ödüllendirildiklerini bildirmektedir. Sadettin Koçman'ın kökünün bu köye dayandığını sanıyorum. Nezihe Koçman'ın bu evlilikten Mükerrrem, Adalet, Ayn-el Hayat adlı 3 kızı olmuştur. Mükerrrem Hanım, Üsküdar Mutasarrıfı Selahattin Bey'in yeğeni Selahattin Ergüngör ile evlenmiştir. Aydın ile Aykut adlı 2 oğlu vardır. Büyük oğlu Aydın Ergüngörün eşi Nilüfer

Hanım da Selahattin Ergüngör'ün kardeşi rahmetli Alb. Turan Ergüngör'ün kızıdır. Üsküdar Mutasarrıfı Selahattin Bey'in, Ergüngör'lerin babası olan kardeşi Ali Bey Kurtuluş Savaşı sırasında Bursa Kuvayı Milliye Komutanı olup İstanbul yanlısı bir kaçak eliyle şehit edilmiştir. Adalet Hanım'ın ilk eşi Nihat Aksunay son Düyun-u Umumiye Müdürü'nün oğlu olup bu evlilikten Ferruh adlı bir oğluya Beyda adlı bir kızı olmuştur. Beyda Hanım rahmetli Top. Alb. Yusuf Enerem ile evlenmiş, çocuğu olmamıştır. Adalet Hanım'ın ikinci eşi Kuleli Askeri Lisesi'nde tarih öğretmeni olan rahmetli Alb. Ekrem Tannöven olup bu evlilikten Kâmil adlı bir oğlu olmuştur. İsviçre'de yaşamaktadır. Ayn-el Hayat Hanım rahmetli Müh. Gen. İbrahim Okten ile evlenmiştir. Paşa Kurtuluş Savaşı'na katılmış, daha sonra Moskova, Berlin, Stockholm askeri ataşeliği yapmıştır. Hayat Hanım paşanın ikinci eşi olup ilk eşi yanarak ölmüştür. İlk eşinden Av. Günen Okten adlı bir oğlu vardır. Hayat Okten'in ise çocuğu olmamıştır.

Vorkoj İslam Bey'in bir başka oğlu Vorkoj Habibe Hanım'ın babasıdır. Habibe Hanım Mısır'da yaşamıştır. Mısırlı Çerkez İshak Paşa'nın eşi olduğu bildirilmektedir (2. göbek torunu Tülya Moran babaannesi Asiye Koçman'ın İshak Paşa'nın kızı olduğunu belirtmektedir. Bu durumda Habibe Hanım İshak Paşa'nın eşi olmaktadır. Ancak 1918'de İstanbul'da kurulan Çerkez Kadınları Teavün Cemiyeti'nin üyelerinden Faika Hanım'ın Mısırlı Çerkez İshak Paşa'nın eşi olduğu belirtilmektedir (1,5). Bu çelişkili durum, Faika Hanım'ın paşanın 2. eşi olmasıyla açıklanabilir.) Eşi Nemlikizade İbrahim Bey'in müvekkilidir. Vorkoj Emine Hanım ile İbrahim Bey'in evlenmelerine bu ilişkisi dolayısıyla vesile olmuştur. Mısır'da çok iyiliksever bir bayan olarak tanınmıştır. Habibe Hanım'ın kızı Asiye Hanım İbrahim Bey'in üçüncü eşi olmuştur. Önce Düzc'e'de yaşamışlar, Birinci Dünya Savaşı çıktıktan sonra Kahire'ye gitmişlerdir. İbrahim Bey kaynanası Vorkoj Habibe Hanım'ı çok severmiş. Bu yüzden Düzc'e'de kendi adına yaptırdığı çeşmenin yanı sıra bir de onun adına bir çeşme yaptırmıştır. Kayınvalide Çeşmesi olarak bilinen bu çeşme yol genişletme çalışmaları sırasında kaldırılarak mezarlığa taşınmıştır. Asiye Hanım'ın bu evlilikten Mahmut, Lütfü, Aziz adında 3 oğlu olmuştur. Mahmut Beşiktaş'taki evinin perdesini asarken pencereden düşüp genç yaşta ölmüş, Lütfü Bey Kahire-İskenderiye karayolunda özel arabasıyla uğradığı bir trafik kazasında yaşamını yitirmiştir. Dolayısıyla Vorkoj Hacı Emine Hanım'dan doğan Ahmet ile Mehmet'in de genç yaşta öldüklerini de hesaba katarsak İbrahim Bey'in en küçük oğlu Aziz dışında kalan bütün oğulları genç yaşta savaşlarda veya kazalarda yaşamlarını yitirmişlerdir. Bu söylentiye göre II. Abdülhamit, İbrahim Bey ile arası açıldıktan sonra ilenerek "Beşikteki çocuğun dışındaki oğullarının iyi gününü görme!" demiş, bu da tutmuştur. Lütfü Bey Übıhlar'ın Berzeg soyundan Nezihe Hanım ile evlenmiş, bu evlilikten Tülya adında bir kızı olmuştur. Tülya Hanım'ın dayısının oğlu Müh. Davut Berzek Erenköy'de oturmaktadır. Kendisi iki dünya savaşı arasında Polonya'da okumuş, o yıllarda orada örgütlenmiş olan Kuzey Kafkas bağımsızlık önderleriyle yakın ilişkiler içerisinde bulunmuştur. Oğlu Prof. Nail Berzek Marmara Üniversitesi Yardım Vakfı Başkanı'dır. Kafkas dergilerindeki değerli yazılarından tanıdığımız Ankaralı Av. Kâzım Berzeg, Berzek ailesinin aynı kolundandır.

Mısır'da büyüyen Tülya Hanım son Osmanlı sadrazamı Ahmet Tevfik Paşa'nın torunu, ünlü atletizm çalıştırıcısı rahmetli Naili Moran'ın eşi olup oğlu iş adamı Tevfik Lütfü Moran ile birlikte İzmir'de oturmaktadır. Eşi Naili Moran da babası Lütfü Bey gibi yaşamını bir trafik kazasında yitirmiş, Ankara-İstanbul Karayolunda bir benzin istasyonunda arabasının yanında dururken bir aracın çarpması sonucu ölmüştür.

Asiye Hanım'ın küçük oğlu Aziz Bey ise Mısır'da yaşamıştır. Raziye, Şöfika, İzzet adında 3 kızı olmuştur.

Asiye Hanım İbrahim Bey'in ölümünden sonra Silahşör Rıza Bey'in kızı Nezihe Nazlıyar Hanım'ın eski eşi Hünkâr Yaveri Sadettin Koçman'ın ikinci eşi olmuştur. Mısır'da yaşamışlardır. Bu evlilikten çocuğu olmamıştır.

Vorkoj İslam Bey'in bir başka oğlu Vorkoj Melekyar Hanım'ın babasıdır. Melekyar Hanım II. Abdülhamit'in kaynatası Karzeg Mehmet Bey'in 2. eşi'dir. Bu konuda ayrıntılı bilgiyi Karzeg ailesini ele alırken sunacağım için bu evlilikten Şazidil, Nevrestan, Melekistan adlı 3 kızının olduğunu söylemekle yetiniyorum.

4. göbek büyük annem Vorkoj Melek Hanım İstanbul'a ilk gelen Vorkojlar'dandır. 1847 yılında Kafkasya'da doğmuştur. Esir tüccarı olan bir amcası (olasılıkla Melekyar Hanım'ın babası) İstanbul'a yaptığı bir yolculukta yanına ablası İkbâl'i de almış. Babası Canbulat Bey kardeşini kızını saraya vermemesi için sıkı sıkıya uyarmış. Ancak İkbâl amcasına kendisini iyi bir saraya vermesi için yalvarmış. Amcası da onu Emniyet Sandığı Müdürü Rauf Paşa'nın sarayına vermiş. Kafkasya'ya dönüşünde Canbulat Bey kardeşine çıkmış. Birlikte İstanbul'a gidip İkbâl'i geri almak için gemiyle yola çıkmışlar. Yanlarına çocuk yaştaki Melek'i de almışlar. Canbulat Bey yolda Trabzon'da ölmüş. Bunun üzerine amcası Melek'i İstanbul'a getirip Sadrazam Halil Rifat Paşa'nın sarayına vermiş. Orada büyümüş. Rifat Paşa'nın güveysi güzel bir kız olan Melek'i eşinin üstüne almaya yeltenince oradan ayrılmak durumunda kalmış. Rifat Paşa'nın güveysi Melek için Aksaray'da bir konak bile yaptırmış. Rifat Paşa'nın eşi bu konağı yaktırmış. Bir süre Âdile Sultan'ın çubukçubaşılığını yapan Melek bayındırlık bakanlığında evrak müdürü olan Cevahirzade Mahmut Kâmil Bey ile evlenmiştir. Mahmut Bey daha sonra kamu görevinde yükselerek Zile kaymakamlığı, Sivas valiliği, âşâr nâzirliği, Trablusgarp kapı kethüdalığı yaptırmıştır. 3. göbek dedesi Hacı Kara Mehmet II. Mahmut döneminde 4 oğluyla birlikte Buhara'dan Yozgat'a gelerek Nefesköy'ne yerleşmiş, geçimini çiftçilikle sağlamaya başlamıştır. 3. oğlu Ali tarlada çalışırken bir gömü bulmuş, bunu padişaha teslim etmiştir. II. Mahmut bu doğru davranışını beğenerek gömüyü Yozgat'ı bayındırması karşılığında kendisine bırakmış, kendisine Cevahir sanını takmıştır. Cevahir Ali Efendi bu parayla Yozgat'ta kendi adını taşıyan 2 cami yaptırmış, 2 eski camiyi onartmış, Yozgat'ın suyunu getirtmiş, Çorum'un Sungurlu ilçesinde Sulu Han adını taşıyan bir çarşı yaptırmıştır. Ardından İstanbul'a gelerek adı, soyu, boyu bize ulaşmayan bir Çerkez kıızıyla evlenmiştir. Karacaahmet'te 33 göz mezardan oluşan geniş bir aile mezarlığı almış, bütün mallarını vakfetmiş, kız, erkek ayrımı gözetmeden bütün torunlarının mallarından yararlanmasını vasiyet etmiştir. Aksaray'da bir konak, Çubuklu'da 2 oğlu için birer yalı yaptırmıştır. Mahmut Bey'in amcasının torunu Sadrazam Müsteşarı Bülbül Tefik Paşa'dır. Mahmut Bey'in yaşıtı olup çocuklukları birlikte geçmiştir. Birlikte boğaziçi üzerinden geçtikleri söylenmektedir. Tefik Paşa'nın büyük oğlu Berlin büyükelçiliği görevinde bulunmuş olan Süleyman Bey'dir. Mahmut Bey'in annesi Yozgat'tan gelenlerinden Çapanoğlu ailesindendir. Mahmut Bey'in ağabeyi Nuri Bey'in ikinci eşi Niyir Hanım da Şapsığ boyundan bir Çerkez'dir. Soyunu bilmediğimiz bu bayanın çocuğu olmamış, eltisi Vorkoj Melek Hanım'ın kızlarından Növer Cevahir'i evlat edinmiştir. Mahmut Bey'in Aksaray'daki konağı yanmış, varlığını iki kez borsada yitirmiş, Çubuklu'daki yalıyı elden çıkarmak durumunda kalmıştır.

Çocuk yaşıta İstanbul'a gelip ayrı ayrı saraylara kapılanan iki kızkardeş (İkbâl ve Melek) yıllarca birbirilerini görememişlerdir. Bir gün Rifat Paşa, sarayının bi-

reyleriyle birlikte arkadaşı Rauf Paşa'ya konuk olur. Bu konukluk sırasında İkbâl kardeşi Melek'i bacasındaki bir çay yanığından tanır. İki kardeş böylelikle birbirlerine kavuşurlar. Rauf Paşa'nın sarayında büyüyen İkbâl Hanım Top. Alb. Akşehirli Kırbaçlı Ali Bey ile evlenir. Şehremini'de otururlar. Fethiye adlı bir kızları olur. O da Cemal Bey adında İstanbullu bir kişi ile evlenir. Çocuğu olmaz.

Vorkoj Canbulat Bey'in küçük kızı Ayşe Kafkasya'da büyür. Orada Abate Hasan Bey ile evlenir. Bir Şapsığ ailesi olan Abateler de Karzegler gibi Vorkojlarla çok içli dışı olmuşlardır. 1864'teki büyük göç sırasında Abatelerle Vorkojlar'ın büyük bir bölümü deniz yoluyla İstanbul'a gelmişlerdir. Devlet erkekleri Yeni Cami'ye, kadınları Geylani Türbesi'ne toplamıştır. İstanbul'a gelen Çerkezler ardından Rumeli ile Anadolu'ya dağılmışlardır. Cevahirzade Mahmut Bey bacanağı Abate Hasan Bey'i İstanbul'da alıkoymak istemiştir. Ancak Hasan Bey kalabalık olduklarını söyleyerek devletin kendilerine yurt tutmak üzere seçtiği Biga'ya gitmeyi yeğ tutmuştur. Yukarıda da belirttiğimiz üzere Abatelerle Vorkojlar İpkaiye köyünü kurmuşlardır. Bu köye sonradan Bjeduğlar da yerleşmişlerdir; ancak Şapsıgılarla Bjeduğlar birbirine pek karışmamış, mahalleleri ayrı kalmıştır.

İpkaiye Abateleri 3 koldan oluşmaktadır. Bunlardan biri Abate Hasan Bey'dir. Taniyanlar Abate Hasan Bey'in 95 yaşındayken ormanda her gün baltayla ağaç kestiği söylemektedirler. İkinci bir kol Vorkoj Rıza Bey'in kaynanasının bağı olduğu koldur ki bunlara ilişkin yukarıda ayrıntılı bilgi vermiştim. Üçüncü bir kol ise Abate Osman Bey'dir. Bu koldan gelenler arasında Devlet Planlama Örgütü'nde çalışmış olan İktisatçı Tülin Aral ile ağabeyi emekli polis Fikret Aral, Çanakkale'de yaşayan Hayriye, Şükriye adlı 2 kızkardeş bulunmaktadır. Fikret-Tülin Aral'ın anneleri Übişlar'ın Berzeg soyundandır. Köy halkının İstanbul, Ankara, Çanakkale, Biga'ya göç etmesi sonucu İpkaiye bugün bir Çerkez köyü olmaktan çıkmıştır. Köyle bağlantısı kalan tek Çerkez Ankara'da oturan Abate İrfan Bey olup annesi Vorkoj'dur. İpkaiye Abateleri'nin üç kolunun birbiriyle olan hisimlik derecesi bugünkü kuşaklarca bilinmemektedir. Bu da aynı ocaktan gelmekle birlikte bağlantının Abate Hasan Bey'den birkaç göbek daha geriden olduğunu düşündürmektedir.

Abateler de Vorkojlar gibi Şapsıgılar'ın bey ocaklarından. Bir söylenceye göre kan gütme sonucu bu soy Kafkasya'da yok olmanın eşiğine gelmişken ailenin son erkek bireyi olan bir bebek başka bir aileye kurtanlarak büyütülmüş. O kişi Abate soyunu yeniden diriltmiş.

Yine bir başka söylenceye göre Manisa'nın ünlü Karaosmanoğlu ailesi erkek çocuk yokluğundan ötürü tükenmek üzereyken Abate soyundan bir çocuğu evlat edinenek soyunu diriltmiş. Bunlar, aramızdaki sıkı dünürlük bağları dolayısıyla Abatelerden işittiğim öyküler. Ne ölçüde doğru olduklarını değerlendirebilecek durumda değilim.

Vorkoj Ayşe Hanım ile Abate Hasan Bey'in Ahmet adlı bir oğullarıyla Hanife, Melek, Münire adlı 3 kızları olmuştur. Adı bize ulaşmayan bir oğulları Çanakkale'de şehit düşmüştür. Ahmet Aksoy İpkaiye'de doğup büyümüş, Leserikuo Mührüban Hanım ile evlenmiştir. Bu evlilikten Feriha adlı bir kızı olmuştur. Mührüban Hanım'ın genç yaşta ölümünden sonra Ahmet Aksoy İstanbul'a gelip yeniden evlenmiştir. Kızını kız kardeşi Münire büyütüştür. Emirgân'a yerleşen Ahmet Aksoy'un ikinci evliliğinden Ziya adlı bir oğlu olmuştur. Ziya Aksoy'un oğlunun çocuk yaşta ölmesiyle Abate ailesinin bu kolunun erkek soyu tükenmiştir. Ziya Aksoy'un kızı Nurdan Aksoy'un oğlu Murat Akışık 1993 yılında Adapazarı'nda, çalışmakta olduğu bir benzin

1915 yılında ölmüş, Karacaahmet'e gömülmüştür. Dedem Süreyya Bey babaannemle evlendikten sonra bu köşke yerleşmiştir. Ben de bu köşkte büyüdüm. Şimdi de bu köşkün yerinde yapılan Reşit Paşa Apartmanı'nda oturuyorum.

Babam Reşit Akif Ülker İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş, uzun yıllar avukatlık yaptıktan sonra 6 dönem İstanbul milletvekilliği yapmıştır. Ankara'da oturmak-tadır.

Rahmetli halam Süheyla Hanım Em. Suv. Alb. Mekki Sander ile evliydi. 2 oğlu, 1 kızı olmuştur. Eniştem Âkil Paşa'nın torunu olup her iki büyük annesi Çerkez'dir (bir Übüh, öbürü Kabartay). Ailesi Erenköy'ün en eski ailesidir. Babası Salim Sander subay olup Birinci Dünya Savaşı'nda Kafkas cephesinde bulunmuş, Karabağ'da Ermeniler'e karşı savaşmıştır. Soyadını, yakınında bulunmuş olduğu Alman generali Liman von Sanders'ten esinlenerek almıştır.

Ortanca halam Necia Yılmaz'ın 2 oğlu vardır. İktisat Fakültesi'ni bitiren büyük oğlu İsmail gençliğinde ülkemizin önde gelen balık adamlarındandı. İstanbul Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Aytekin Ataay'ın kızı Ümit Hanım ile evli olup 1 kızı vardır. Halamın küçük oğlu Cüneyt ise İTÜ maden mühendisliği bölümünü bitirmiş, Londra'ya yerleşmiştir.

Küçük amcam Aydın Ülker Norveç'te denizcilik okulunu bitirmiş, uzun yıllar yabancı gemilerde kaptan olarak çalışmıştır. 1948 yılında Türkiye kelebek yüzme rekorunu kırmış, ulusal yüzme takımımızda ülkemizi temsil etmiştir. 2 oğlu, 1 kızı vardır. Küçük oğlu İlhan Ülker gençliğinde ulusal aletli jimnastikçiydi. Kızı Gülçin Ülker Türkiye'yi temsilen dünya güzellik yarışmasına katılmıştır. Hendek'in Kalayık köyünden, Merçan soyundan, Av. Gürcan Mercan ile evli olup 1 oğlu, 1 kızı vardır.

Küçük halam Ayla Salihoglu'nun büyük kızı Çiğdem ünlü müzisyen Bülent Ortaçgil ile evli olup çocuğu yoktur. Erenköy'de oturmaktadır. Küçük kızı Yonca ise psikolog olup İsviçre'de yaşamaktadır. Oraya yerleşmiş bir Türk doktorunun oğluyla evlidir. Halamın kaynanası rahmetli Medet Hanım ünlü Köprülü ailesindendi.

Vorkoj Melek Hanım'ın 3. kızı Növbet Cevahir Bursa Valisi Mülkiyeli Hasan Hayri Paşa'nın oğlu Osman Bey ile evlenerek Yozgat'a gelin gitmiş, bu evlilikten 1 oğlu, 1 kızı olmuştur. Mülkiyeli Hasan Paşa Cevahir Ali Efendi'nin kardeşinin torunu olmaktadır. Növbet Hanım'ın oğlu Mesut Çanakkale'de kolunu yitirdikten bir süre sonra şehit olmuştur. Növbet Hanım'ın kızı Feriha jandarma subayı Hadi Eraybar ile evlenmiş, bu evlilikten 3 kızı, 3 oğlu olmuştur. Kurtuluş Savaşı'nda Hadi Kaptan adıyla ün kazanan Hadi Eraybar, Mudanya'da İsmet Paşa'nın korumacılığını yapmış, savaştan sonra Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı'nın kuruluşunda görev almış, Şükrü Ka-ya'nın yaverliğini yapmıştır. Ordudan ayrıldıktan sonra emniyet örgütüne girmiş, İstanbul 5. şube müdürlüğünden emekli olmuştur. 1991 yılında 94 yaşında ölmüş, Karacaahmet'te Cevahirzade Mezarlığı'na gömülmüştür. Yozgatlı olup annesi Çerkez'dir. Annesinin boyu, soyu bize ulaşmamıştır.

Rahmetli Feriha Eraybar'ın büyük oğlu Değer Eraybar eski ulusal voleybolcu, voleybol çalıştırıcısı, spor yazardır. Eşi Fenerbahçe Kulübü ileri gelenlerinden Dr. Hikmet Uluğ'un kızıdır. Ortanca oğlu Dr. Yener Eraybar İsveç'te ruh doktoru olarak çalışmaktadır. Küçük oğlu Saffet de İsveç'te göçmenler bürosunda çalışmakta olup ayrıca İsveç ulusal voleybol takımının çalıştırıcılığını yapmaktadır.

Növbet Cevahir 2. evliliğini Sivaslı Yzb. Şevket Bey ile yapmış, bu evlilikten 2 oğlu olmuştur. Büyük oğlu Şeref genç yaşta veremden ölmüştür. Küçük oğlu Fuat Şongar İstanbul Vorkojları'nın renkli kişilerindendir. Gençliğinde Beşiktaş İdman Ku-

maktadır.

Filiz Karaman'ın 3. kızı rahmetli Müzeher Hanım İstanbul barosunun öncel başkanlarından rahmetli Selanikli Av. Orhan Arsal ile evlenmiş, bu evlilikten Oğur adlı bir oğlu olmuştur. Oğur Arsal da hukukçu olup Birleşmiş Milletler Mülteciler ve Göçmenler Komisyonu'nun Paris şubesinde çalışmaktadır. Kendisi ayrıca kara kuşak sahibi bir judocudur.

Filiz Karaman'ın 4. kızı Nilüfer Karaman gençliğinde yapılan bir güzellik yarışmasını kazanmıştır. Kenan Borak adlı bir iş adamıyla evlenmiştir. Son sadrazam Tevfik Paşa'nın hismidir. Bu evlilikten bir oğluyla 1 kızı olmuştur. İstanbul Vorkoj-ları'nın yaşayan en büyük bireyidir. Bu yazıda anlatılan olayların birçoğunun tanığıdır. Oğlu Prof. Fahir Borak Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyesi olup ayrıca Çekmece Nükleer Enerji Merkezi'nin müdürüdür. Eşi Doç. Eser Borak da Boğaziçi Üniver-sitesi'nde öğretim üyesidir. Nilüfer Karaman'ın kızı Filiz Karaman Dam Dö Siyon'u bitirmiş olup İnkılâp Kitabevi'nin yayımladığı çeşitli Fransız romanlarının çevirmen-liğini yapmıştır.

Filiz Karaman'ın 5. kızı rahmetli Müjgân Aysan Türkiye'de ofset yayın-cılığının öncüsü olan Apa Ofset'in sahibi iş adamı Mazhar Apa ile evlenmiş, çocuğu olmadığı için onun ilk eşinden doğma oğlu Ömer Apa'nın oğullarını evlat edinmiştir.

Filiz Karaman'ın oğlu rahmetli Ali Fikret Karaman da babamın süt kardeşi-ydi. Oğlu Selim Teksas Houston'da uçak mühendisiydi. Methodist Hst.'de çalışan ün-lü yürek cerrahı Howell'in kızı Caroline ile evliydi. Bu evlilikten 2 kızı, 1 oğlu olmuş-tur. 1993 yılında iş adamı İsmet Aktar'ın kullandığı özel uçakla Prenses Margareth'in çağrılısı olarak Göcek'e giderken uçağı Gonen'de düşmesiyle 36 yaşında ölmüştür. Oğlu ölümünden sonra doğmuş, kendisine de Selim adı takılmıştır. Eşiyle çocukları Houston'da yaşamaktadır. Zincirlikuyu'da, Paris'te düşen DC 10 tipi yolcu uçağında yaşamını yitiren teyzesinin oğlunun yanına gömülmüştür. Cenazesinde karşılaştığım bir başka kuzenim Hasan Kanık kendisinin de amatör uçuş eğitimine başladığını söy-lemişti. Kendisini uyarmıştım. 2.5 yıl sonra onu da benzeri bir biçimde yitirdik. Belki de kişiler yazgılarını değiştiremiyorlardı.

Filiz Karaman'ın 6. kızı Dr. Şükran Karaman İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitir-miştir. Duyumsuzlaştırma uzmanı olup Amerika'da bulunmuştur. Küçük kardeşi Ay-ten Karaman ise genç yaşta kanserden ölmüştür.

Vorkoj Melek Hanım'ın oğlu Hikmet, Cevahirzade ailesinin tek erkek varisiy-di. Soyadı yasası çıkınca Elmasoğlu soyadını almıştır. Babasını küçük yaşta yitir-diğinden eniştesi Hasan Sav'ca büyütülmüştür. Kamu görevlisi olarak çalışmıştır. Önce icra dairesinde, sonra Haydarpaşa Lisesi Kitaplığı'nda görev yapmıştır. Eşi Kadriye Hanım annesi Melek Hanım'ın amcasının kızı Vorkoj Melekyar Hanım'ın küçük kızı Karzeg Melekistan Hanım'ın kızıdır. Bu konuda ayrıntılı bilgiyi Karzeg ailesini ele alırken vereceğim Hikmet Elmasoğlu'nun 1 kızı ile 3 oğlu olmuş, büyük oğ-lu küçük yaşta ölmüştür. Kızı rahmetli Nermin Altıntaş'ın büyük kızı Melek öncel Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent'in yeğeni Eczacı Erman Demirkent ile evlidir.

Melek Elmasoğlu eşinin ölümünden sonra güveysi Bnb. Şapli Hasan Bey'in Ortaköy'deki konağında yaşamış, onun emekli olmasından sonra yaşamının büyük bir bölümünü Erenköy'deki köşkümüzde torunu Av. Süreyya Ülker'in yanında geçir-miştir. Bu yüzden yakın aile çevremde derin izler bırakmış bir kimsedir. 1943 yılında 96 yaşındayken çok sevdiği gelini Kadriye'nin kolları arasında Maltepe'de ölmüş,

Kobi Muammer CANDEMİR

İmparator ki buzdur; 19. yüzyıldaki Eskiçil vatanımız Kafkasya'da kışların başıdır dönmeye-
de buzdır topkama kışları yapılmamış sevgilerle ve bütün dünyamız gözü önünde, Çarlık
Kıyası ile istinadla soyguncu uyulancazlar lartır topraklarımızı tezek tozlanarak buğulu Di-
aşpın'da yazmamak zorunda bırakıldı. Bu olay inkar emlikün olmayan tarihî bir Ger-
çekti.

nasibcamahesiteri, Cewahingde Mawangine na gcomumuhur, Ukuenda adi gceen cecuk -

Bibliyeteyle olan ilişkileri bilinen Vorkojlar'ın yanı sıra Vorkoj soyundan

klasikla sekiz gobek daha uzak olan Vorkollat da vardır. Bunların başında Hacı'nın

dar Bey kölu diında kalın İpkalıe Valıkolan gelmektedi. Bu kölu başında Biga da

dan olduğuna inanıyorlar. İktidari iktidar de kayıyana Erti, Alb. Süleyman Bey dir. Kien-

disinin Vorkoj oldugunu bilen bu kishin bundan 15-20 yil once Istanbul Vorkoj'ni

zaman dan beri kendirinden haberi almamıştır. Bir bakışta köylüleri üzgünce

koljan dr. Bunjardan Nedzhe Hanum
Fikret Çelikkoçun annessi Şapla Hanum ile
göstürülmüş. Nazi Hanum'ın annessi (üzüntüsünü) öldürmüşlerin lanetini okumaları. Eski

Top. Alb. Feni Kallacqja imz. Adnan adli doktor, Dogan adinda dnyshinde dany.

Uzunlar da yepqim arastırmada ıderini bulamaden, k6yde kerdilerin biyen karmıe

de kalmte is.

Agiler Cumhuriyetine yapıldığı takdirde belirlendiği diğer araçlarda adları geçmemek-

İçerik (4): Aynak edindigim bilgije göre Aytekin'in de Ahmet adında bir kardeşi olduğunu öğrenmiştim. Adı geçen köy Camii'nde, Demek ki

büyük göç sırasında mülkleri bir aile oyaıa yığılmış olmalı. Vorkoj ailesinin kalması

[illegible]

buraya 1867 yılında Kafkasya'nın Akpışıp köyünden geldiği bildirilmektedir. Ancak

mejlard, Delaysiyla bu bilgige dayanarak Vorkojlar in Kafkasya'daki eski kolyentim

Alfred Robinson and James G. Thompson

37

Bu manada Kafkas Halklarının hiç hataları yok mu ? Eger bizler ; küçük dünyalarımızdan kendimizi kurtaramamış ve Kafkasya 'nın bütününe bir vatan olarak gömmemişsek. Bütün kimimizi ve gücümüzü dışardan gelen büyük düşmana karşı birleştirmemişsek. Bu düşmanın Kafkasya'ya sahip olma amacını bilsek bile özelliklerini ve yöntemlerini anlayamamışsak. İç dinamiklerimizin elmasığı gibi birbirini aşındırmalarını önleyememişsek. Düşmanın taktik vaatlerine kanmışsak. Enerjimizi sınıfsal ve etnik iç kavgalar ile tüketmişsek. Bütün bunları aşip ulusal bilinç geliştirmemişsek. Bütün değerlerimize karşı hep miras yedi komunda kalmışsak. Bütün bu olumsuzlukları değiştirmek için çıkan dinamik kadrolara karşı hep statükocu engellemeler göstermişsek. Atılcı liderlere karşı gelenekçi yapılarda ısrar etmişsek. Liderlerimize gereken desteği zamanında vermemişsek. Uzun soluklu ve kararlı mücadele yerine , kısa soluklu ve mevzi kahramanlıkla yetinmişsek. Bize yardım edebilecek diğer devletler ve uluslararası kuruluşlar varsa bile , bunlara uluslararası ilişkilerde güven verebilecek her türlü kişisel çıkarların üzerinde ulusal bilinç ve devlet otoritesine sahip kararlı bir yapı göstermemişsek. Hatta bunu bile gereksiz görüp , kabile kültürümüzün yaşatılması konusunda emperyalist ufacıklarla yetinmişsek. Kendi ulusal öz güvenimizi kazanma yönünde yapılması gerekeni yapmamışsak. Orta ve yakın geçmişimiz bu tarihi hatalarımızın tekrerründen öneye geçmiştir. Dolayısıyla başımıza gelenlerin öncelikli sorumlusu , iç virüslerle dolu olan toplumun kendisidir.

Bu tarih şeridini görmeyerek, egemen bir devlete sahip olmayan kültürlerin, egemen kültürler içerisinde tarihin hiçbir döneminde varlığına uzun süre devam ettiremediği gerçeğini unutarak içerisinde yaşadığı toplumda erken ve gereksiz yeni düşmanlar oluşturanın hiçbir mantığı yoktur .Topluma sosyal ve ekonomik dayanışma bilincinin verilmesi gereğini ve bu bilincin Kafkasya'daki ulusal mücadele için kaçınılmaz olduğunu, Kafkaslardaki ulusal hareketlerin buradaki potansiyelle dinamizm kazandıracağını gözardı ederek, Kafkasya davasının temelinde Kafkasya'daki ulusal mücadele olduğunu, orada yeterince düşman bulunduğunu, bununla birlikte mücadele zeminini, içerisinde yaşadığımız topluma kaydırmanın bize hiçbir fayda getirmeyeceğini , anlamamız gerekir. Yanlış taraflarda yer alarak, yönetimlerin yanlışlarını ve hatalarını topluma malederek, toplumun sempatisini kumanın ve bizi potansiyel suç toplumu gibi göstermeye çalışan belirlı odaklara fırsat tanımının bir manası yoktur. Kafkas diasporası buna özellikle dikkat etmek durumundadır. Kaldı ki ; Türkiye 'de bu konu çok daha hasas bir konuma sahiptir. Devleti hedef alan yanlış zeminlerde yer alınması, Kafkasya 'daki asıl amaca zarar verecektir. Halbuki Kafkasya politikalarını etkilemek ve yönlendirmek, Kafkas Diaspora'sının taktik mücadele yöntemleri geliştirmesi ile mümkün olacaktır.

Yakın geçmişimizde, Kafkasya 'da bu tarihi hataları aşmış, yapılması gerekeni yapmaya çalışmış kadrolar, Kafkas Müridizmi ile ulusal birliği tesis etmeye çalışmışlardır. Bu dönemde düşmana karşı ulusal mücadeleyi, islami bir kimlikle beslemişler ve bu ruhla Ruslar'a karşı direnç gösterebilmişlerdir. Ancak bünye tedaviye cevap vermeden, kronik hastalığın bir ürünü olan ve Kafkas halkının tarihi hatalarla dolu sürgün trajedisi yaşanmıştır. Bu sürgünde Kuzeybatı Kafkas'yanın jeopolitik konumu temel unsur olmakla birlikte, kronik hastalığı en yoğun oranda yaşayan, bölgenin Adıge ve Abhaz halklarının iç dinamikleri etkin rol oynamıştır. Yoksa ideolojik düşmanlıklara bir kısım aydın dernekçilerimizin dediği gibi, İslam dinine mensup olmamız göçün nedeni değildir.

Eğer böyle olsaydı, İslami inana Kuzeydoğu bölgesinden, dahı olmadı.

Ne yazık ki, soykırım ve riş değerlendirmesi yerine sınıllı yorumlar yapılmıştır. Bu hayranlığını özdeşleştirerek, lenmeyen bir mantıkla, Tüklü la dolu yorumlar geliştirerek ta sürgünü anma programını ziyade, dini duygularla göç ele, toplumun tepkisinin farklı deki rahatsızlıklar, Kafkasya' bu tarihi olayın sürgün değil, geçmeyecektir. Rusya'yı akla yapmaktadırlar. Bu tutumları vasına nötür bırakırken, içeri versiz bir kitle olarak yapaya endormasyon çalışması yapıllı desteği sağlayamamaktayız. reği, bir süreç içerisinde zayı ülke içerisindeki anarşi ile g dini kesen Rusya, Akdeniz'e şansını, Birinci Dünya savaş Komünist (Bolşevik) ihtilali i lik mücadelesinde, Kafkas l aşan dış etkenler ve Kafkasya dönemini atlatana kadar geç st, bugün çok acı bir tecrübe mücadele kaybedilmiştir.

Bu dönemde doğan otor raklarını sürekli büyüen Ru KASYA ULUSAL BAĞIMSİ ne inanan millî güçler, 1905' NİN BASTIRILMASINDAN LERİNİ, ORGANİZE GÜÇÜ 1917' de TEREKKALE'DE 5 HALK KURULTAYI TOPL DAĞISTANLILAR BİRLİĞİ Daha sonra, 18 EYLÜL 1917 Dİ'DE TOPLANDI. Bu kuru YASA NİTELİĞİNDEKİ ŞU

1-KUZEY KAFKASYAL

2-BU BİRLİKTE HER K

Eğer böyle olsaydı, İslami inancın en güçlü olduğu, Çeçen-Dağıstan halklarının yaşadığı Kuzeydoğu bölgesinden, daha yoğun kitlesel göçün yaşanması gerekirdi. Ancak böyle olmadı.

Ne yazık ki, soykırım ve sürgün sonrasında günümüzde bile, objektif sağlıklı bir tarih değerlendirmesi yerine senaryosunu başkalarının yazdığı idolojik taassupla, gayri milli yorumlar yapılmıştır. Bu konuda en çok konuşanlar Komünizm tutkusu ile Rus hayranlığını özdeşleştirerek, Kafkas Toplumu üzerindeki Sosyalist despotizmi kabullenmeyen bir mantıkla, Türkiye'deki Kafkas Diasporası'na yönelik tarihi yanlışlıklarla dolu yorumlar geliştirerek, halkı ve gençliği idealizimden uzaklaştırmışlardır. Hatta sürgünü anma programındaki bir çok konuşmalarda sürgünün gerçek sebeplerinden ziyade, dini duygularla göç edildiği ve göç sonrası Osmanlı iskan politikalarından bahisle, toplumun tepkisinin farklı zeminlere çekilmesinin, tarihi gerçekleri saptırdığı yönündeki rahatsızlıklar, Kafkasya'dan gelen davetlilerde bile dile getirilmiştir. Bütün bunlar, bu tarihi olayın sürgün değil, göç olduğu noktasına aleyhimize olacak belgelerden öteye geçmeyecektir. Rusya'yı aklayacak bu çalışmaları içimizdeki ayrık otları gönüllü olarak yapmaktadırlar. Bu tutumlarla kendi içimize kapanıp, kendi toplumumuzu Kafkasya davasına nötür bırakırken, içerisinde bulunduğumuz toplumun ve yönetimin gözünde güvensiz bir kitle olarak yapayalnız kalmaktayız. Dolayısıyla Kafkasya konusunda etkili bir enformasyon çalışması yapılmadığından, Kafkaslar'daki ulusal mücadelelerimize yeterli desteği sağlayamamaktayız. Yine yüzyılımızın başlarında, Rus Çarlığı tarihi yasalar gereği, bir süreç içerisinde zayıflayarak, 1905 Rus-Japon savaşından yenik çıkması sonucu, ülke içerisindeki anarşi ile gücünü iyice kaybetmiştir. Bunun sonrasında doğudan ümidini kesen Rusya, Akdeniz'e inmek için bütün gücüyle Balkanlar üzerine oynamış ve son şansını, Birinci Dünya savaşı ile denemiştir. Ancak buhranlardan kurtulamamış, 1917 Komünist (Bolşevik) ihtilali ile yıkılmıştır. Bu dönemlerde Kafkasyanın ulusal bağımsızlık mücadelesinde, Kafkas Diasporası gereken çalışmaları yapmıştır. Ancak kendisini aşan dış etkenler ve Kafkasya' da kendi milli sesini değil, Moskova'dan gelen ve buhran dönemini atlatana kadar geçerli olan, sonrasında ise toplumu ne hale getirdiğinin faturası, bugün çok acı bir tecrübe ile karşımıza çıkan, kızıl sesi dinleyen işbirlikçiler yüzünden mücadele kaybedilmiştir.

Bu dönemde doğan otorite boşluğundan faydalanmak isteyen ve imparatorluk topraklarını sürekli büyüten Rusya 'ya karşı, 19. yy'da imamlar döneminde verilen , "KAFKASYA ULUSAL BAĞIMSIZLIK SAVAŞININ", kaldığı yerden devam edilmesi gereği- ne inanan milli güçler, 1905 YILINDA BAŞLATTIKLARI BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNİN BASTIRILMASINDAN SONRA, ABREKLERİN VERDİĞİ GERİLLA MÜCADELELERİNİ, ORGANİZE GÜÇLERE DÖNÜŞTÜRECEK HAMLELER YAPTI. 3 MAYIS 1917' de TEREKKALE'DE 500 RESMİ TEMSİLCİLERDEN OLUŞAN , BİRİNCİ BÜYÜK HALK KURULTAYI TOPLANDI. Bu kurultayda "BİRLEŞİK KUZEY KAFKASYA VE DAĞISTANLILAR BİRLİĞİ MERKEZ KOMİTESİ "adına, bir İCRA KOMİTESİ" seçildi. Daha sonra, 18 EYLÜL 1917'de 1500 DELEGEDEN OLUŞAN İKİNCİ KURULTAY, ANDI'DE TOPLANDI. Bu kurultay "KUZEY KAFKAS MİLLİ MECLİSİ " adıyla, İLK ANAYASA NİTELİĞİNDEKİ ŞU KARARLARI ALDI:

1-KUZEY KAFKASYALILAR SİYASİ BİR BİRLİK OLUŞTURMUŞLADIR.

2-BU BİRLİKTE HER KABİLE TAM BİR MUHTARİYETE SAHİP OLACAKTIR.

3-BİRLİĞİN İKİ MECLİSİ OLACAKTIR: BİRİNCİSİ 30.000 SEÇMENİ TEMSİLEN OLUŞAN SENATO . İKİNCİ Sİ HER KABİLENİN SEÇECEĞİ İKİŞER TEMSİLCİDEN OLUŞAN HALK MECLİSİ.

4-HER İKİ MECLİS BİR İCRA KOMİTESİ SEÇER. İCRA KOMİTESİ BİR BAŞKAN AYNI ZAMANDA BİRLİĞİN BAŞKANIDIR.

5-ANAYASANIN İŞLETİLMESİ, KANUNLARIN VE KABİLENİN İŞLERİNİN, ANAYASA' YA UYGUNLUĞU DENETLEMELİK ÜZERE BİR DİVAN OLUŞTURULMUŞTUR.

Kuzey Kafkasya bu oluşum içerisinde iken 7 KASIM 1917 TARİHİNDE BOLŞEVİKLER İKTİDARI ELE GEÇİRMİŞ VE RUSYA'DA İÇ SAVAŞLAR BAŞLAMİŞTI. DOLAYISIYLA BU ORTAMDAN FAYDALANILARAK İCRA KOMİTESİ YETKİLERİNİ GEÇİCİ HÜKÜMETE DEVREDEREK, 20 KASIM 1917 TARİHİNDE RUSYA'DAN AYRILDIĞINI İLAN ETTİ. Bu durumdan rahatsız olan Moskova destekli gayri milli güçler, işbirliği içerisinde her türlü entrika ile karşı çalışma içerisine girdiler. Dolayısıyla milli güçler, düşükleri bu zor şartlar altında, dış dünyadan destek arıyına girdiler.

1914'de başlayan birinci dünya savaşında Rusya' nın iyice zayıflaması ile Diaspora' da, Kafkasya 'da çeşitli kuruluşlar aracılığıyla çalışmalar yapıyordu. Bu çerçevede, 1916 YILI HAZİRAN AYINDA LOZAN'da YAPILAN "ESİR MİLLETLER KONGRESİ" NE KATILDILAR. Ayrıca 1908'de açılan "ÇERKES TEAVÜN CEMİYETİ" kültürel çalışmaları dahilinde KAFKASYA'YA EĞİTİMCİLER GÖNDERMİŞ VE OKULLAR AÇMIŞTI. Rusya'dan ayrılan Kuzey Kafkasya'daki milli güçler, bu kurumların yaptıkları çalışmalarla, Devletin desteğini alarak, 11 MAYIS 1918 TARİHİNDE, "BAĞIMSIZ KUZEY KAFKASYA CUMHURİYETİNİ" kurmuşlar ve tarihi bir fırsatı değerlendirmek istemişlerdir.

İmamlar dönemindeki hataları tekrarlamayan Osmanlı Devleti ,birlik yönünde devletleşme mücadelesi veren bu kadroların taleplerine, Kafkas Kökenli devlet erkanının da etkisiyle ilgisiz kalmadı. Savaş şartlarına rağmen gerekli siyasi ve askeri desteği sağladı.Fakat kaderin bir cilvesi olacak ki, Osmanlı Devleti ağır şartlar altında, 30 Ekim 1918 'de MONDROS ateşkes antlaşmasını imzaladı ve Kafkaslardaki ordu birliklerini geri çekmek zorunda kaldı.

Bunun akabinde Moskova 'da güçlenen ve otorite sağlamaya başlayan Komünistler, güçlerini bölgede hissettirmeye başladılar. Rusya'daki Komünist liderlerin gerçekçi olmayan vaatleriyle hareket eden ve onlara kanan , dönemin yerli kızlarının karşı çalışmaları, bu devletleşme sürecinizayıflatan en önemli unsur olarak tarihte yerini almıştır. Hatta bu gelişmeler çerçevesinde topluma yön verebilecek birçok aydının yanında , Çerkes Teavün Cemiyeti'nin gönderdiği ve sırf Kafkaslılık ve vatan duygusuyla onlara dönmüş olan aydınlar da öldürülmüştür. Bunlardan birisi de Düzce bölgesinden Şapsıya'ya giden ve ajanlık suçlamasıyla, kendi insanı (!) kızılar tarafından öldürülen NEGÜÇ Yusuf' tur.

MOSKOVA BOLŞEVİK DEVRİM HÜKÜMETİ 2 KASIM 1917'de YAYINLANDIĞI"RUSYA HALKLARININ HAKLARI" BEYANNAMESİNDE:

1-RUSYA' DA YAŞAYAN BÜTÜN HALKLARIN EŞİTLİKLERİNDEN,

2-BU HAKLARIN RUSYA'DAN AYRILARAK BAĞIMSIZ HÜKÜMET KURMAK VE

KENDİ GELECEKLERİNİ TAYİN HAKKINA SAHİP OLDUKLARINDAN, bahsediliyordu. Ayrıca 19 ARALIK 1917'de LENİN VE STALİN İMZALI BENZER BİR BEYANNAMEDE:

"RUSYA MÜSLÜMANLARI ... KUZEY KAFKASLILAR! RUS ÇARLARI VE ZALİMLERİ TARAFINDAN BÜTÜN CAMİLERİ YIKILMIŞ DİNLERİ, MİLLİ ADETLERİ ÇİÇENİLMİŞ OLANLAR SİZLERE HİTAB EDİYORUZ. DİNLERİNİZ ADETLERİNİZ VE ULUSAL KÜLTÜR KURUMLARINIZ BUNDAN BÖYLE KORUNACAKTIR. ULUSAL HAYATINIZI İSTEDİĞİNİZ GİBİ DÜZENLEMEDE VE İDAREDE ÖZGÜRSÜNÜZ. BU SİZİN HAKKINIZDIR. BİLİNİZ Kİ, GEREK SİZİN VE GEREKSE RUSYA'DA YAŞAYAN BÜTÜN HALKLARIN HAKLARINI, BİZ SOVYETLER KORUYACAĞIZ. BU DEVRİME VE ONUN HÜKÜMETİNE YARDIM EDİNİZ. ARKADAŞLAR! YÜKSELTTİĞİMİZ BAYRAKLA HER ESİR MİLLETE ÖZGÜRLÜK VARDIR. MÜSLÜMANLARI! SİZDEN YARDIM BEKLİYORUZ. Bu ve benzeri diğer beyannamelerle birlikte verilen sözler, ASLINDA RUSYA DEVLETİ İÇİN BİR KAN DEĞİŞİMİ OLAN SOSYALİST DEVRİMİN, Rus egemenliğindeki toplumlar için verilen iki yüzlü vaatlerinden ve yaldızlı sözlerinden başka bir şey değildi. Çünkü emperyalist geleneğe alışmış büyük toplumlar, diğer küçük toplumlara, ancak kendileri için tehdit oluşturmayacak şekilde yaşama şansı verebilirdi. Bunu da Uluslaşma ve devletleşme mücadelesi veren, aynı zamanda Moskova için büyük öneme haiz olan Kafkaslar için, mutlaka uygulanacaktı ve öyle yaptı. BENÇİL MİKRO KABİLE KÜLTÜR MANTIĞINDAN VE KOMUNİZMİN VAR OLAN BÜTÜN KÜLTÜRLERİ KORUYACAĞI ŞEKLİNDEKİ FELSEFESİNDEN FAYDALANARAK, HALKLARIN KARDEŞLİĞİ VE ÖZGÜRLÜĞÜ SLOGANLARIYLA, Rus ana kütlesi etrafında kontrol edebileceği ve her an müdahale edebileceği kabile bölgeleri oluşturdu. Bu uygulamalarında, çeşitli yönetim vaatleri ile yerli işbirlikçi komunistleri iyi kullandı.

Komunistler bu çalışmalarında toplumun geçmişten gelen sınıfsal yapısını ve bu yöndeki dinamikleri, komünizmin sınıfsal emek felsefesi ile iyi uygulamışlardır. Burada Çarlığın emperyalist hayalinden vazgeçmeyen ve Bolşeviklere karşı İNGİLTERE'nin desteğindeki, General DENİKİN'in yoğun saldırılarına karşı KAFKAS MİLLİ BİRLİĞİ YÖNÜNDE BAĞIMSIZLIĞINI KORUMA MÜCADELESİ veren güçlere karşı, MOSKOVA destekli YERLİ KIZIL GÜÇLER, RUSYA TARAFINDAN ÇOK İYİ DEĞERLENDİRİLEREK, güya halklara özgürlükler sağlamışlardı. Dolayısıyla, bırakın Kafkas kültürünü yaşatmayı, aynı dil gruplarını bile, mikro kabileci yaklaşımlarla farklı kültürler gibi değerlendiren, KAFKASLARI PARAMPARÇA VE KARMAKARIŞIK YÖNETİM BİRİMLERİNE AYRILARAK BİRLEŞİK KUZEY KAFKASYA CUMHURİYETİNİ DAĞITMIŞLARDIR. Halbuki sosyalizm bile olsa, o dönemde Birleşik Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti olarak Sovyet sistemine girilmiş olsa idi, dağılma süreciyle birlikte bugün yaşadığımız problemleri yaşamayacak, dolayısıyla Sovyetler Birliği'nde birinci derecede cumhuriyet statüsü ile diğer cumhuriyetler gibi, Bağımsız Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti olarak ayrılabilirdik.

Enternasyonalist sloganlarla halkların kardeşliği ve halkların özgürlüğü adına, öz kardeşlerine ve bunların özgürlük mücadelesine karşı içeriden vurarak, Moskova'da Çarlığın yerine geçen Kızıl Emperyalistler e bilerek veya bilmeyerek hizmet etmiş olanların hatalarının bedelini bugün, Osetya'da, Abhazya'da, Çeçenistan'da akan kanlarla

ödüyörüz. Kafkasya'nın geleceğinde ise, hangi bölge olacağı belli olmayan, ama mutlaka akacak olan kanlarla ödeyeceğiz. Tarihi Rus Politikası ve bugünkü uygulamaları bunu göstermektedir. Bizim vereceğimiz tavizlerin ve içimizdeki korkunun ecele hiçbir faydası olmayacaktır.

Ne yazık ki, bugünün akan kanlarında tarih tekerrür etmektedir. Hatalar bitmemekte ve bizi modern ulus anlayışına götürecek Kafkasya'daki yapılaşma aleyhine, Kafkasya'da ve Türkiye'de, Rusya'nın drektifleri doğrultusunda, yapılan uygulamaları bize tanınmış bir lütuf gibi sürekli gündeme getiren çıkar çevreleri mevcuttur. Bu çerçevede imam Şamil'e ve kadrolarına bile ajan diyebilmişlerdir. Şair R. HAMZATOV "Benim Dağitanım" adlı eserinde, bu yöndeki Sosyalist güdülü öğretiyi ve bu konudaki pişmanlığını, Şamil'e atfen yazdığı şiirde dile getirmekte, daha önceki söz ve şiirlerinden dolayı da, ondan af dilemektedir. Yine 1918'de Bağımsızlık mücadelesi vermiş kadrolara, sırf ideolojik kör bir yobazlıkla "Bir avuç burjuva hareketi" diyebilmektedirler. Çünkü oğün bunlara karşı savaşan ve kazanan taraf olan Sosyalist öğretiyi bunu gerektiriyordu. Kafkasya'nın ulusal mücadelesinin en çile çekmiş ve tarihin saygıyla bahsettiği bu kişilere karşı, her fırsatta ajan suçlamasıyla ortaya çıkanlar, yıllarca Rus beşinci kolundan destek almış kişiler ve onların piyonları gibi, acaba kendi kimliklerini mi itiraf ediyorlar?

Yıllarca dernekçilik yapıp halkı bilinçlendirdiklerini iddia edenlerin bu kesimi, 1918 ve sonrasında Kafkasya ve Avrupa'da verilen Kafkas Ulusal mücadele ruhunu değil, Sosyalist devrim ve Sosyalist hayal ülkesine dönüş gibi, bırakın halkı, kendilerinin bile neye hizmet ettiğini bilmedikleri ideolojiler peşinde koştular ve inanmadıkları sözlerle toplumu oyaladılar. Eğer böyle olmasaydılar, söylediklerini bugün yaparlardı. Ancak bunlar neye inandıklarını bugünkü tutumlarıyla sergilemektedirler. Bugün o hayal ülkesindeki rejim sonrası yapıda, 1917 devriminin bütün yalanlarının ortaya çıktığı Kafkaslara dönmeyi unutmışlar, Türkiye'de kimlik mücadelesi verme kahramanlığı ve sosyalist devrim muhafızlığına soyunarak, çok yakın geçmişteki yalnız senaryolarda olduğu gibi, figüran olarak birileri adına bu toplumu devlete kavga zeminine çekiyorlar. Tabi bu arada dikkatler Çeçenistan'da akan kandan saptırılmış, Rus zulmü perde gerisinde kalmış böylece de, Kafkaslarda millilikten uzak eski yoldaşları gibi, Rusya'ya karşı tarihi görevlerini yerine getirmiş oluyorlar.

Bu zavallılar, Kafkaslar'daki hareketle Türkiye'de fiilen oluşan Kafkas kimliğini, bunun zamanla sağlayacağı faydaları ve gelişen demokratikleşmenin getireceği imkanları yok saymaktadırlar. Kafkas kimliği yönünde oluşmaya başlayan sempatiyi zamanstız ve gereksiz kavgaya sürüklemek istemektedirler. Bunun ise Kafkaslar'da, özellikle Çeçenistan'da verilen mücadeleye gerekli desteği vermeyen devlet politikasının yanında, halkın bize karşı tutumunun değişmesine neden olacağını, halbuki Kafkaslar'daki mücadelede böyle bir riskin getireceği zararları düşünmeden, tarihte olduğu gibi, bağımsızlığa yönelik harekete engel olmaktadır.

Bu yobazlığın derinliklerinde seyredenlerin, samimiyetten uzak tutmaları ile ne için olduğu belli olmayan birlik yapılması ifadelerinin çelişkilerini, artık bu toplumun görmesi gerekir. Bunların halkın Kafkas Töresinden kaynaklanan saygın suskunluğunu nasıl istismar ettiklerini ve bu halkı nasıl dini bağınazlıkla suçladıklarını başka platformlarda açıkça dile getirmektedirler. Ama aynı kişiler topluma karşı çok daha farklı konuşabilmektedirler. Bunlar Kafkasların Ulusal Bağımsızlık Mücadelesiyle ilgili ciddi görev-

lerle karşı karşıya kaldıklarında, Çeçenistan' daki mücadeledeki, dini motifi bahane ederek geri durmakta ve hatta muhalefetin sözcüğünü yapabilmektedirler. Yine bu kişiler devlete karşı mücadele eden belirli siyasi ve etnik gruplarla birlikte, bu dava için çalışanları ve Devleti hedef alan saldırıları ile, Kafkasya Davasını başka mecralara nasıl çekmek istediklerini, söz yazı ve davranışları ile ortaya koymaktadırlar. Bu tutumlarıyla Kafkaslardaki Ulusal Mücadeleye destek yerine, muhalefet ve diğer işbirlikçilerle paralel hareket ederek, kendi ideolojik duygularını nasıl tatmin ettiklerini görmekteyiz.

Ayrı şekilde Kafkasya'da yıllarca Komünist Partinin en üst kademelerinde yer almış, bugün ise geçmişten kaynaklanan imkanları YELTSİN ile paylaşarak, geçmişte halkın çıkarları karşısında kendilerinin ve partilerinin çıkarlarına hizmetleri gibi, yine Moskova' ya bağlılıklarını ve hizmetlerini esirgemeyerek, Kafkasya davasına bir türlü kendi milli gözlükleriyle bakamamış, kendileri gibi geçmişte Komünist Partisinde yer almış olmasalar bile, özbenliklerini yitirmemiş kadrolara hayat hakkı tanımayarak, YELTSİN'i bile geride bırakarak, kraldan fazla kralcı tutumlarıyla, bir çok Rus aydınının bile saygıyla bahsettiği DUDAYEV, BASAYEV ve diğer ÇEÇEN MÜCAHİTLER'i , " KAN İÇEN CANAVARLAR "olarak tanımlayan sözleriyle, dün Komünist, bu gün Kapitalist , yarın ne olacağı belli olmayan , ama bir Kafkas olmayacağı açık olan, KABARTAY-BALKAR CUMHURBAŞKANI VALERİ GOGOV ve YANINA ALDIĞI İŞBİRLİKÇİ YEREL İDARECİLER VE ONLARIN BURADAKİ UZANTILARI KAFKAS TARİHİNDEKİ YERLERİNİ BİR LEKE OLARAK ALACAKLARDIR.

Bütün bu hataların birikiminin neticesini , 1989 yılından itibaren Ata vatan Kafkasya' daki şu olaylar bize göstermektedir;

1989 Güney Osetya'da Gürcistan'ın uyguladığı katliam ve sürgün. Yine 1989'da Gürcistan'ın Abhazya'da uygulamak istediği ve bir şekilde yarım kalan katliam. 1992'de Abhazya'nın Gürcistan tarafından işgali ve uyguladığı katliam. Bir yılı aşkın Abhazya' ya uygulanan Rus ve Gürcü ablukası. 1992 Kabileci ilkel ve Komünist öğretinin izleri olan Çeçen-inguş ayrılığı. 1993 yine ilkel kabile kültürü ve Komünist sürgün ve iskan politikasının ürünü Inguş-Oset çatışması. Aynı mantıkla Karaçay-Çerkes'te Rusya' nın oynadığı provakasyonlar sonucu, oyuna gelen Komünizmin perçinlediği ilkel kabileci felsefe kültürünü korumaya dayalı, Karaçay ve Çerkes gruplarının soğuk savaşı. Nihayet 11 Aralık 1994'ten bu yana Çeçenistan'da uygulanan dünyanın en dengesiz savaşı. En önemlisi, bizim bu sözde Kafkaslılar Çeçenistan'daki vahşeti dünyada anlatacaklarına, dünya ve Kafkasya gerçeklerinden kendilerini soyutlayarak, düzat gözü mantığıyla DUDAYEV 'i eleştirirken, Rus halkını bile isyan ettiren, Rusya' nın uyguladığı vahşet.

Söz konusu ayrılık otlarının bütün bu yaşanan olaylar karşısında, hiçbir etkin politika üretememeleri ve bağımsızlık mücadelelerine aktif destek verememelerinin temelinde, kendi milli davalarından çok, dünyanın Sosyalist Enternasyonal patronlarına inancı ve bugün, onlardan ekonomik çıkar ve beklentisi içerisinde olmalarıdır. Yoksa bunlar, islami motifi bahane ederek geri dururken, bu motife rağmen çeşitli Avrupa ülkelerinin Çeçenistan'a desteğini görmeleri gerekirdi. Hatta bugün dünya politikasını yönlendiren güçlerin islami motiflere değil menfaatlerine göre davrandıklarını, bunu dün Afganistan' da ve Kuveyt' te sergilediklerini görmeleri gerekirdi.

Aynen tarihte olduğu gibi, YELTSİN'nin "istediğiniz kadar bağımsızlık ve demokrasi" sözleri de emperyalizmin bir oyunudur, Kan üzerine kurulu dünya medeni top-

lumlari da, çıkarları ve ne idüğü belirsiz demokrasi anlayışları uğruna, bu VAMPİR' i beslemektedirler. Aynı şekilde verilen vaatlerle, bu oyuna kanarak Kafkas birliğini bozan, kiblesi Moskova olan, halkından kopuk ve onlarla ters düşen yerel idarecileri de, bu tarihi gerçekleri görmemekte ısrar ettikçe...

Aynı şekilde Rusya'nın devam eden iki yüzlü demokratik yapısından medet uman, tarih hafızasından yoksun, yerel Kafkas idareciyle ve Rusya ile olan ticari ilişkilerinden dolayı 'Çeçenistan' da uygulanan vahşet karşısında deve kuşu gibi kafalarını kuma gömmekle kalmayıp, bir şeyler yapmaya çalışan insanları çeşitli entrika ve vaatlerle susturmaya çalışan, sözde Kafkaslıların milli olmayan bu zavallılıkları devam ettikçe ...

Rusya'daki Komünistlerin güçlenmesinden sevinip medet uman ve beşyıl önce Yeltsin' nin komünist olduğunu unutan, medet umdukları Rusya' daki komünistlerin lideri GZUGANOV 'un verdiği demeçlerle, Kafkasya konusundaki düşüncelerinin, Yeltsin ile aynı olduğunu sadece farklı yöntemlerle bunu gerçekleştireceğini açıklamasını, tarihte de böyle olduğunu göremeyen, Dolayısıyla Kafkaslardaki milli mücadelelere nötür kalanlar, hatta daha ileri giderek, Çeçenistan ve Kafkasya davası için her şeylerini ortaya koyarak çalışan insanların mücadelelerini, Avrasya Gemisi olayında televizyonlarda söyleyip gazetelerde yazdıkları gibi, gereksiz bir Devlet düşmanlığından hareketle, "BU İŞİN İÇİNDE BİR BİT YENİĞİ VAR!" gibi, yine "BAĞIMSIZ BİRLEŞİK KAFKASYA " sloganıyla birlikte söylenen "ALLAHUEKBER" sözüne tahammül edememekten hareketle ve Ateist bir mantıkla, "BİZİM İSLAMİ KÜLTÜRLE İLGİMİZ YOK , BU OLAY KAFKASYALILARIN DAVASINA ZARAR VERMİŞTİR "gibi sözlerle, BURADA YELTSİN'İN SÖZCÜLÜĞÜNÜ YAPTIKÇA ...

Gerek Kafkasya 'daki gerekse Türkiye'deki bu gayri milli kişilerin, her zaman gerçek kimliklerini saklayarak Kafkasya Davasını ve Kafkas mekanlarını kendi siyasi arenaları olarak kullanmalarına hala fırsat tanınırsa, Bu kişiler Kafkasya'yı dillerinden düşürmemelerine rağmen, Kafkasya ile kendi fikir ve para kaynaklarının çıkarları karşı karşıya geldiğinde, çeşitli manevralarla ve karşı suçlamalarla Kafkas Davasını değil de, başka bir çok kesimin yapabileceği diğer enternasyonal davalarını tercih ettikleri gerçeğine bu toplum hala, gereken tepkiyi göstermeyecekse. Bunların Kabillesinden başka Kafkaslı, bölgesinden başka bölge, kendi ideolojisinden başka ideoloji, kendi ateistliğinden başka din tanımayan gerçek kimlikleri ortaya çıkarılmıyorsa. İkiyüzlü politikalarına gerçek yüzlerini anlayana kadar, Kafkaslık duygusuyla gelen kitlelerin duygularını sömürmelerine fırsat verilecekse. Bu toplum şimdiye kadar olduğu gibi, bütün bunları açık tavır sergilemeden, duyarsız ve tepkisiz kalacaksa ...

Bütün bunları da , gerçekte var olmayan birliğimizi bozmayalımdüşüncesinden ve Kafkas Töresindeki ayıp kavramından dolayı yapacaksak. Asıl bize gerekli olan düşünce ve ideal birliğimizin asıl birlik olduğu kavranamıyorsa. Bu ayırık otları yüzünden sessiz çoğunluk kaydediliyorsa. Bütün bu olaylara ayıptır diye dur denemiyorsa ve çekimser tavırlar sergileniyorsa .

Çok daha hassas olunması gereken bugün; Kafkasya ve Kafkasyalılardan başka her kese yarayacak olan,atomize olmuş bir toplum ortaya çıkar. Dolayısıyla temizlenemeyen bu ayırık otları yüzünden, birliğe ve zafere giden yolda bu toplum hep tökezlemeye ve yalnız kalmaya mahkum olur.

Çeçenler, Kafkasya'da yaşayan en eski halklardan biridir. Antropolojik görüşe göre Çeçenler Hind-Avrupa'nın Kafkas alt koluna mensuplardır. (1) Kendilerinin has birer olarak "Nahçev" isimliye ederler. Tarih boyunca başka etnik isimler de kullanıldığı

bilinmektedir. Nahçevliler, Dzunzuk, Kist, Tsanar (Savar), Misceg.

Çeçen Dil. Kafkas-İber dil ailesine mensupdur. Doğu Mitanni ve Urartulardan kalan anıtlardaki yazılarda bu durum tespit edilmiştir. Çeçenlerin ataları Mitannilerim,

Urartulular ve Hurritlerin gelecekteki devam ettirerek "erken devletleşme" sürecini de

yaşamışlardır. (M.O. II-I. Bin yıl) mesela, M.O. IV. yüzyılda Dzunzuketay'da. Çeta-

gazin bağlarında (IV-IX.Y.Y.) Terek ve Kuban bölgelerinde Şerit Krallığı'nın, X. asrda go-

kuluslu Alan Devleti'nin, XIV. yüzyılda da Şemsim Krallığı'nın kuruluşuna katılırlar.

Bu sonuncuların varlığı Tiflis'un saldırısına kadar (1395) devam ediyor. Bundan sonra

/ortaya/ sonlarında Çeçen halkı, oluşuma önemini güçlendirerek özgürleşir ve hak

egallığı ilkeline dayalı, klasik demokratik devlet özelliklerine sahip olur.

Bu devletin yönetimi, halkı temsil eden ve "Mekh-Khet" adı verilen il Meclisi (Dil-

ke Meclisi) tarafından yürütülürdü. Çeçen Devleti'nin demokratik esasları dayalı

olduğunu, XIX. asrda Kafkas özgürlük savaşları sırasında Kafkas devleti temsilci

ve durumu "Bu sosyal yapının temeli nihayet aristokratik olmaya ve eğilim

gençlerin Ruslara karşı gösterdikleri ötekizliği muhafaza etmekte ve bu gerçekler

yaşamakla beraber" şeklinde ifade edilmiştir. "Onlar bu özelliklerinden dolayı ülkeleri için kah-

ramanca savaşarak ölme görevleriyle ün kazanmışlardır." (Brockganza ve Elrona Ansk-

lopodiler, 1903, CIII 76, Sahide 786.) Çeçenler sarıya Maccusilik, Madadim ve Hristi-

yanlık dinlerine girmişler, XVIII. asrda da İslamı benimsemişlerdir. (2)

Rusların Çeçen Halkını boyundurak altına alma işlemlerini, Çeçen Rusyası'nın

güneye/ sıcak denizlere innmek için Kafkasya'yı ilhak etmeye çalışması tarihinde kadar da-

yanır. Çeçenler ve diğer şimal Kafkas halkları Ruslara karşı yurdun ve özgürlüklerini

kahramanca savunmuşlar. Bu savunma hareketi 1785-1861 yıllarında asrda aralıksız de-

vam etti ve tarihte Rus-Kafkas Savaşları olarak geçti.

Savaşlar, Rusya tarafından acımasızca sürdürüldü. Çeçen askerleri savunmasız

kalan köylere baskınlar düzenliyorlar, kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve diğerleri hayvan

sürükleri Ruslar tarafından imha ediliyordu. Müstevli askerler evleri yakıp yoldan ve hay-

van etmiş ve tarihte Rus-Kafkas Savaşları olarak geçti.

Çeçenler Kafkas Dil Ailesine dahil olup geçtiği devirlerden bakıldığında Ural-Altay

daha yakındır. Çeçen Halkı, diğer büyük Kafkas halkları gibi yerli Ural-Altay

unsurlarına çok geniş bir şekilde katkılar sağladığından husule gelmiştir. Aynı durum diğer

Kafkas halkları için de vardır.

(1) Çeçenler çok eski devirlerde (7-9. yy.) İslam'a girmişlerdir. 18. yy.'da Dağ İngilizleri tarafından

ölmüşlerdir. Hristiyanlığı kabul eden Çeçenlerin sayısı kırkbeş azeri. (Tuglar birleş bir kılıp

(Marein Mev)

ı uğruna, bu VAMPIRE i

kanarak Kafkas birliğini

başın yerel idareleri de,

rapordan medet uman,

le olan ticari ilişkileri-

ve kamu gibi katalanları

amlan geçitli emrika ve

nayan bu zavalıhıkan

man ve beşyil önce Yeli-

taki komünistlerin lideri

öğüncesterinin, Yelisin ile

gün ağlakmasını, tarihte

midadilere mühter kalın-

ığın her şeylerin ortaya-

nda televizyonlarda söy-

duğundan hareketle, "BU

HERLEŞİK KAFKASYA "

harmalı edemeyenlerin

ACIMIZ YOK, BU OLAY

özerle, BURADA YELT-

kışkırtan, her zaman ger-

ekalarını kendi almayı

Çeçenler'in dilinden

naklının çıkartan karşı

afkas Davasını doğu de,

arın tercih ettilerler ger-

ın Kabilesinden başka

ca idareleri, kendi almayı

lmayorsa, İkiyüzde poli-

masıyla gelen kışkırtan

idiye kadar olduğu gibi,

çakışa ...

yalımdığından ve

biye gerçekleştir-

rmk olan yüzünden ses-

r denemiyorsa ve çekim-

Başıbaldıran başka her

ayısıyla temsillemeyen

lum hep tökezlemeye ve

vanlarını öldürüyor, yiyecek ve içecekleri zehirliyorlar, ürünleri yakıyorlardı. (3) Savaşın son yıllarında 12-15 yaşlarındaki çocuklar dahi yurt savunmasına katılmışlardı.

Bu savaş Rusya'ya da çok pahalıya mal oluyordu: Resmi verilere göre her yıl 25 bin asker ve subay ölüyordu ki bunlar seçme asker, astsubay ve subaylardı. Savaşlar Kuzey Kafkasya için tam bir facia haline almıştı: Bazı halklar yok edilirken, bazıları yurtlarından göçgün edildi. Yine binlerce insan hayatını kaybetti ve dünyanın başka ülkelerine dağıldı.

İstatistiklere göre: 1847 yılında Çeçenlerin nüfusu 1,5 milyon iken (Devrim ve Dağlı, 1932, sayı:6-7, s. 64), 1867 yılında 116 bine gerilemişti. (Volkova N.G. "19. Asırda Kuzey Kafkasya'nın Nüfusunun etnik yapısı", 1973, sayfa 120-121.) Bu kayıplar "abartma" olarak algılanmamalıdır, zira, Kafkasya'ya dünyanın en büyük ve en güçlü ordusunun üçte biri gönderilmişti.

Çeçen halkı millî bağımsızlığını 25 Ağustos 1859'da, iman Şamil'in esir düşmesinden sonra kaybetti. Ama çeçenler teslim olmadılar ve iki sene daha, ünlü başbuğları Boyskhav Benin'in yönetiminde savaşa devam ettiler. 1877-1879 yıllarında bağımsızlıkları için ayaklanarak Ali Bek Hacı'nın önderliğinde Ruslara karşı savaşımayı sürdürdüler.

XX. Yüzyıl başlarında Rusya, tıpkı XIX. yüzyılda olduğu gibi Çeçenistan'da yayılma ve yerleşme politikasına devam ediyordu. Bu konuda Konstantin Ponomarev "Kafkas Dağları arasında 'Rus Vatandaşlığını Benimsetme' politikası" başlıklı yazısında (*Jurnal "Sovremennost'" SPB, 1906, sayı:1*) şu görüşlere yer vermiştir: "Kafkasya'nın teslim alınmasından ve Dağlı Kabileler arasında 'Rus vatandaşlığını benimsetme' girişimlerinden bu yana 40 yıl geçti. Bunun yıldırı sonra bizim başbuğumuz Kafkasyanın yeniden teslim alınmasına tanık olmaktadır. Yarım asır öncesinde olduğu gibi yeniden toprak ve tüfekler konuşuyor... Kurban ve Terak hazarlarında yaşayan ezilmiş ve perişan olmuş dağlı kabileler (İnguşlar, Çeçenler, Kabardaylar, Ossetler v.d.) yarım yüzyıldan beri devam eden polisleştirme ve Ruslaştırma politikasının zulmüne karşı bay eğmenek için yine ayaklandılar... Kendiliğinden oluşan protesto hareketleri, zamansız bilingli bir insan holları ve ulusal özgürlük istene boyatuna geldi."

17. Ağustos 1917'de Çeçenler, Dağıstanlılar ile birlikte Andı'de topladıkları kurultayda, 1859 yılında yok edilen bağımsızlıklarını, "Çeçenistan ve Dağıstan İmameti" şeklinde yeniden tesis ettiler. Tüm Kafkaslıların "Birleşik Devlet" oluşturma çabaları da o sıralarda başlamış bulunuyordu.

20. Eylül. 1917 yılında Andı'de Kafkas uruklarının ikinci genel kurultayı toplanıyordu. Bu kongrede **Federatif Dağlı Cumhuriyet'i**n (Birleşik Kafkasya Cumhuriyeti) anayasası hazırlanıyor. Bu anayasa yönetim şekliyle İsviçre Konfederasyonu'nun anayasasına yakındı. 7 ay sonra 11 Mayıs 1918'de **Birleşik Dağlı Cumhuriyeti**nin bağımsız bir devlet olarak kurulduğu ilan edildi. Yeni devlette yerel düzenlemeler, anayasa'ya uygun olarak yapıyordu.

Mahkemeler ve hukuk sistemi, tüm Kafkaslılar için özgürlük, eşitlik ve demokratik prensipleri içeren ürf ve adetlere dayanıyordu. Ama Denikin'in askerleri ve Bolşevikler tarafından Birleşik Dağlı Cumhuriyeti kanla boğuldu ve genç devlet yaşamını sürdürmedi. 1919 Mayıs'ında Devlet Başkanı Çeçenli petrol sanayicisi Tapa Çetmoyev ile

(3) Ruslar Kafkas halklarına defaatle veba salgını dahi yaymışlardır. Bu salgınlarda ölenlerin sayısı, katliamlarda ölenlerin sayısından daha çok olmuştur.

(İdarenin Notu)

birlikte devrildi.

30. Ekim. 1922'de guş özerk bölgeleri kuruldu 1929-1935 yılların tan genelinde ayaklanmalı 1934 yılında, Me Sonradan bu yönetim şekli 11. Şubat. 1940'ta

mailov'un geçici hüküme dehesini yönetiyordu. H. Soyget iktidarı halkları parçalar ya da "banditler" vryahu nise ki bu yekette politikası vazgeç yönelmeye laran verdi ratorluk küçük, ama hürriye sizler ikinci bir Finlandiya de letler yürüyecektir."

23. Şubat. 1944 Çeçen-İnguş halkını topt Edemediklerini de yerler Urus-Martan'daki bölge insan da Kezenoy gölünd bazı yerlerde de benzin di Bütün dünya Ha yılında cereyan eden soy isimli bir köyde 2700 ins di. (Haybakh Soruşturma

Tehcir sırasında nüfusun %15'ine tekabül

9. Ocak. 1957'de niden tesis edildi. Sürgü edildiğini şaşkınlık içinde runda kaldılar. Devlet tazi za geride kalan özel mallı

1964'te Brejnev'i canlandı. Bunun neticesi. yılında (ülke genelinde id Çeçenistan'ın en büyük y di. Şimdiye kadar bu pet edilen petrol gelirinin sad

Çarlık ve Bolşev luğun bir parçası haline g ğimiz bağımsızlığımıza hinde tüm ülkeden gelir ilan etti.

27. Ekim. 1991'de, 27 yabancı ülkeden gelen gözlemcilerin gözleri önünde Çeçenistan'da seçimler yapıldı. Seçimlerden bir süre önce İnguşlar birlikten ayrılarak Rusya Federasyonuna katılma kararı almışlardı. Çeçen halkının %72'sinin oylarıyla parlamento teşekkül etti. Aynı seçimde seçmenlerin %90'ı Cobar Dudayev'i Cumhurbaşkanı seçtiler.

1. Kasım. 1991'de Milli parlamento ve Başkan Dudayev, daha önce halk temsilcileri tarafından ilan edilen Çeçenistan'ın Bağımsızlığını tasdik ederek kanun haline getirdiler ve hukuken gerekli olan formaliteleri tamamladılar.

Rusya Cumhurbaşkanı Boris Yeltsin, Bağımsız Çeçen Cumhuriyetini, halkın hür iradesiyle seçilen meşru hükümetini devirmek için 8 Kasım 1991'de harekete geçerek Başkent Grozni'de olağanüstü hal ilan etti. Aynı zamanda Çeçen halkı'nın hür iradesiyle seçilen Başkan Dudayev ile parlamento üyelerini tutuklamak için özel paraşütlü birliklerini Çeçenistan'a komşulandırdı.

9. Kasım. 1991 tarihinde; millî bağımsızlığını ve Cumhurbaşkanını korumak için yüzbinlerce Çeçen Grozni'ye akın etti. Bu kararlı reaksiyon karşısında Rusya Yüksek Meclisi 'Olağanüstü Hal'i kaldırarak bir kanunu kabul etti.

8. Aralık. 1991'de Rusya, Ukrayna ve Belarusya Cumhuriyetleri Bloveskiy Paktı'nda "SSCB'ni Kurma Sözleşmesi"ni feshettiler. Bilindiği gibi bu sözleşme 1917 Bolşevik Devrimi'nden sonra akdedilmişti. Böylece SSCB'nin istinad ettiği sözleşme yasa dışı ilan edildi. Oysa, 17. Mart. 1991 tarihinde yapılan referandumda nüfusun büyük ekseriyeti SSCB'nin devamına (muahazasına) "evet" demişti. Buna bakılmaksızın SSCB lağvedildi. Çeçenler ise "SSCB'nin muhafazasına karşı" oy kullanmışlardı. Çeçenistan hiçbir zaman kendisini SSCB'nin bir parçası olarak kabul etmemişti. Baltık Devletleri ise bu referanduma katılmamışlardı.

Çeçenler 17. Ağustos. 1917'de, yani Bolşevik Devrimi'nden daha önce kazanıp da kaybettikleri bağımsızlıklarına, 73 yıl sonra tekrar kavuştular. Millî Bağımsızlıklarını ilan ettiler ve böylece ulusal kararlarını dünyaya duyurdular. Çeçenistan'ın bağımsızlık ilanı, uluslararası hukuka ve Slav Cumhuriyetlerinin Bloveskiy Paktı'nda akdedtikleri anlaşmaya tamamen uygundu.

12. Mart. 1992'de Çeçen Cumhuriyetinin Anayasası kabul edildi.

21. Mart. 1992'de Gürcistan Devleti Çeçenistan'ın bağımsızlığını tanıdı.

25. Mayıs. 1992'de Çeçenistan ile Rusya arasında Rus askerlerinin ülkeden ayrılması ve silahların paylaşılmasıyla ilgili sözleşme imzalandı.

4. Haziran. 1992'de Rusya Federasyonu Yüksek Meclisi, İnguş Cumhuriyetinin kurulmasıyla ilgili yasayı kabul etti. Bu yasada Çeçenistan'dan hiç bahis yoktu. Ve bu tutum, de facto Moskova'nın Grozni'yi kabul ettiğini açıkça göstermektedir.

7. Temmuz. 1992 tarihinde Rus askerleri Çeçenistan'dan çekildiler. (Rus askerlerinin çekilmesi ve silahların paylaşılması anlaşması ile bu anlaşmanın uygulamaya konulması da Moskova'nın Grozni'yi tanıdığından de facto delildir. İdarenin Notu.)

1992 Ekim ayının sonlarında Rus Hükümeti Osetinler ile İnguşları kışkırtarak iki kardeş halkın arasında husumet doğmasına sebep oldu. Neticede de yüzlerce gümahsız insan hayatını kaybetti ve 60.000 İnguş, Osetya'dan sürüldü. Bu ihtilafı çıkarmaktan maksat, Çeçenistan'ı Osetya'ya saldırtarak savaş çıkartmaktır. Ancak Dudayev'in basiretli tutumu ve kan dökülmesine karşı olan Igor Gaydar'ın gayretleriyle savaş önleildi. Böylece Moskova'nın savaş çıkarak Çeçen Hükümetini devirme planı suya düştü.

11. Ekim. 1992'de Çeçen ve İnguş Cumhuriyetleri arasında bir protokol imzalandı.

di. Buna göre, iki cumhuriye olmadan önceki sınır olarak.

18. Ekim. 1992'de Ç bit edildi. Artık Rus ve Çeçen Cumhuriyeti tabiri kullanılmadı. 1992-1994 yılları

10.11.1991'de ekonomik, 16.0 leşme, 21.07.1994'te taşımacı rör olayları da tahrik edildi. yflatmak değil, aynı zaman En çok dikkati çeken üç olay rıydı. (27.05.1994; 30.06.1994 turucu, vodka istemişlerdi. I çekleştiriliyordu. Sözü geçen insanların ölümüne de sebez de bu tip olayların meydana psikolojik olarak buna hazı larında, Rusya'nın özel hizm va tarafından göreve getiril U. Avturhanov, 15.10.1994 tı deyi kullanıyordu: "Bizim k başanlı oluyorlar."

Yüksek statülü Rus mayorlarda. 14.01.1995 tarihli kalesinde bu işin gerçek boy çok sayıda gizli ve yasa dışı V. Oçirov canı mekanizması larındaki son görüşmelerini şunları söylemişti:

"Bana göre, bizim i kiye, Arabistan, Ürdün ve di de gümrük kontrolü ve gü alanı statüsüne girmemiştir buraya iniyorlar. Kimlerin i şey olmamış gibi uçaklar h alanlarında inişe geçiyorlar. mek ki, üç yıldan beri Rus güzergâhın işlemesi, en üst lar, Rus sembolleri ile kend önemsiz bir aykırılığın bul dı."

Bunun dışında Di soygunları ile ilgili bilgiler ler) Rusya'dan aldıkları doğ tarını en pahalı mal taşıyan

di. Buna göre, iki cumhuriyet arasındaki sınır, 1934 yılında birleşerek özerk cumhuriyet olmadan önceki sınır olarak aynen kabul edildi.

18. Ekim. 1992'de Çeçen ve Rus ordularının arasındaki mesafe 5 km. olarak tesbit edildi. Artık Rus ve Çeçen yetkililer arasında icra edilen görüşmelerde Bağımsız Çeçen Cumhuriyeti tabiri kullanılıyordu.

1992-1994 yılları arasında Çeçenistan Rusya tarafından ablukaya alındı: 10.11.1991'de ekonomik, 16.06.1992'de finansal, 08. 08.1992'de hava, 10.11. 1993'te haberleşme, 21.07.1994'te taşımacılık ablukaları birbirini izledi. Bu dönemde sürekli şekilde terör olayları da tahrik edildi. Bundan maksat, sadece Çeçenistan'ın dahili güvenliğini zayıflatmak değil, aynı zamanda Çeçen halkının itibarını dünyanın gözünden düşürmektir. En çok dikkati çeken üç olay, Mineralnyvoda Hava Limanı'nda "rehine alma" eylemleriydi. (27.05.1994; 30.06.1994; 28.07.1994) Bu olaylarda teröristler helikopter, para, uyuşturucu, vodka istemişlerdi. Bu benzer eylemler birer ay arayla ve Perşembe günleri gerçekleştiriliyordu. Sözü geçen olayların politik amaçlı olduğu açıkça belliydi ve masum insanların ölümüne de sebep oluyordu. "Komsomolskaya Pravda" gazetesi, o dönemlerde bu tip olayların meydana çıkmasını, Çeçenistan'a düzenlenecek saldırıdan önce halkı psikolojik olarak buna hazırlama amacına matuf olduğunu beyan ediyordu. Terör olaylarında, Rusya'nın özel hizmet sisteminde görev yapan Çeçenler de yer alıyordu. Moskova tarafından göreve getirilen ve desteklenen Çeçen Cumhuriyeti Geçici Meclis Başkanı U. Avturhanov, 15.10.1994 tarihli "İzvestiya" gazetesinde çıkan beyanatında açıkça şu ifadeyi kullanıyordu: "Bizim komandolar gündüz bile diversiyon (oyalama) hareketlerde başarılı oluyorlar."

Yüksek statülü Rus memurları Çeçenistan topraklarını kriminal işler için kullanıyorlardı. 14.01.1995 tarihli "izvestiya" gazetesi "En iyisi Şahidi Yoketmek" başlıklı makalesinde bu işin gerçek boyutlarını açıkça ortaya sermişti. Bu makalede "Çeçenistan'da çok sayıda gizli ve yasa dışı olarak Rus silahlarının satılmasından" bahsediliyordu. Gnl. V. Oçirov canı mekanizmasının nasıl çalıştığını açıklıyor ve Cohar Dudayev ile 1993 sonlarındaki son görüşmelerinde, aralarında geçen konuşmaları dile getiriyordu. Dudayev şunları söylemişti:

"Bana göre, bizim için savaş kaçınılmaz hale gelmiştir. Grozniy üzerinden Türkiye, Arabistan, Ürdün ve diğer ülkelere özel hava hattı geçtiğini biliyor muydunuz? Bizde gümrük kontrolü ve gümrük hizmeti yok. Hava alanımız resmen uluslararası hava alanı statüsüne girmemiştir. Ama, Rusya'dan oraya ve geriye uçan uçaklar belli bir süre buraya iniyorlar. Kimlerin inip bindiğini, ne taşıdıklarını kimse bilmiyor. Bilahare hiçbir şey olmamış gibi uçaklar havalanıyorlar ve Şeremetov'da veya diğer uluslararası hava alanlarında inişe geçiyorlar. Kalan yolcular normal gümrük işlemlerini yaptırıyorlar. Demek ki, üç yıldan beri Rusya Hükümeti bu durumu görmezlikten geliyordu. Böyle bir güzergâhın işlenmesi, en üst düzey yöneticilerinin bilgisi dışında mümkün değildi. Uçaklar, Rus sembolleri ile kendilerine edilen güzergâhta (Grozniy Hava Alanı'na) aynı gibi önemsiz bir ayrıntının bulunmasına bakılmaksızın resmi uçuşlarına devam ediyorlardı."

Bunun dışında Dudayev, Çeçenistan sınırları içerisinde meydana gelen tren soygunları ile ilgili bilgiler de veriyordu. O'nun elindeki verilere göre, şebekeler (örgütler) Rusya'dan aldıkları doğrudan talimat ile katarları soyuyorlardı. Onlar genellikle katarın en pahalı mal taşıyan 2-3 vagonunu seçiyorlardı. Zamanla, ceza görmedikleri için

küstahlaşarak katarın tamamını soymaya başladılar. "Bütün bunlar sonsuza kadar devam edip durmayacaktır" ifadesini kullanan Dudayev, daha sonra Gnl. Oçirov'a şunları söylemiştir: "Yakında izleri ve şahitleri yoketme zamanı gelecektir. Moskova'nın uzun eli bizi rahat bırakmayacak ve en sonunda bütün bunları bizim üzerimize yıkacaktır."

Üç abluka yılı boyunca Moskova, Çeçenistan'la barış anlaşması yapmaktan özenle kaçınıyordu. Bu durumu bazı Rus siyasetçileri medya aracılığı ile dile getiriyorlardı. G. Staravoytova, "Severnaya Stolitsa" gazetesinin 1995-11 no'lu sayısında yayınlanan "Ve Dudayev Telefonu Kapattı" başlıklı yazısı ile dile getirirken; N. Arjannikova da "Çaspiq" gazetesinin 21.12.1994 tarihli nüshasında neşrettiği makalesinde "Moskova'nın diyalog istemediğini" açıkça belirtiyordu.

25.08.1994'te Bakanlar Kurulu'nun gizli oturumunda Çeçenistan'ın Rusya Federasyonu bünyesine alınmasına, Coşar Dudayev Hükümeti'nin zorla devrilmesine karar veriliyor. Bu konuda "Segodnaya" gazetesinin 13.09.1994 tarihli sayısında bilgi vardır.

26.11.1994 tarihinde Rus Silahlı Birlikleri hava kuvvetlerinin desteğinde, muhalefeti desteklemek ve Dudayev'i devirmek amacıyla Grozny'ya giriyorlar. 107 zırhlı araç ve hava desteğine rağmen Ruslar yenilgiye uğruyorlar.

29.11.1994'te Başkan Yeltsin Çeçen Halkı'na, "15 Aralık 1994'e kadar silahlarını bırakmaları için" ultimatom yayınlıyor.

30.11.1994 günü Yeltsin 2137 no'lu gizli kararı imzalıyor. Buna göre Rus ordusu Çeçenistan'a karşı özel bir harekâta girişecektir. Böyle bir kararın gerçekten mevcut olduğu 4 ay sonra ortaya çıktı. "Novoye Vremya" gazetesinin Nisan 1995-11 numaralı sayısında gizli kararın belgesini yayınladı.

Rusya Federasyonu Anayasasının 15. maddesinin 3. fıkrasına göre "Kanunlar resmen yayınlanmak zorundadırlar. Yayınlanmayan kanunlar geçerli değildir. Her türlü insan hak ve hürriyetleri ve sorumlulukları ile ilgili kanun hükmündeki karar-nameler resmen yayınlanmadıkça uygulanamazlar" denilmektedir. Keza cumhurbaşka-nının kararları Anayasa'ya ve Federal yasalara aykırı olamaz.

Rus Silahlı Kuvvetlerinin Çeçenistan'a karşı kullanılması yasalara ve huku-ka aykırıdır. Çünkü, "Savunma" kanununda silahlı kuvvetlerin kullanılmasını gerek-tiren durumlar sayılmıştır. Savunma kanununun 10. maddesine göre "Rusya Federasyo-nu'nun Silahlı Kuvvetleri (ülkeye karşı vuku bulacak) saldırıları defetmek ve Rusya Fe-derasyonu'nun uluslararası taahhütlerini yerine getirmek için kullanılır."

Rusya'nın yürürlükte olan Anayasası, uluslararası hukuk ve onun herkes tara-fından kabul edilen prensip ve normlarının üstünlüğünü kabul etmektedir. Rusya Fede-rasyonunun hukuk sisteminin büyük bir kısmı uluslararası hukukun prensip ve norma-rı oluşturmaktadır. Bundan şu sonuç çıkıyor; saldırının tarifi Birleşmiş Milletler Teşkilat-ının 14.12.1974 tarihli ve 3314 sayılı kararında belirtilmiştir. İşte bu karar, Rusya Savun-ma Kanunu'nun 10. maddesine göre, hareketin sınırlarını belirlemede öncelik taşımalıdır.

B.M.T. (UNO)'nın 3314 sayılı kararının 1. maddesine göre "saldırı" şöyle tanımlanmıştır: "Bir devletin, bir başka devletin bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne veya siya-si bağımsızlığına karşı askeri güç kullanmasına -saldırı- denir. "Bu anlatıma göre saldırı hiçbir "iç nitelik" taşımamaktadır. İç sorunları dahili güvenlik güçleri çözümler. Böylece, Rusya yönetiminin "Çeçenistan'da orduyu kullanması" onun, yani hükümetin fiilen Çe-

çen Cumhuriyeti'ni "yabancı bir devlet" olarak varlığını kabul ettiğini gösterir.

01.12.1994'te R.F. Başbakanı V. Çernomirdin, 1887-P numaralı gizli bir kararname çıkarıyor. Bu kararnameye göre Rus Siyasi Yönetimi, Çeçen Cumhuriyetini ortadan kaldırmayı ve Çeçen Halkını da Astrahan, Volgograd, Orenburg ve Ulyanovsk bölgelerine deporte ederek, oralara dağınık bir şekilde iskân etmeyi öngörmektedir. Evraklarda "deportasyon" sözcüğü "tahliye-boşaltma" sözcüğü ile değiştirilmiştir. Bu kararnamenin birinci maddesinde şöyle denilmektedir: "Çeçen Cumhuriyetinin barışsever halkı tahliye gereksinim duyuyor." Çeçenlerin tahliyeleriyle ilgili kararnamenin 2. maddesine göre bu kararnamayı R.F.'nin Bakanlar Kurulu yürütür. Rusya hükümeti bilahare, 09.12.1994 tarih ve 1360 numaralı kararnamesiyle Çeçenlerin deportasyon planını ayrıntılarına kadar geliştirmiştir.

Öte yandan, Rusya Federasyonu Parlamentosu 08.12.1994 tarihinde aşağıdaki kararı alıyor: "Yetkili organlar tarafından R.F. Anayasasına uygun olarak karar alınmaya kadar, Çeçenistan topraklarında askeri güç kullanılmasına izin verilemez".

Buna rağmen, üç gün sonra militer caniler N. Yegorov, P. Graçev ve S. Stepasın bilindiği gibi sadece Rusya Parlamentosu Yüksek Kanadı'nın aldığı kararı değil, anayasa ve uluslararası hukuk kurallarını görmezlikten geldiler.

11.12.1994 tarihinde Rus Silahlı Kuvvetleri Çeçenistan Cumhuriyeti'ne haince saldırıya geçtiler. Hatırlanacağı gibi, daha önceden alınan bir karar gereği her iki taraf 12.12.1994'te Vladikafkas'ta barış görüşmelerine başlayacaktı. Dahası var, Yeltsin'in Çeçenlere verdiği ültimatom 15.12.1994 günü sona eriyordu.

Rusya Cumhurbaşkanı Yeltsin'in 2137-C ve 2166 sayılı kararnameleri ile Başbakan Çernomirdin'in 1887-P ve 1260 sayılı kararnameleri iyice tetkik edilecek olursa "Çeçenistan birliklerinin yasa dışı silahlanması" ve "anayasal düzeni sağlama" gibi ifadelerin anlamları daha iyi anlaşılacaktır. Bu ifadeler Çeçen Halkı'na karşı önceden hazırlanan "soykırım" hareketine kulף hazırlamaktan ibarettir.

15.12.1994'te Rusya Dışişleri Bakanı A. Kozirev, Moskova'da bölge yöneticileri ile yapılan görüşmelerden sonra "Rus Hükümeti'nin Çeçen sorununu kesin olarak çözümlemenin arefesinde olduğunu ve ayrılıkçı cerayanın son günlerini yaşadığını" ifade etti.

21.12.1994 tarihinde Krakov Şehri Belediye Meclisi, *tür dünya şehirlerinin belediye başkanlarına çağrıda bulunarak "Çeçenleri kurtarmak için ellerinde bulunan bütün imkanları kullanmaya davet etti.* 28.12.1994 günü, Krakov Şehri Yönetimi Çeçenistandaki insan hakları ihlâlini "soykırım" olarak isimlendirdi ve Grozny ile işbirliği yapmaya kararlı olduklarını ve Çeçenlere yardıma devam edeceklerini açıkladı.

Krakov şehrini örnek alan 35 Polonya şehri daha, Çeçenlerle meskûn olan yerleşim birimleri ile kardeş ilişkiler kurduklarını ilan etti.

27.12.1994'te Rusya Federal Göç Hizmetleri Teşkilâtı, bölgelere tel emri göndererek "Çeçen Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilen hareketla ilgili olarak Çeçen uyruklu vatandaşların Rusya Federasyonunun çeşitli bölgelerine gelmeleri halinde 'zorunlu muhacir' olarak kabul edilmemeleri, sadece listelere kaydedilmeleri..." direktifini verdi. ("Moskovskiy Novosti" gazetesinin 1995-7 no'lu sayısında yayınlanan "Çeçenleri muhacir olarak kabul etmemek" başlıklı yazıya bakınız.)

06.01.1995 tarihinde, "Komsomolskaya Pravda" gazetesi, Sergey Kovalev'in "Orada/ Çeçenistan'da bir halkın, önceden planlanmış katliamı gerçekleştirilmekte-

dir." şeklindeki beyanatını yayınladı.

17-18 Aralık 1995'te ABD'nin Devlet Sekreteri U. Kristofer, A. Kozirev ile yaptığı görüşmelerden sonra, Rusya'nın Çeçenistan'daki harekâtını "ayrıntılarına kadar düşünülen Rus politikasının yansıması" şeklinde değerlendirdi ve Grozni'deki kıyamcılarla yapılacak barış görüşmelerinin olumlu sonuç vermesini ümit ettiğini ifade etti. ("Literaturnaya Gazeta" 25.01.1995/Sayı:4 "Kozirev Ekstrasens mi?" başlıklı makale.)

Daha sonra Z. Bjezinskiy "Washington Post" gazetesinde yayınlanan "Boris Yeltsin'in Cinayetlerinin Washington'daki Suç Ortakları" isimli makalesinde, ABD yönetiminin Çeçenistan'daki bağımsızlık mücadelesini destekleyecek yerde, "Kurbanlarına iftira eden zalimlerin yanında yer almakla" suçladı ve Z. Bjezinsky makalesini şu sözlerle tamamladı: "Amerikan Hükümeti kendi görüşünü yüksek sesle telaffuz edemeyerek Amerika'yı lekeliyor."

Rusya Hükümeti'de katliamı doğrulayarak iftiraya dayanan anti-Çeçen kampanyasını sürdürdü. Mesela, 18.01.1994 tarihli hükümet yanlısı "Rossyskaya Gazeta" isimli gazetenin ilk sayfasında, Çeçenistan'daki Federal Yönetimin başkan yardımcısı İ. Agarkov ile yapılan mülakat yer aldı. Agarkov şöyle diyordu: "Çeçenistan nüfusunun %15'i Dudayev'i destekliyor. Bunlar sorumsuz hareket edenlerdir; Rusya'yı soyanlardır; %35'i Korkutulanlar ve aldatılanlardır, yani yeni durumda kendilerine yön veremeyenlerdir. Geriye kalan %50 ise normal insanlardır. Bunlar Dudayev Çetesinin devrilmesini desteklemektedirler."

26.10.1995 günü A. Kozirev Devlet Duması'nda yaptığı konuşmada: Batı ülkelerinin Yöneticilerine "Duygusal tele-röportajlara ve toplumumuzun bazı ileri gelenlerinin protestolarına bakmaksızın" silahlı tedbirlere başvuruşumuzu anlayışla karşıladıkları ve hiçbir müeyyide uygulamadıkları için teşekkür ediyorum, dedi.

AGİT'in olağan komisyon toplantısında 27.01.1996 günü Çeçenistan konusu gündeme getirildi. James F. Collins daha ziyade Rusya'da demokrasinin ve piyasa ekonomisinin geliştirilmesinin hızlandırılması konusunda konuştu. Keza, uluslararası hukukun ana prensiplerinden olan "Devletlerin Toprak Bütünlüğü" ilkesine temas etti. Ama, uluslararası hukuk kurallarından olan "Milletlerin Kendi Geleceklerini Kendileri Belirleme" prensibine değinmekten özenle kaçındı. Şayet ABD Hükümeti için Rusya'da demokrasinin gelişmesi birinci derecede öncelik taşıyorsa, demokrasiye giden yolda niçin cesetlerin üzerinden geçilmektedir? Tabiiyatıyla (onlara göre) demokrasi sorununun çözümü, Çeçenistansız ve savaşız çok daha kolay olacaktır.

"Moskovskiy Novosty" gazetesi 1995/13 nüshüsünde "Rusya Çeçenistan'ın Bağımsızlığını Tanımalıdır" başlıklı bir yazı yayımlandı. Yazıda, özetle şu görüşlere yer verildi: "Çeçenistan da 'tenkil müfrezeleri' faaliyetlerine devam ediyorlar. Bu da Rusya'da demokrasiyi bastırmak ve devletin tenkil görevlerini artırmak için en iyi yöntemdir. Bu tenkil fonksiyonu çok defa, cinayet işleyenlere karşı değil, kendi öz vatandaşlarına karşı yöneltilmektedir. Bugün, Kuzey Kafkasya'nın Mezdok kentindeki 'filtrasyon Kampı'nı geçmişteki Maydanek, Osventsim, Katın ve Karlag kamplarıyla aynı sıraya koyabiliriz.

Savaşın devam etmesi en alçak sefihliklerin serbest bırakılmasına sebep oluyor. Bugün bile ülke çapında uyruk işaretlerine göre yapılan taramalar, ne öfke ne de protesto doğuruyor. Rusya ırkçılık ve aperteyitte güney Afrika'nın yerini almıştır."

Rusya Güvenlik Konseyi Sekreteri O. Lobov, B. Yeltsin tarafından da onaylanan

ve mahkeme kararı almadan sanıkları cezalandırma." Ama Rus ordusu Çeçenistan'da bu yasalara riayet etmeden, ülke çapında sivil hedeflere ateş yağdırmıştır.

1989 yılında S.S.C.B'nin de imzasıyla Cenevre Anlaşmasına ek bir madde ilave edilmiştir. Buna göre, "Uluslararası karakter taşımayan silahlı ihtilallerin kurbanlarını koruma" amacı derpiş edilmiştir.

Rusya, SSCB'ni tevarüs ettiği için "Nürnberg Mahkemesi Tüzüğü'nün altındaki imzasına geri almamıştır. Bu tüzüğün 6. maddesine göre, savaş geleneği ve savaş kanunlarının ihlali başlığı altında: "Cinayetler, sivil halka işkence ve acı ekleme, askeri gereksinim olmadan tahribat yapma... gibi eylemler askeri suçtur."

Oysa Rus Ordusu, sivil halka karşı kasıtlı bombalar, "tuzak" mayınlar, bakteriyolojik ölü bombalar... gibi korkunç silahları kullanmıştır.

B.M.T. Genel Asamblesi tarafından 9 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen "Soykırım ile ilgili Sözleşme" SSCB tarafından 1954 yılında imzalanmıştır. Bu sözleşmenin 1. maddesine göre "Soykırım" uluslararası hukuk açısından suç olarak kabul edilmiş, bunun husule gelmemesi için de bütün imkânların seferber edilmesi istenmiştir. Keza soykırımın müesseselerinin cezalandırılmasının gerekli olduğu da kabul edilmiştir.

Sözleşmenin 2. maddesinde: Bir ulusun, bir etnik grubun, bir ırk veya inanç grubunun tamamen veya kısmen imha edilmesi; grup üyelerinin öldürülmesi, ağır psikolojik ve fizikî baskı altına alınarak ruhen ve bedenen sakatlanması; ruhi dengesinin kısmen veya tamamen kaybedilme yol açılması... gibi dayanılmaz şartların ikame edilmesi de soykırım ve insanlık suçudur.

Yukarıda anlatılan insanlık suçu girişimleri Çeçenistan'da yaygın şekilde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Moskova'da ve Rusya'nın diğer bölgelerinde iklimet eden Çeçenlerin beşeri hakları da ellerinden alınmıştır. Çeçen ayrıklu olma, sokak orasında tutuklanma ve dövülme için yeterli sebeptir.

Burada bir hususu hatırlatmakta yarar vardır. Rusya Anayasası'na göre (P.4.M.15) "Uluslararası hukuk normları, ulusal hukuk normlarına kıyasla öncelik taşır-lar."

12. 03. 1995 günü Çeçenistan Cumhurbaşkanı Çohar Dudayev, bütün dünya parlamenterlerini "insan sevmeyen - Neo - Rusizm" ideolojisini yakından izlemeye davet etti.

"Moskovskiy Novosti" gazetesinde (1995-sayı: 26) "Soygırı: Şahitleri Yoklamak" isimli bir yazı neşretti. Yazıda, "6-12 Aralık günlerinde gerçekleştirilen aralığın gerçek boyutları zamanla daha açık bir şekilde ortaya çıkacaktır. Ama şimdiki bile şunu söyleyebiliriz: Savaşın fiasosı Liditsse, Katin, Songrai fiasolarıyla aynı öneme yerleştirilebilir. Savaşın 6. günü, aralığın ölen olayları bir tek ad verilebilir: Genocide-Soykırım. Bir gün içerisinde, 12 Aralık günü Smaşki'de yüzlerce sivil insan katledildi... Temizlik harekati 4 gün sürdü. Bu süre içinde köye ne Kazıy'ın, ne de madyat mensuplarının girmesine izin verildi."

22. 4. 1995'te Baltık Devletleri Asamblesi Çeçenistan hakkında bir karar metni yayınladı. Bu kararda, Rusya Federasyonu'nun Çeçen Halkı'na karşı giriştiği soykırımın durması, Rus ordusunun Çeçenistan'dan çekilmesi ve diğer silahlı güçlerin de ükneyi terk etmesi istendi. Baltık Devletleri Asamblesi, AGİTe atıfta bulunarak Çeçen Halkı'nın "Kendi geleceğini kendisi belirleme" hakkı ve sömürgeleştikten kurtulma mücadelesini, Birleşmiş Milletlere götürmeye davet etti.

23. 04. 1995 tarihli "Le Monde" gazetesinde, 200 Batılı Aydın bir bildiri yayımla-

layarak Çeçenistan'da hain sanatçılar açık bir bildiri ne laçak "9 Mayıs" kutlamala Moskova'daki faşizmin zafı

9 Mayıs 1995'te Fr sıradı, Çeçenistan tarafını kan, o halk ne kadar büyü yoktur. Her halka 'seçme b

Polonya'nın Ustro Hareketi" tarafından düzer siyasi yöneticileri adına yu tan'da uyguladığı soykırım ve Hükümetine mesaj gönc bu konunun uluslararası p lonyalı parlamenterler sonu ya'nın egemenliğinin tararı gösterilmemesini ve hataya ayrıca Polonya'da "Özgür l

Asker caniler Çeç tuttular. Savaşın önce mi riz. Bunların içinde Çeçen de bulunmaktadır. Sivil neğ'i'nden alınan veriler.) topraklarda oturan bütün i dir. Nüfusun %80'i evlerin

Sadece Grozn'de çocuk ve 2.500 yetim çocuk li yardım kuruluşları soyka cak Rus Hükümeti bu kuru yönetimi de Çeçenistan'da rine ulaşmasını engellemel vermemektedir. Keza Kızı

Rus Hükümeti'nin savaşlarda hedef, düşmanı ta devam etmektedir.

Bu "ayrılma kararı" mıdır. Kullanılan güç ile ilan kesice tahammülferse bir hale

Yukarıda gözler (Rusya'nın saldırı pozisyonu 150 yıldan beri Rus kanunları tas lerinde) Çeçenistan'da ins larının nasıl ayaklar altınd Bundan da şu ne

yanın sömürgeci olarak kaldığı sürece teminat altına alınamayacaktır.

Geçmişte sömürgeci politika, emperyalist devletler için bir düzgü idiyse, neden ve hangi temellere dayanılarak bar bar "hümanizm"den dem vurulmaktadır? Rus Hükümetinin, Çeçen Halkı'nın doğal ve yasal haklarını çiğnemesine niçin politik ve ekonomik destek verilmektedir?

Bugün siyasi ve hukuki bakımdan Çeçen Cumhuriyeti, Federal sözleşmeyi imzalamamıştır. Rusya Federasyonu Anayasası'nın kabulü ile ilgili referanduma katılmamıştır. R.F. Parlamentosuna milletvekili göndermeyen tek Cumhuriyettir. Bu noktadan hareket edilirse, Çeçen Cumhuriyeti'nin Rusya Federasyonu ile gönüllü ve karşılıklı anlaşma temeline dayanması hiçbir hukuki ilişkisi yoktur. Sadece (bizim) zamanımızda değil, tarih boyunca (Rus-Çeçen siyasi ilişkiler tarihinde) Çeçen Halkı'nı temsil eden yetkililerden hiç kimse, Çeçen Ulusu'nun egemenliğini sınırlayan veya ortadan kaldıran herhangi bir belgeyi imzalamamıştır.

Sayılsız insan kurbanları ile Kafkasya Faciası, Rus Hükümeti'nin emperyalist gururunun göstergesidir. Dünya ülkeleri Çeçenistan olayları karşısında, uluslararası hukuk kurallarını işletmede ve temel hak ve özgürlük prensiplerine saygı göstermede susmak suretiyle ahlâki değerler açısından da sınıfta kalmışlardır.

Dünya kamu oyunun oldukça uzun bir dönem Irak'ı, anayasasına bakılmaksızın, Kuveyt'in bağımsızlığını kabul etmesi için zorlaması nasıl açıklanabilir? Ama dünya kamu oyu Rusya'ya karşı böyle bir baskı uygulamıyor, bilakis Çeçen topraklarında terör politikasını uygulamasına izin veriyor. Oysa Irak'ta da, Kuveyt'te de aynı millet yaşıyor. Aralar. Buna karşılık Çeçenler dil, tarih, din, kültür, örf ve adet itibarıyla Ruslardan tamamen farklı bir medeniyete ve farklı bir milliyete mensuplardır.

Siyasi ve finansal çıkarların, ahlâki değerlerden üstün tutulduğunu gösteren pek çok örnekler vardır.

Hatıralarımızı şöyle bir yoklayalım. Yarı asır önce Avrupa yahudileri soykırım felâketine maruz kaldılar. Haklı olarak dünya ülkeleri onların (yahudilerin) milli devlet kurmalarına sıcak baktılar ve yardımcı oldular. Dünya o zaman "Demir perde" ile ikiye ayrıldığından, Rusya'da Çeçenler, Karaçaylar, Kırım Tatarları, Ahıska Türkleri gibi halkların toplu tehcir ve soykırımı tabii tutuldukları gözden kaçtı, bilinemedi.

Yahudilerle aynı akıbeti paylaşan Çeçenlere niçin yahudilere gösterilen ilgi gösterilmemektedir? Çeçenlerin uluslararası hukuğun görüş alanına girmesi için daha kaç soykırıma uğramaları gerekmektedir? Çeçen ulusu özel bir vesayete gereksinim duymamaktadır. Çeçenlerin kendi toprakları, kendi devletleri vardır. Ancak, bu devletin ayakta durmasına ve halkının barış içinde yaşamasına başkalarının engel olmamaları gerekir.

Çeçen Cumhuriyeti Devleti'nin uluslararası hukuk kurallarına göre nesnel olarak tanınması lâzımdır. Ama, bunun yerine Rusya'nın dikte ettirdiği "Serbest Seçim(!)" politikası zorla kabul ettirilmeye çalışılıyor. Çeçenistan büyük devletler tarafından tanınmadığı için, güçsüz görüldüğü için ve uluslararası hukukun savunmasından mahrum olduğu için Rusya bu küçük devlete karşı "Soykırım Savaşını" açabilmiştir.

Şimdiki durumda Çeçenistan'ın bağımsızlığını tanımamak demek, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinden "Evrensel" kelimesini silmek demektir. "Milletlerin kendi kaderlerini kendileri tayin etme hakkı onların elinden alınamaz ve onlar bu hakkı hür olarak kullanma hakkına sahiptirler" gibi sloganlar, Çeçenistan'daki Rus tanklarının gürültüsü altında pek hayasızca geliyor insana.

Böyle bir durumda, Çeçenistan'daki açık cinayetler hakkında, devletlerin ve uluslararası kuruluşların "teville yer vermeycek şekilde" -net tavır- ortaya koymayışları, onların Rusya'ya dolaylı olarak "Çeçen Halkını Yoketmek İçin" destek vermeleri anlamına gelmektedir.

Dünya kamu oyu Çeçen Ulusu'nun sadece özgürlük hakkını değil, yaşama hakkını da gözardı etmiştir.

Çeçenler öztarihlerinde hiçbir zaman yaşama ve özgürlük arasında seçim yapmadılar. Çeçen Ulusu'nun bu karakteristik özelliği onun ulusal "Özgürlük ve Ölüm" isimli marşında canlandırılmıştır.

Ve dünyada hiçbir güç Çeçen Ulusu'nun elinden "şerefini koruma" hakkını alamayacaktır! Ş. Krakov - Çeçen İnfomasyon Merkezi.

B. KAFKASYA'nın Netu: Lema Usmanov tarafından hazırlanan bu yazı fevkalâde önemli bilgileri içermekte ve "Çeçenistan Gerçeği" ni çok açık bir şekilde tahlil etmektedir. Çeçen İnfomasyon Merkezi bu yazıyı dünya medyasına muhakkak ki dağıtmıştır. Ancak pek meşhur olmadı. Türk basınında ise hiç rastlayamadık. Dergimizin bu sayısına dercettiğimiz bu metin, "Ukranca" olarak Ukrayna'nın "Ças-Time" (Zaman) gazetesinde yayınlanmış, oradan Rusçaya tercüme edilerek bize gönderilmiştir. Tercüme işini Türk Dünyasından gelip burada yüksek tahsil gören bir grup öğrenciye yaptırdık. Yazının bize ulaşması, tercüme edilmesi ve yayına hazırlanması oldukça uzun zaman aldı. Ancak aktüalitesinden hiçbir şey kaybetmediği, okununca anlaşılacaktır. Kanaatimizce, 11 Aralık 1994'ten beri "Çeçenistan Gerçeği" ni en güzel işleyen nadir yazılardan biridir ve herkes tarafından okunmalıdır.

Nefes nefese okuyacağınız bir eser...
İKİ KASIM BİNDOKUZYÜZ KIRKÜÇ
(Karaçay Romanı)

Yazan: HALİMAT BAYRAMUK
Türkiye Türkçesi: Yılmaz NEVRUZ

"İki Kasım Bindokuzyüz Kırküş" yerlerinden yurtlarından sürülen, akıl almaz haksızlıklara zulümlere uğrayan; acılara, sıkıntılara, yokluklara, açlık ve sefalete göğüs geren insanların metaneti, sabrı ve çektiği çilelerin; tam 14 yıl devam eden bir sürgünün gerçek hikayesidir.

Okuyunuz, başkalarına da okutunuz...

Temin Adresi: K.K. Karaçay – Balkarlılar Kültür ve Yardımlaşma Derneği
Deliklitaş Dr. Hilmi Sk. No. 1/C – ESKİŞEHİR
Tel: 0.222.221 66 97

veya **Mehmet Karaçay – Posta Çeki No: 112736'ya 200.000 TL. yatırarak,**
havale kuponunu yukarıdaki adrese göndermek suretiyle de temin edebilirsiniz.

Birleşik KAFKASYA'ya mektup...

Sayın Yılmaz Nevruz Beyefendi

"Birleşik Kafkasya" dergisinde "Kuzey Kafkasya Meselesi'nin Temel Stratejileri" adlı yazınızı keyif ve heyecan içinde okudum. Yazdıklarınız, benim yıllardır özlemimi duyduğum birlik ve beraberliğin neden olamadığı, nasıl olabildiği, aynı zamanda Anayurdumuzda ve Atayurdumuzda neler yapılabileceği sorularımı ayrıntılı ve net olarak yanıtlıyor.

Ben Kafkaslık ruhunun birlik ve beraberliği için, siz ve sizin gibi tecrübeye sahip büyüklerimizden çok şey öğrenebileceğimizi ve öğrendiklerimizi gençlerimize ulaştırabileceğimizi görerek çok sevindim.

Bir zamanlar Ankara'da Kuzey Kafkas Derneğinde Rahmetli Elburuz hocamızın öğrettikleriyle kendi folklorümüzü, kültürümüzü yaşatmak için Kafkas oyunlarını oynarken çok mutluyduk. Ancak, folklorle birlikte sizin tecrübelerinizin, gözlemlerinizin ve araştırmalarınızın sentezinin bir miktarı da bize öğretilseydi ben hala çok mutlu olurum.

Ben de tecrübelerim ve gözlemlerimle Kafkasya'da neden birlik ve beraberlik içinde olamadığımızı araştırıyor en önemlisi "Birleşik Kafkasya" için önce Anayurdumuzda birlik ve beraberliğin sağlanmasının, özellikle gençlerimizin bu konuda bilinçlendirilmesinin sonra da yapılan çalışmaların Anayurdumuzda hayata geçirilmesinin doğru olacağına inanıyordum. Bu bakımdan benim için sizin yazınızın önemi çok büyük oldu.

Birleşik Kafkasya Konseyi'nin önemine inanıyor ve orada görev alarak çalışmak istiyorum. Bu konuda bazı amaçlarım ve tasarımlarım var. Amaçlarıma ulaşabilmemde tavsiye ve önerileriniz yolumu aydınlatacak.

Size bir şiir kitabımla birlikte saygılarımı yolluyorum. Ayrıca sağlık ve mutluluk dileklerimle bayramınızı kutlanm.

25/04/1996

Harunhan Remzi ÖZTÜRK

Aldığım eleştirilerden ve sizin yazınızdan sonra "Ben Çerkezim Deme" adlı şiirimi şimdiki biçimiyle değiştirdim. Bu şiirimi Kafkasyalı hemşerilerime ithaf ediyorum. Saygılarımla.

BEN KAFKASLIYIM DEME*

Harunhan Remzi ÖZTÜRK

Abhazlık yaraşır nara atışına,
Kuşhanlık yakışır endamına bakışına,
Şairlik işaret Hatkoylar'dan çıkışına,
Kafkaslısın anladık, sen tekrar deme.

Çeçen olma gururu, kartal gibi bakışında,
Lezgilik belirgin, şimşek gibi çakışında,
Kabataylık köpürüyor çağlayıp akışında,
Kafkaslısın anladık, sen tekrar deme.

Abzek olduğun belli güzel yüzünden,
Gerilmiş yaya benzeyişin Karaçay özünden,
Besleney misin geçilmiyor nazından,
Kafkaslısın anladık, sen tekrar deme.

Janey misin hançer gibi çıkıyorsun kınından
Tatar mısın özgürlüğünü silemiyorlar kanından
Çeçen misin kükredikçe destanlar doğuyor ününden
Kafkaslısın anladık, sen tekrar deme.

Setenay'sın destan yazdıran Şapsığ eliyle,
Şamil'sin kurtuluş duası okuyan Avar diliyle,
Dudayev'sin bendini aşan Çeçen seliyle,
Kafkaslısın anladık, sen tekrar deme.

Enrikalarla böldüler seni, İnguş'a, Lak'a,
Dilinden! ayırdılar Ubih, Abaza,
Şehit Abrekler çağırıyor gelin diyor bize,
İçinde Birlik ateşi yanmıyorsa,
BEN KAFKASLIYIM DEME!

*Şairin "TUTSAK KAFES KUŞU" isimli şiir kitabından. Sözü geçen kitabı tüm okurlarımıza hararetle tavsiye ediyoruz.

İsteme Adresi : H. Remzi ÖZTÜRK
Fırat Üniv. Fen Ed. Fak.
Matematik Bl. Öğr. Üyesi – ELAZIĞ

Karaçay Halk Edebiyatı Araştırmaları...

BASHANUK...

Kazıları Bashanuk cigit maravçu,
Tavlağa ertde turub karavçu,
Kiyikleni sırtların sılab sanavçu,
Carlığa zekât bıla karavçu,
Kiyikleni butların okla bıla talavçu.

Eçkileri künnümlede otlayla,
Kursovoyla hutorunda tohdayla. ⁽¹⁾
Eçkilerin kırla sayın üleşgen,
Cer üsünde Kızılbeke bıla küleşgen,
Erişge ketib onovçula bıla kengeşgen,
Tavğa kelib biyle bıla sermeşgen.
Eçki anası kartdan tügenngen Gemirgen,
Eçkileri sürüvçüsüz semirgen,
Tekeni başın bıçaksızlay kemirgen.
Tamada erkeçini atı bolur Dığılmay,
Sav cürügün, sürüv ızından cığılmay.
Eçkilering alabaşla, kolanla,
Tabhanları marka ulakla bolalla.
Mülk ceringi cuva bıla gelevdü kırdığı,
Eçkileringi bek igidi urluğu.

Kış bolğandı da col tabmaysa
Eçkileni tav artına sürüb avarğa,
On calçı etgense eçkileringi savarğa;
Üç kişi tutasa köb eçkingi sanarga;
Eresey İnaralla kelelle hutorunga kararga. ⁽²⁾

Kara uşkogungu borsuk teriden kabı bar,
Sakalığı kaplan ala tabı bar.
Kursovoyla karar kibik saning bar.
Tüz kişile kelelle mallarını sanın aytırğa,
Onovçudan buyrukdu Bashanuk'nu
Sıylı koşuna kursovoylağa kaytırğa.

Tav artından Uruyala kelelle
Marka eçkileni satıb alırğa,
İnaraldan buyruk bolğandı Bashanuk'ğa
Hutorunda bıslak fabrik salırğa.

(1) Kursovoy: Karaçaynı kurortlarında solurğa, tinçayırğa başha kiralladan kelgen konakla, turistler.

(2) Hutor: Malçı koş, çiftlik, mandıra.

Esgertiv: Bashanuk deb bir çaş toğuz-on eçki kurağandı. Ne sebebeden ese da eçkileri kırılğandıla. Bashanuk'nu tenğleri bu cırmı, ol işni üsünden nakırda etib caraşdırğandıla.

Dudalanı Mahmut'dan

KAFKAS DESTANI

Şeyh Şâmil'in yurdunda asâletli bir millet,
Çöküyor üstlerine kâbus gibi bir zillet,
Asırlardan beridir Moskof bize bir illet,
Bu illeti atmanın yolları aranacak,
Büyük Kafkas Destanı tarihe yazılacak!

Yiğit Kafkas erleri bu zillete dur diyor,
Bu imanin önünde Kızılordu eriyor,
Öldürmeye gelmişti; ölüyor, geberiyor
Sert esen Kafkas yeli vahşeti kazıyacak,
Büyük Kafkas Destanı tarihe yazılacak!

Dünya şunu bilmeli; "Türk'e kefen biçilmez!"
Boğazlar geçilmedi, Kafkaslar da geçilmez,
Sanmayın Şeyh Şâmil'i Kafkaslı'm unutacak,
Büyük Kafkas Destanı tarihe yazılacak!

Çeçenya'yı haftada alırsız diyorlardı,
Batağa saplanınca ateş bacayı sardı,
Bir avuç toplulukla uğraşacak ne vardı?
Afganistan olmamış, Kafkasya ders olacak,
Büyük Kafkas Destanı tarihe yazılacak!

Rus salyangoz satıyor müslüman pazarında,
Hiç mi önemi yoktur hür dünya nazarında?
Gerçi bir şey beklemez şehitler mezarında,
Bütün dünya bilsin ki; inanan kazanacak!
Büyük Kafkas Destanı tarihe yazılacak!

Ömer ŞENER

K.K.K.B.K. ve Y.D. OLAĞAN KONGRESİ YAPILDI...

Eskişehir Kuzey Kafkas Karaçay-Balkarlılar Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin ikinci olağan kongresi, 24 Mart 1996 günü Dernek merkezinde yapıldı. Eski yönetimin ibra edilmesinden sonra yapılan seçimde Dernek organları şu isimlerden oluştu:

1. Yönetim Kurulu:

Hüsnü KÜÇÜK-ABAYHAN (Bşk.)
Yahya AYAZ-KOÇHAR (Bşk. yrd.)
Erdiwan ORMAN-ACI (Muhasip)
Kadir BİCİOĞLU-BİCİ (Sekreter)
Semiha TABAKÇI-BİTTA (Üye)
Abdülkadir HASDEMİR-BAYRAMKUL (Üye)
Muharrem TURAN-ERİKGİN (Üye)

2. Denetleme Kurulu:

İlyas TUNCEL-BATIRBEK (Bşk.)
Mehmet KARAÇAY-BORLAK (Üye)
Bekir TARCAN-KOÇHAR (Üye)

Yeni Yönetim Kurulu görev taksiminden sonra; tasarlanan Sosyal ve Kültürel faaliyetlerin program çalışmalarına başladı.

İlk sosyal ve kültürel faaliyet olarak; her yıl Haziran ayının son Cumartesi gününün "NARTLANI TOY KÜNÜ" adıyla "buluşma-tanışma-kaynaşma" günü olarak kutlanması karar altına alındı.

Bu yıl ilki yapılacak olan "Nartlanı Toy Künü'nün 29 Haziran 1996 Cumartesi günü, Eskişehir iline bağlı Çifteler ilçesi civarında bulunan Karaçay köyü YAZILIKAYA'da gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı. Dernek Yönetim Kurulu, ilk kez Türkiye çapında yapılacak olan kutlama gününün güzel bir şekilde organize edilmesi için yoğun bir çalışmaya girmiş bulunmaktadır. Türkiye'deki tüm Karaçay köyleri ile ulaşabildiğimiz bütün hemşehrilerimiz "Nartlanı Toy Künü"ne davet edileceklerdir. Ulaşamadığımız hemşehrilerimiz için de bu yazı davetiye mahiyetindedir, hepsi katılabilirler.

Verilen bilgiye göre, Dernek Yönetimi, zaman içinde yapılması tasarlanan sosyal ve kültürel faaliyetlerin ön çalışmalarını şimdiden başlatmış bulunmaktadır.

Birleşik Kafkasya Dergisi olarak Yeni Yönetime başarılar diler, güzel hizmetlere vesile olmasını temenni ederiz.